

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

1
özel
sayı

KAFA

TIYATRO

bi dünya...

İFTİHARLA SUNAR

YIKILMADIK AYAKTAYIZ SEZONU

**HİSSELİ HARİKALAR
KUMpanyası**

NEVRA SEREZLİ

**BİR DELİNİN
HATİRA DEFTERİ**

Genco ERKAL

**BATİ YAKASININ
HİKÂYESİ**

ZAFER ALGÖZ

DELİ | **ÜÇ**
BABA
HASAN
MÜFTİ CAN
SAÇINTI

Fulya ÖZCAN

**KEŞANLI ALİ
DESTANI**

DEMET TNER

YOLCU

MUSTAFA ALABORA
& SUNA KESKİN

**CİBALİ
KARAKOLU**

SÜHEYL UYGUR

GIORDANO BRUNO
LEVENT ÜLGEN

KÜHEYLAN

TOLGA ÇEVİK

HAMLET

ONUR ÜNSAL & UĞUR POLAT

**ZENGİN
MUTFAĞI**

CİZMİ BASKIN

**YÜZSÜZ
ZÜHTÜ**

FÜSÜN ERBULAK &
KANDEMİR KONUK

ŞAHANE ZÜĞÜRTLER

HALDUN DORMEN

ÇILGIN SONBAHAR

CEM DAVRAN

ARTİZ MEKTEBİ

MÜJDAT GEZEN

DELİ

DUMRUL

SELÇUK

YÖNTEM

BALKON

ZUHAL OLCAY

SERSEM

KOCANIN

KURNAZ

KARISI

RAGİP

YAVUZ

SUÇSUZLAR

SEÇKİN

SELVİ

LALE ORALOĞLU **LALE BELKİS** **ALPAGUT OLAYI** **MACİT KOPER**

LÜKÜS HAYAT **SAKİNCALI PİYADE** **HABABAM SINIFI**

ZİHNİ GÖKTAY **ALYAN ERKERLİ** **AHMET GÜLHAN**

İçeritiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

Mehmet Ali & Akşamaefesi

Medea

Euripides

Andromakhe

Euripides

Sophokles

Elektra

► ZİHNİ GÖKTAY

LÜKÜS HAYAT'LA 28 YIL

1933 yılının Kasım ayında Lüküs Hayat, ilk temsilıyla sezonu başlatır. Darülbeydâ dergilerini kaynak gösterecek olursak, 1933-34-35 ve 36 yıllarında kapalı gişe oyun devam eder. Olağanüstü bir durum!

Yıl 1984, aylardan Kasım. İBŞT (İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları)'da tatlı bir telaş, bir koşuşturma ve heyecan var. Çok geçmeden olay aydınlandı. Hepimizin merakı giderilmiş oldu. Karımızın şışı indi, rahatladık! Meğer, o tarihlerdeki Genel Sanat Yönetmenimiz Sn. Gencay Gürün Hanımefendi, o sezonun repertuvarına ünlü ve klasik Türk opereti "Lüküs Hayat" almış. "Lüküs Hayat"ın 1932 yılından 53 yıl sonra, doğduğu yuvasında tekrar hayata geçmesi tüm İBŞT çalışanlarını sevindirdi.

Ekrem ve Cemal Resit Rey kardeşlerin yapıtlarından, operetler devrinin ikincisi olan Lüküs Hayat -birincisi Üç Saat operetidir- operetinin tekstini Ekrem Resit Rey yazmıştır. Cemal Resit Rey de bestelemiştir. Şarkı sözlerinin bazıları ki özellikle opere adı veren Lüküs Hayat şarkısıdır ve yıllarca Türk seyircisinin dilinden düşmemiştir.

Değerli oyun yazarı ve gazeteci, aynı zamanda ünlü şairimiz Nâzım Hikmet'in arkadaşı, rahmetli Refik Erduran'ın yıllar sonra açıkladığı üzere Lüküs Hayat'ın şarkı sözlerinden bazıları Nâzım Hikmet'e aittir -ki doğruluk payı büyüktür. Çünkü **operetin alt metninde gizli bir hiciv, Batılılaşma dönemindeki sınıf atlama çabası ve çatışması vardır. Bu da Nâzım Hikmet'in ideolojisine çok uygundur.**

Peki neden Ekrem Resit Rey yazmamıştır diyecek olursanız, şöyle:

Operette 32 adet şarkı, solo, düet, koro olmak üzere söz var. Öte yandan cumhuriyetimizin 10. yılı nedeniyle Cemal Resit Rey, Atatürk'ün ısmarladığı 10. Yıl Marşı'nı 29 Ekim tarihine yetiştirmek telaşında. Bunun üzerine Rey kardeşler, Darülbeydâ'nın -güzellikler evinin entendantı, başrejisoru yani bugünün genel sanat yönetmeni, ustamız Muhsin Ertuğrul'a gider ve şarkı sözlerinden bazıları yetiştiremeyeceklerini bildirirler. Muhsin Usta da İstanbul valisi ve belediye başkanına verdiği sözü yerine getirmek, opereti 1932-33 tiyatro sezonuna yetiştirmek çabasıdır.

Ne yapalım, nasıl yapalım derken Muhsin Bey'in aklına, o sıralarda Tepebaşı Dram Tiyatrosu karşısında, Mesrutiyet Caddesi'nde bulunan Büyük Londra Oteli'nde kalmakta olan arkadaşı Nâzım Hikmet gelir ve hemen Nâzım'a giderek durumu anlatır, rica eder. Nâzım Hikmet de "Tek şartla kabul ederim; afişlere, programlara, broşürlere benim adımı yazmayın. Başınız derde girer. Sakıncalıyım" der. Muhsin Bey de hocasına "İstanbul'da ama emeğe büyük saygısı olduğunuz için, Lüküs Hayat'ın alt metninde..."

cebinden 75 TL verir. (1984 yılının Kasım ayında Cemal Resit Rey'in bana anlattığı gibi.) Bir kereye mahsus olmak üzere... Bu hadise yıllarca defile olmadan Refik Erduran'ın açıklamasına kadar gizli kalır.

Sonuçta 1933 yılının Kasım ayında Lüküs Hayat, ilk temsilyle sezonu başlatır. Darülbeydâ dergilerini kaynak gösterecek olursak, 1933-34-35 ve 36 yıllarında kapalı gişe oyun devam eder. Olağanüstü bir durum! O yıllar için bir rekor olur ve böylelikle operetler devri başlar Darülbeydâ'de! Bu operetlerin tümünü Ekrem Resit Rey yazmış, Cemal Resit Rey de bestelemiştir.

Şimdi biz gelelim 1984-85 sezonuna... Sn. Gencay Gürün, müzikallerin yönetmeni Sn. Halidun Dorman'le görüşerek opereti yönetmesini rica eder. Sonuçta rol dağılımı yapılmadan önce düşünülen isimlerin müzik kulağına, ses kalitesine bakılarak elene yapıldı. Bu jüride Rahmetli Esin Engin, Önder Balı, Gencay Gürün ve Cemal Resit Rey vardı.

Nihayet rol dağılımı panoyla asıldı! 22 oyuncu ve 14 kişilik orkestra kadrosuyla provalara başlandı. **Cemal Resit Rey denetiminde üç aylık prova aşamasından sonra 6 Mart 1985 Çarşamba akşamı 20.30'da 52 yıl aradan sonra Lüküs Hayat tekrar perdelerini açtı.** Birkaç bir süreyi yavaş yavaş petirdi. İlk günden itibaren biletleri tutulmaya başlandı, girişimci ve hayranlar oluştu. Ve aralıksız 28

Lüküs Hayat özlemi içinde, sınıf atlamak, köşeyi dönmek isteyen milyonlarca kişi var. Biz daha çok oynarız!

tiyatro sezonu devam etti! Ta ki 16 Ekim 2012'ye kadar... Çünkü ben baypas ve ağrı bir mide ameliyatı geçirecektim. Böylelikle Lüküs Hayat bitti. Ameliyat oldum, bir yıl dinlendim ancak doktorlar Lüküs Hayat için izin vermediler. 2014'te Şehir Tiyatrolarının 100. kuruluş yıl dönümü için genel sanat yönetmenimiz kıymetli arkadaşım Erhan Yazıcıoğlu'nun görevlendirmesiyle CibaliKarakolümüzü başladım. Altı yıl kapalı gişe oynarken, pandemi çıktı. Tiyatrolar kapandı. Belki nerede kalmıştık diye devam ederiz, kim bilir...

Gelelim tekrar Lüküs Hayat gündemine...

Rakamlarla Lüküs Hayat'ı masaya yatırarak olursak; oyun sayısı, turneler, İstanbul yaz temsilleri, Cemil Topuzlu Akpınar Tiyatrosu olmak üzere yaklaşık 2.900 oyun, yine yaklaşık 55.000 kilometre yol... Düşünün dünyanın çevresi 40.000 kilometre diye biliniyor. İnanmazsanız çözün!

Çağrıldığımız her yere teknik olanaklar elverdiği için gittik. Tam davet üzerine ABD'ye gidecektik ki o zamanki Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer ile başkanımız Bülent Ecevit arasında geçen bir diyalogdan dolayı dolar fırladı, evdeki hesap çarşıya uymadı, turne iptal oldu.

Tam Yunanistan'agidecektik kisiyasal bir kriz çıktı, o da iptal oldu.

Tabii başkışeyle de oldu...

Bu 28 yıl içinde aramızdan ebediyen ayrılan arkadaşlarımız oldu. Emekli olanlar, başka oyunlarda görevlendirilenler oldu. Vefat edenleri rahmetle, minnetle, saygıyla anıyorum.

Sonuçta benim de acı tatlı günlerim oldu. 1990 Ocak ayında annemi kaybettim. Ama mesleğime olan saygımdan dolu salonun seyircisini geri çevirmek için oyunu iptal ettim. Neticede benim tiyatrom değil ki kapisına "cenaze nedeniyle oyunumuz iptal edilmiştir" yazısını asayım. Kulise çıktım, ağladım; sahneye çıktım, oynadım. İngilizlerin dediği gibi "the show must go on!" sözüne uyarak...

Velhasıl, benim dışımda başladığı şimdiki sunum temsile kadar 114 kişiye geçti. Ben hiç bıkmadım, usanmadım oynadım. Böbrek iltihabı oldum, oynadım. Siyatik oldum, kapıda ambulans bekledi. Seyircimizi geri çevirmedim, oynadım. Bilmem iyi mi ettim? Herhâlde iyi ettim. "Çeşme Meydanı Küllahbeyi Bıçkın Rıza"nın tipine karakterine ihanet etmeden dik durarak...

Benim tabiriyle; kısık ateşte, altını yakmadan, sıcak tutarak, güncelleyerek, hafif politik taşlamalarla, sosyal çarpıklıklara değinerek... Fincancı katırlarını ürktüğümde, zülfüyle dokunmadım yenilim. Çünkü 1932' den bugüne kadar birçok espri ve olay zinciri bayatlamıştı. Oyunun iskeletine, entrikasına dokunmadım yaptım bütün değişiklikleri.

Tiyatronun ve kendi başımı derde sokmadan eğlenceli ile faydalıyı harmanlayarak yaptım bütün bunları. Yalnız hemen altını çizerek ilave edeyim: Bu süslemeleri, bu kendince yanılma yöntemine koyduğum doğaçlamaları, sevgili dost, hocam, ağabeyim, müzikailler in usta ve büyük yönetmeni Sn. Haldun Dörmen'in ve Sn. Gencay Günün'ün hoşgörüsüne sığınarak yaptım. Aradabır bana darılır, kulağımı çekerlerdi ama uzun sürmezdi, öpüşür banşırıldı. Bazen bu güncellemeleri, bu doğaçlamaları yapmasaydım 28 yıl sürer ve kapalı gişe gider miydi? diye kendimi sorgulayıp içimi rahatlatarak, günah çıkarıyorum.

Gelelim sahnede oyun sırasında başıma gelenlere...

Bir gün ikinci perdede sahnede tek başıma hesap yaparken, salondan olağanüstü konuşmalar, gülmeler, fısıltılar geliyor. Baktım veeandıkmi benimle ilgili değil olay çünkü ben gülmene bir şey söylemiyor ve yapmıyorum. Neyse, az sonra mesele anlaşıldı! Meğer sahnenin kenarından birkedi girmiş, ışıklardan şaşmış; ürkek ürkek bakınıyor! Açıkçası tiyatrocutabilirli rolümü çalıyoy. Olacak gibi değil, hemen toparlanmam lazım. Sakin sakın kedinin yanına gittim ve eğilerek kendisine "Arkadas, senyanlıs yerdesin. Senin Broadway'de Cats müzikalinde olman gerek. Biz burada Lüküs Hayat oynuyoruz," diyerek kulise doğru kolumdan uğurladım.

Bir keresinde de Lüküs Hayat'ın 17. yılını kutladığımız basın toplantısında, Akşam gazetesinden magazin muhabiri bir arkadaş, "Zihni Bey, Lüküs Hayat 17 yaşına girdi. Kutluyoruz. Viki Broadway Cats müzikali 16 yıl sonra bitirmiş, bu konuda ne

düşünüyorsunuz?" diye sordu. Ben de "Gayet normal. Zaten iyi bakılan bir kedinin ömrü yaklaşık 16 yıldır, çok doğa," diye yanıtladım, "bize gelince Lüküs Hayat özlemi içinde, sınıf atlamak, köşeyi dönmek isteyen milyonlara kişi var. Biz daha çok oynarız!"

Bütün bunların yanı sıra çok mutlu anlar da yaşadım. Şöyle ki oyunun genel provalar sırasında kızı Zeynep'dünyaya geldi. Lüküs Hayat devam edersun, Zeynep büyüdü. Tercihini armut dibine düşer örneğiyle baba mesleğinden yana yaptı. Müşfik Kenter bölüm başkanlığındaki Haliç Üniversitesi Konservatuarını bitirerek, çok sevdiği Müşfik Hoca'sı'nın diplomasını aldı. Müşfik ağabeyime de saygı ve rahmetle anıyorum...

Ben Eminönü Halkevi'nde yetiştim, alaylıydım. Zeynep okulu oldu. Şu anda 12 yıldır baba ocağında, İBŞT'de oyunculu yapıyor ve ne güzel bir tesadüf ki "Hisse-i Sayia" adlı evlilik komedisinde kızı oynuyor, doğur sefondur. Evlendi, Zeynep Gökay Dilbaz oldu, damadım Uğur Dilbaz da aynı oyunda eşini oynuyor.

Daha bitmedi... Lüküs Hayat başlarken altı yaşında olan oğlum Ömer Gökay orkestra çukurunda şef piyanist Önder Bali ağabeyimizin yanındaki taburede bizi seyrederek, büyüdü. 11 yaşında İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı Klasik Batı Müziği Klamet Bölümünü kazandı, bitirdi. O da şimdiki baba ocağında, farklı kulvarda; İBŞT orkestrasında... Son altı yılda Lüküs Hayat'ta baba eşlik etti, ne mutlu bana!

"Askertik peygamber ocağıdır" derler ya Şehir Tiyatroları da baba ocağıdır. Daha çok anılar, ayrıntılar varama "Uzatmayalım sözü, söndürmeyelim közü!" deyimine kulak vererek bitiriyorum. Haaa! Az kalsınunutuyordum; oyunun başlangıcından bitişine kadar 28 yılda beş kez kostümü yenilendi.

56 kiloya başladım, 107 kiloya bitirdim. 40 yaşında başladım, 68 yaşında pes ettim.

Söylemeden geçemeyeceğim; Guinness Rekorlar Kitabı'na bir oyun 28 sezon gibi uzun süre oynayan oyuncu olarak aday gösterildim.

Sevgili KAF A okurlar, kafanızı şırdırdıysam bağışlayın. Şu pandemi günlerinde, PCR testini yapıp, üç asınızdoktuktan sonra, maskeli, mesafeli ortamda tiyatroyu da ihmal etmeyin!

Saygı ve sevgiyle tüm günler dileyerek saygılarımla sunarım.

“HATIRADA KALAN UNUTULMAZ ZAMANLA...”

Benim sahnelerimde hiç kimse gülmüyor! Okuma provalarında, yani oyun yalnızca kâğıt üzerindeyken bile çok güldüğümüz, eğlendiğimiz repliklerimin hiçbirini tepki almıyor. Brakın gülmeyi, seyirci sırtıtmıyor bile.

Yıl 1978... Üsküdar Şehir Tiyatrosunda, Muhsin Ertuğrul nezaretindeki bir AÇOK (Anadolu Çocuk Oyunları Kolu) çalışması olan “Mor Gezenen” oyunuyla sahneye ilk kez adım attımın üzerinden dört yıl geçmiş. Oyunlar, turneler, festivaller birbirini kovalamış. Çökseymiş sahneyi, inanmışımve zaman içinde, istemişim ki tiyatro yalnızca oyunculuk değil, yaşam biçimim hâlinde gelsin. Vesoluğu Harbiye Şehir Tiyatrosunda ekipsanat yönetmeni olan Cetin İpekçaya’nın yanında almış, iş istemişim. Değerli ustalar Kemal Bekirve Nüvit Özdoğru’yla yaşanan keyifli, kahırlı, sabırlı deneyimlerden sonra, bir gün bütün tiyatrodabir haberin rüzgârı esmiş. Münir Özkul tiyatroya dönüyor...! 1968’de LCC’de kasırsürel sahnelenışinden 10 yıl sonra, Haldun Taner’in “Sersem Kocanın Kurnaz Karısı” adlı eserini yine sahnelenecek. Yine Cetin İpekçaya yönetecek. Münir Usta, oölümsüz finalatırdayınıyene atacak. “Perdeeee...” diyecek yine... Fakat diğer rolleri kim oynayacak? Distribüsyon asıldı, bütün roller bellilüdü. “Tomas Fasulyeciyan” rolü elbette Münir Özkul... Diğer rollerde, Şener Şen, İlyas Salman, Anı İpekçaya, Necdet Yalın, Şehime Erton, Birsan Kaplanlı, Bilge Zübü, Renan Fosforoğlu, Nüvit Özdoğru, Mustafa Alabora ve Serpil Şüvey var. Birtek “Kahveci Çırağı” rolü boş. **Oyunun birinci perdesinde iki kez antrə yapan, toplam bir iki dakikalık küçücük bir rol. Olsun... O ekibin içinde, o kuliste olmak, aynı havayı soklamak dünyalara değer.** Acaba “Kahveci Çırağı”nı bana verirler mi? İsim olsun olmasın, her gün tiyatroya gelip kondorlarda dolaşıyor, göze çarpmaya çalışıyorum. Derken, bir gün Cetin İpekçaya odasına çağırıyor ve diyor ki: Kendine güveniyor musun? Donup kalıyorum... Oyunda “Ahmet Fehim” rolünü oynayan Mustafa Alabora, osıralarda TRT için yapılmakta olan “Hayatım Roman” adlı dizinin tiyatroya devin alması için “Kahveci” diyor. “Buşansıyı kullan,” diyor ve emekler bir kâğıdı kâğıt olducağı düşünürüm.

bir tekst tutuşturuyor. Mustafa Alabora’ya “Papirüs”te ismarlanın utangaç bir” teşekkür” kadehinin ardından provalara başlıyoruz.

Hikâyeuzun... Hanıderlerya, “Anlatılmaz, yaşanır...” Ekibinen genciyim. Hatta peyce “en genci”yim... Çünkü henüz 20’lerin başında olmak bir yana, çok da deneyimsizim. Hele ki komedide... Hele ki başta Münir Özkul olmak üzere, sadeceti yatroda değil, sinemada da bu kadar tanınmış, deneyimli ve “is”inin ehli ustanıyanında. 1979 Ocak... Oyun başlıyor ve yer yerinden oynuyor. Alkış, kıyamet... Üçperde boyunca gülmekten kırılan, oyunun sonundaise gözyaşları içinde alkışlarını dakikalarcasürdüren bir seyircisiyle buluşuyoruz. Oyun; (Benim için bugun dehâlâ öyledir.) tiyatromuzun tartışması zıbzıyapıptı. Ve gerçekten çok “komik”... İyi de... Benim sahnelerimde hiç kimse gülmüyor! Okuma provalarında, yani oyun yalnızca kâğıt üzerindeyken bile çok güldüğümüz, eğlendiğimiz repliklerimin hiçbirini tepki almıyor. Brakın gülmeyi, seyirci sırtıtmıyor bile. Biroyun... Beşoyun... On oyun... Durumaynı... Üstüne üstlük, birde Seçkin Cılızoğlu (Selvi) Tiyatro 79 dergisinin 46. sayısında, “Ragıp Yavuz, Ahmet Fehim rolünde ve bu ekibini içinde peyce yazıyor!” diye bir eleştiri yazmaz mı? Dünya başımayıkılıyor. Soluğu, osıralar Şehir Tiyatroları sahnede rektörölan Ekrem Dümer’in odasında alıyorum ve diyorum ki: Benistifa ediyorum! “Hayırdır?” diyor Ekrem Abi, “Ne oldu ki?” “Ben” diyorum, “demek ki bu işi beceremiyorum. Çok seviyorum ama beceremiyorum! Kendime başkabir meslek bulsam belki dedaha iyi!” Zaten o sıralar Şişli Siyasal’da sonsınıf öğrencisiyim. “Bakacağız artık!” diyecek ekliyorum. Sonra hatırladığım, Ekrem Dümer’den hafızca yediğim bir tokatla karışık tartaklanarak veküfür yiyerek odadan atılışım! Aşağıkata,

Evet, 22 yıl sonra, aynı oyunda, aynı rolü oynayarak döndüm Şehir Tiyatrolarına.

çayhaneyekâçarken arkadan hâlâ bağıyor, “**Şunun yediği halta bak! Böyle bir okut bulmuş, böyle bir mabet bulmuş, şunun yaptığı şımarıklığa bak!**” Akşam oluyor... Oyun... Aynı hamam, aynı tas... Üstelik olayda duyulmuş, yüzümden düşen bin parça... Herkesten utanıyorum... Oyun bitiyor, evlere dağılacığız. Harbiye’nin kapısında “et kamyonu” muz bekliyor... (Bilmeyenlervardı, servis aracı olarak, “et hâl”nden alınmış ve on taraflarapencereler açılarak otobüşhline getirilmiş bir “et kamyonu” nabadind yıllarca.) Tam servise binecekkem, Münir Abi, “Sen binme, bize gideceğiz,” diye sesleniyor. Zaman zaman Münir Abi’nin Kazancı Yokuşu’ndaki evine gitmemiz

alışıldık bir seyahatı sefer paparayı peyce diğer hâdedide birşırıyorum. Servis gidiyor, biz tiyatronun kapısından kalıyoruz biran. O yıllarda Harbiye Tiyatrosunda, çok dasevilen bir beğimiz vardı, adını hatırlamıyorum, amazaten kimiseadılı hitap etmez, “Pala” derdik. En çok 1.50 boyunda, falat boyu kadar bıyıklı olan bir adam. Münir Abi, “Palaçığım, aç bakalım şu kâğıdı,” diyor. Sonra da “İmdivinöbettesin, bununla artık eve gidince ilgilenirsin,” diyerek, Pala’nın zaten üstüne büküyü gelen çalışısını peşine bir sekiyor yorve işli anıncıyor. Zaten hepsibir şakir. Vedalaşıp çıkıdıkamın sağıya, sağ sesleniyor.

Çıktım... Koca Harbiye Sahnesi bomboş... Ürkütücü görünüyör. Sonrası... Aynı "ritüel"in tekrarıydı dört beş gece daha... **Tiyatro**da komedinin ruhu nedir, antre zamanlaması nedir, seyirciye algıda zaman tanımak ya da tanınamak nedir, "tip"le karakter arasındaki temel ayrım nedir ve daha nice sorunun yanıt bulduğu uygulamalı gece dersleri dizini... Ardından ne mi oldu? Seyirci benim sahnelerimde de önceleri hafifçe kırıpdadı, sonra kıkırdamalar duyuldu, ardından kahkahalar geldi ve "antre alkışları"... Bütün ekip bu macerayı biliyordu. Herkes yanımda oldu. Herkes destekledi, derleştirdi, anlattı. Ve "Sersem Kocanın Kurnaz Karısı", o sezon yılın oyunu olurken, simdilerde 47 yılı geride bıraktığım bu ana sanat dalı da bir kez daha hayatıma vızgı gelmiş hâline geldi.

Zamangaçti, karanlık günler ülkenin kapısında yandı. 12 Eylül... Faşist Askeri Darbe... Generallerin bir dediğini iki etmeyen Vasi Rıza Zobu yönetimindeki Şehir Tiyatrolarından 140 2 Sayılı Sıkıyönetim Kanunu'yla "ihrac".... Açılan soruşturmalar, davalar, mahkûmiyetler ve heptiyatro yaparık da olsa, yurt dışında 13 yıl süren zorunlu ikametgâh... Münir Abi de o günlerde çalıştığı "Kanlı Nigar" oyunundaki bir şarkıda geçen "Ağam da ağam, paşam da paşam" sözleri "Paşa"ları rahatsız ettiği için sansürlenince ve Vasi Rıza'nın, "İdare etsin!" talimatı sayesinde enenerek tiyatroyu derhâl bıraktı.

1999 yaza sonu... Vatandaşlığımi tekrar kazanıp, Türkiye'ye döneli dört yıl olmuştu ve 1980'de benimle birlikte atılan diğer meslektaşlarım gibi ben de Şehir Tiyatrolarına, eski kadroma dönelim için dilekçe üstüne dilekçe veriyordum. Orhan Alkaya, eski dostum, "Gel, şimdiki konuk oyuncu olarak başla, sana rolteklifi veriyorum", Sersem Kocanın Kurnaz Karısı'nı yeniden yapıyoruz", dedi. "Nerede kalmıştık?" diye başlamak çok güzel olurdu gerçekten. **Hemen sordum, "Münir Abi'nin rolünü kim oynuyor?" Kısaca, "Savaş", dedi. Yılların dostu, ustası, abisi Savaş Dınçel. Başka bir isim zaten nasıl düşünülebilir ki?** Ve sordu, "Sen ne oynamak istersin?" Yaşım 40'ı geçmiş, gerçik "genc" gösteriyorum ama yine de benden artırı "Ahmet Fehim" olmaz diye düşündüm, "Küçük İsmail" dedim. "O rolün sahibi var, Seza! Aydın olmayacak, gelsen yine 'Ahmet Fehim' oyna", dedi. Uzatmadım, "Pekli" dedim. Oynadım...

Evet, 22 yıl sonra, aynı oyunda, aynı rolü oynamakr döndüm Şehir Tiyatrolarına. Ve bir de Bilge Zobu... O da ilk versiyonda "Ahmet Vefik Paşa"yı oynuyordu yine aynı rolü oynadı. Şehir Tiyatrolarında "Mileyum"ünilki piyesi olarak perde açıldıktan sonra aralıksız dört sezon devam eden bu versiyon da yeni yorumu ve kadrosuyla seyircinin yüzüne karşı çıktı. Öyleki bırakın Savaş Dınçel gibi bir

ben bile övgü dolu sözlerle karşılaştım bu kez Milliyet Sanat'ta yazan Seçkin Selvi'nineleştirisinde... Melih Kibar'ın ezgiyle "şarkılı-çalgılı" bir üslup kazanan oyunda, Savaş Dınçel'in bir tek saniye bile Münir Özkul'a öykünmeden "Fasüleyeciyân" karakterini yaratış süreci ise üstüpara alarak ders aldığım ikinci bir okul oldu benim için. Muhabeti de cabası...

Yine yıllar geçti... Savaş Dınçel'i kadrosuyla "Sersem Kocanın Kurnaz Karısı" günlükle oynadığım son oyundur diyebilirim. Hanidir yönetmen olarak tiyatro yapıyordum ve öyle de devam ettim. Ve elbette ki "Gönül yine o gönül, kafa yine o kafa!" demeyi sürdürerek. Sahnede, daha güzel, dahamutlu ve ortak bir dünya arayışınınoyunlarınürmetmekten vazgeçmeden... Demeye kalmadı, bu kez de 15 Temmuz darbe girişimi süreci yaşandı. 2016'da. Yine soruşturmalar, açığa almalar... Onları kazasız belasızlattık. Fakat daha önceleride açılmış soruşturmalar, yaşanan OHAL ortamı ve hukuksuzluğunda yıldırım hızıyla karara bağlanarak yine "ihrac" kararı almakta gecikmedi "belediye beyleri"... Yine "kapının önünde"ydım. Üstelik, "Şehir Tiyatrolarını siyasal ve ideolojik çatışmaları odası hâline getirmek" gerekçesiyle... Sanatçı ve çalışanlarıyla yaklaşık binkışılık 102 yıllık geçmişin olan bir sanat kurumunu, birtek kişinin "ihrac" edilmesiyle "siyasale ideolojik" dertlerinden kurtulmuş oldu böylece. Bu kararda tuzu olanların ta "gözetlerinden öpüyorum!" Ama bu kez de Şevket Çoruh'un varınıyoğunu ortaya koyarak, sabırla, kahırla ve özenle kurduğu "Baba Sahnede" açtı kapılarını. Haddim ve hakkım olduğunu asla düşünmediğim için kabul etmediğim "Genel Sanat Yönetmeliği"ni tekliyle yaşadığım "zarafet" ve moralin ardından, burada bir yönetmenin düşleyebileceği tüm olanaklar sağlanarak gerçekleştirildiğim "Kanlı Komediya (Caligula)" rejisi hayatımın sonunadekı gururla anımsayacağım bir zenginlik olarak bilimde ve yüreğimde yerini aldı.

Bilirin, Kel Hasan Efendi'nin "Fes'i" öncelisi İsmail Dömbüllü'ye, ondan Münir Özkul'a, sonra Müjdat Gezen'e ve en son olarak da Şevket Çoruh'a geçti. Yine Kel Hasan Efendi'ye ait olan "İbîş Kûlahı" ise, (hani, "Kavuk" diye yazılan, çizilen) İsmail Dömbüllü, Münir Özkul, Ferhan Şensoy, Rasim Öztekin venihayetiyine Şevket Çoruh'un ellerinetsinledi edildi. Bu "el değişimini" lerintartışmasını, "geleneksel" ya da "tuluat" düzleminde yapanlar vardır. Zerre kadar katılmam bu yaklaşıma. Hem

"fes'in hemde "kûlah" intozunusıkca almış bir "çırak" olarak bilirim ki asloian bu mersele ve sahneye oia adiyette... "El Veren" burada verir elini ve "El Alan" buradadırıyotunu... Vebirkez de "Elalındı" mı... İsteo zaman "Hatıradakalan unutulmaz zamanla..."

Meşleğimizin yitirdiğimiz bütün üstalları nasayayvı... Hepimiz zinalkış her efendim.

HALDUN TANER
SERSEM KOCANIN
KURNAZ KARISI

Oyun 2 Bölüm
Yöneten: **ÇETİN İPEKKAYA**

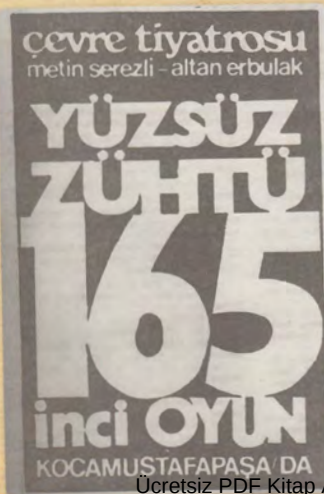
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://raniey.org>

İLK OYUNUM: YÜZSÜZ ZÜHTÜ

Milliyet gazetesinde canım ağabeyim Altan Erbulak'ın bir yazısını okudum "Tiyatro kurucuz, herkesten bir lira borç istiyoruz," diyordu. Ben de ne zamandır kafamda kurguladığım oyunu düşünerek, o güne dek tanışmadığım Altan Erbulak'a "Bir lira değil de size bir oyun göndersem olur mu?" diye mektup yazdım.

İçinden "Ne yaparsanız yapın!" diye bağışmak geldi! Acemilikten çok uzun yazdığım oyun, kısıltılarla sahneye kondu ve Altan Erbulak, Metin Serezli, Ayşen Gruda, Fusun Erbulak, Nevra Serezli, Mete İnsele, Ercan Yazgan, Hikmet Karagöz, İbrahim Şirin ve genç oyuncuların oluşan kadrosuyla "Yüzüstü Zühtü" biletiyle on beş gün önceden satılarak tımbıryıl (turneliyle) kapalı işi oynandı. Sonradan Çevre Tiyatrosundaki oyunumu daha oya oyundular. Anımsadıkça çok sevdiğim oyunlar olduğunu anladım.

O güne dek hiç
tiyatro teksti
görmemiş birisi
olarak koskoca bir
oyunun tamamını
yazacaktım.

KOCAMUSTAFAPAŞA'DA BİR NAZAR BONCUĞU: ÇEVRE TİYATROSU!

İlk oyunumuz Yüzsüz Zühtü'nün yazarı Kandemir Konduk, henüz adı sanı duyulmamış, İstinye Tersanesinde çalışan bir işçiydi. Bir gün, bizim evin adresini öğrenmiş ve kapıcıya Yüzsüz Zühtü'nün tekstini bırakmış.

Çevre Tiyatrosu, dört arkadaşın birlikte yola çıktıkları bir tiyatro hikâyesidir. Burası, Metin Serezli ve Altan Erbulak ortasında kurulmuş bir tiyatroydu. Nevra'yla ben de patronçe gibiydik. Altan o zamanlar Milliyet'te çalışıyordu. Gazeteye, "Tiyatro kurmak istiyorum. Böyle bir binası olan, lütfen bana müracaat

etsin" diye bir ilan verdi. Hasan Zengin isminde, çok duyarlı ve sanata kıymet veren bir müteahhit vardı. Çok okumuş, oldukça görgülü ve bilgili bir insandı. "Siz burada, Kocamustafapaşa'da tiyatro yapmaya razı gelin, ben sizden hiçbir şey istemem," dedi. Nur içinde yatın, dediğini de yaptı. Bir de Altan, yine kuruluş aşamasında gazeteye, "Hiç paramız yok, bize yardım edin. Bir lira verseniz bile olur" diye bir ilan verdi. Hepimiz çok şaşırıldık! O bir liralara nasıl yığıldı gazeteye anlatamam. Halk o kadar çok destek verdi ki o zamanın parasıyla 50 bin lira gibi bir para toplandı. Bir de Erol Sınavlı çok yardım etti bize. Büyük bir para verdi ve geri almadı, istemedi. Çünkü o da tiyatroyu kurmamızı çok istiyordu. Düşünebiliyor musunuz **o zamanlar hem haktan hem de sermaye sahibi kişilerden tiyatroya destek olmak için çaba gösteren, elini taşın altına koyan ne çok insan vardı.**

O zamanlar Kocamustafapaşa'da seyirci yok. Herkes çok fakara. Hatta rahmetli Gülriz Sururi ve Engin Cezzar, belki de haklı olarak, "Nasıl seyirci gelir buraya? Çok geçmeden kapatacak," demişlerdi.

Seçilen yer, sahiden de biraz sapa, açılması pek de tiyatro yapılacak bir yer değildi. Bu konuda köşede kalmış yere, diye dokunur sayıda seyirci geleceğine dair kimsenin umidi yoktu. Fakat iki yıl boyunca kapalı gişe oynadık. Çevre Tiyatrosu yapıldı, sahnelerin altına kocaman bir nazar boncuğu koymuştuk. Bilmiyorum, belki biraz da onun uğurundandı. Salon doldu taşı. Davetiye vermek bile zorlandı. Bugün o nazar boncuğu hâlâ oradadır. Çevre Tiyatrosundadır. Umarım bize getirdiği gibi şimdi ve bundan

sonra da orada oynamacak arkadaşlara uğur getirir.

İlk oyunumuz Yüzsüz Zühtü'nün yazarı Kandemir Konduk, henüz adı sanı duyulmamış, İstinye Tersanesinde çalışan bir işçiydi. Bir gün, bizim evin adresini öğrenmiş ve kapıcıya Yüzsüz Zühtü'nün tekstini bırakmış. Oyunu o gece okudum. Yüzsüz Zühtü gariban bir adam. Yüzü yandıktan sonra ona bir surat takıyor doktorlar ve o şekilde yaşamına devam ederken zengin bir kızın evine hirsızlığı geliyor. Hirsızlık yaparken kıza yakalanıyor, Zengin kız, Zühtü'ye o yaralı hâliyle, üstelik evine hirsızlığı gelmiş biriyken âşık oluyor. İşte oyun böyle devam ediyor.

Oyunu çok beğendim, çok heyecanlandım. Kalbim küt küt atıyordu. Fakat ne yakın ki çok uzun ve oynanacak gibi değildi. Kırılması gerekiyordu. Oyunu Altan Erbulak, Nevra Serezli ve Metin Serezli'ye gösterdim. Onlar da beğendiler ve bir müddet düşünüp tayından sonra kırılmamış hâliyle sahneye koymaya karar verdik. İlk temsillerde çılap giden seyirciler olmuştuk. Bir düzenleme şarttı. Kandemir Konduk'a ulaşap hep birlikte altın makas

dediğimiz gerekli kısılmaları yaptık ve böylelikle oyun yaklaşık olarak son hâlini aldı. Fakat dediğim gibi önce ilk hâlini, uzun hâline, olduğu gibi oynadık. Seyircilerin oyunun neresinde kaldıklarını, neresinde pürdüklik kesildiklerini not ettik. Yeniden düzenledik. Bu şekilde oyun, sahnelerden kendeni tamamladı, nihai hâlini aldı.

Kandemir Konduk, ilk oyunlarda kullisten çıkamamıştı. Çok heyecanlıydı. İlk temsillerde, kendi yazdığı oyunu seyredeemedi. Elbette daha sonra yazdığı oyunu en ön sıradan büyük bir mutlulukla seyredip alkışladı. Daha sonra Kandemir Konduk'un başka oyunlarını da sahneledik. Zaten o da kendi işini bırakıp tamamen oyunlar yazmaya koyuldu. Çevre Tiyatrosu, Yüzsüz Zühtü oyunuyla, önce zorluk ve imkânsızlık içinde sahiden çok büyük başarı sağladı. İki yıl kapalı gişe oynadık. Merdivenleri dahi taşıyorduk. 400 kişilik salonumuz her gece tika basa doluyordu.

O yıllarda sağ sol olayları ayıyuka çıkıyordu. 12 Mart'lar, 12 Eylül'ler... Fakat buna rağmen yine de dolu gidiyordu. Öyle bir hâlâ gelmişti ki tiyatrodan eve giderken sağcı ve solcu yurttaşlar gözümüzün önünde birbirlerine ateş ediyorlardı. Sonra bizi oyundan tansidkılar için durup yol veriyorlardı. Sonra devam ediyorlardı. İşler bu şekilde kötüye gitmeye başlayınca tiyatroya gitenlerin de ayağı kesilmeye başladı. **Çevre Tiyatrosu hem oyuncusuna hem de teknik ekibine 12 ay maas ödeyen bir tiyatroydu.** Oyuncu arkadaşlar ve teknik ekip ücretine devam etmeye razı geldiler ama Altan Erbulak kabul etmedi. "Ben kimsenin emeğini çözüyemem. Ne ken'ime ne de başkasına bunu yapamam," dedi. Burada

**O nazar
boncuğu hâlâ
oradadır. Çevre
Tiyatrosundadır.**

çevre tiyatrosu
metin serezli
altan erbulak
**YÜZSÜZ
ZÜHTÜ**
300. üncü OYUN
Rönesans 3. Perde
Sisli
Mehmet Ali & Akşamsefası
HER GECE 21:00 ÇARŞAMBA GÖRÜŞÜ 15:00 CUMAARTESİ PRİZAR 18:00 TEL 47 78 06

► SELÇUK YÖNTEM

DELİ DUMRUL

**"Deli Dumrul adlı oyunu koyacağım, sen de oynayacaksın orada," dedi.
"Neyi oynayacağım?" dedim. "Deli Dumrul'u oynayacaksın," dedi...**

Sanat yaşamımda verdiğim bazı kararların hayatın kendi akışı içerisinde bambaşka yönlere evrildiğini gördüm. Oynadığım oyunların değerlendirmesi olarak söylüyorum bunu elbette. 1990 yılının Eylül ayında Replik Bar'da Sev gili Hümeysra, ben ve hocam yönetmen Yücel Erten sohbet ediyorduk. O arada ben de eylül ayında İstanbul'a gideceğimi, bu sezon oyun oynamayı düşünmediğimin sohbetini yaptım Hümeysra'yla. Hoca da bunu duydu. "Pekbir yere gideceğinizizannetmiyorum Selçuk," dedi. "Niye?" dedim. "Deli Dumrul adlı oyunu koyacağım, sen de oynayacaksın orada," dedi. "Neyi oynayacağım?" dedim. "Deli Dumrul'u oynayacaksın," dedi, "Hakan Vanlı'yla kast olarak oynayacaksınız," dedi. "Azrail de sizin aranızda kast olacak," dedi. "İyi de Hoca, ben bu yıl izin istiyorum; bir şey yapmak istemiyorum. Biraz İstanbul'da bulunmak istiyorum. Ailemle beraber bazı işleri kovalamak istiyorum," dedim. Bunun üzerine sohbetimiz uzun uzun devam etti. Öyleydi, böyleydi, şöyleydi derken "Hoca," dedim, "Hakanoynasın burulü. Çünkü genç ve yetenekli bir kardeşimiz. Onun için daha iyi olur, sen beni affet." Bir türlü oynamak istemediğim konusunda Hoca'yı ikna edemiyordum. Sonra şöyle bir öneride bulundum, "Hoca," dedim, "saat sabah 08.30'da beni

ararsan bunun kastında Deli Dumrul ben olurum, Azrail Hakan Vanlı olur. Eğer bu noktada anlaşıraks kabul," dedim, "gitmiyorum, oynayacağım. Ama 08.30'u bir gece giderim İstanbul'a," dedim. Bunu söylemekle Hoca'nın kararından dönmeyeceğini, benim yerime başka birisini atacağını çok emin olarak söyledim. Sabah oldu; bekliyordum telefonu, hararetle çalacak mı çalmayacak mı... 08.30 oldu; dedim herhâlde bu iş tamam, ben İstanbul'a gidiyorum. Tam 08.30'da Hoca aradı, "Provaya bekliyordum Selçukcuğum" dedi. Provaya gittim, yaptığıkastı açıkladı. Sonra sevgili Hakan'ın da belinden rahatsızlığı oldu, oyundan ayrıldı. Sonrasında Azrail'i de bir kadın oyuncu, Ayşenil Şamlıoğlu oynadı. Ve Deli Dumrul büyük bir başarı kazandı. Üç yıl oynadı. **Avrupa'da birçok ülkede ve dünyanın başka yerlerinde turnelere gitti; gittiği ülkelerin üçünde ödüller kazandı.** Ben de meslek hayatımda en önem verdiğim ödüllerden biri olan Ulvi Uraz Ödülü'nün sahibi oldum.

Ve sonradışındümki siz istemediğinizhâlde bazı şeyler sizi kovalıyor ve muhakkak yerini buluyor. Deli Dumrul realize olduktan sonra benim o düşüncem ne zaman aklıma gelse biraz mahcubiyet hissederim.

**Siz istemediğiniz
hâlde bazı şeyler
sizi kovalıyor ve
muhakkak yerini
buluyor.**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

BİR DELİNİN HATIRA DEFTERİ

50 YILDA DÖRT DEĞİŞİK YORUM

Oyunu okur okumaz vuruldum. Gogol'un aynı adlı uzun öyküsünden uyarlanmış tek kişilik bir oyundu. O zamana kadar ülkemizde tek kişilik oyun kavramı işitilmiş değildi.

1 964 yılında İsviçre'de okuyan bir arkadaşım bana Fransızca bir oyun metni yolladı. "Bunu Türkiye'de ancak sen oynarsın" demiş mektubunda. O sıra ben de Ankara'da yedek subay öğretmen olarak askerlik görevime hazırlanıyordum. Oyunu okur okumaz vuruldum. Gogol'un aynı adlı uzun öyküsünden uyarlanmış tek kişilik bir oyundu. O zamana kadar ülkemizde tek kişilik oyun kavramı işitilmiş değildi. Oyundan, Ankara Sanat Tiyatrosunun kurucusu ve sanat yönetmeni dostum Asaf Çiğiltepe'ye söz ettim. "Hemen yarın başla provalara," dedi. Bir yandan sabah okulda birinci sınıfları okutmaya, öğleden sonraları da prova başlıyorum. Arada fırsat buldukça Ankara Psikiyatri Kliniğinde konuyla ilgili incelemelerde bulunuyorum. Hocalarla, hastalarla konuşuyorum. Bu arada İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümünde tek dersten beklemeli öğrenci olduğumu da söyleyeyim.

Oyun zorlu, kolay kolay üstesinden gelinecek bir metin değil. Tiyatro çevrelerini bir merak sardı, ileri geri konuşuluyor. "Bu adam ne yapıyor? Tek kişilik tiyatroymuş. Olur mu öyle şey?" falan. Bendeki cahil cesareti işte. Gençlik. Balıklama atılıyorum. Bugün olsa belki de cesaret edemedim. Ama oyuna inanıyorum, onu iyi anladığımı düşünüyorum ve "ben bunu beceririm" diyorum. İkinci mesleğim olan psikologluk da çok işe yaradı tabii. Daha sonraki yıllarda başka yorumlar da gelecek ama ilk yorumda oyuna bir klinik psikolog olarak yaklaştım. **Tipik bir paranoya ağırlıklı şizofreni vakası bu. Yazar giderek tırmanan hastalığın evrelerini adım adım izliyor, bunu hem dramatik hem de mizahçı bir anlatımla aktarıyor.** Aynı zamanda aykırı ve şirsel bir yoksulluk ve yalnızlık öyküsü bu. Oyunun başladığı gece kıyamet koptu. İki gün içinde bir aylık biletler bitti. Övgü dolu eleştiriler, ödülleri vb.

1968 olayları yaşanırken Bir Delinin Hatıra Defteri'ni yeni bir yorumla sahnelemeyi düşündüm. O dönemde ister istemez ikinci Deli yorumu daha politik, daha Brecht'çi bir yaklaşıma oldu. Metin Deniz'in sahne tasarımı, Sevim Çavdar'ındı. Mete İvanoviç'in hastalığını tetikleyen sosyoekonomik nedenler üstünde

duruyoruz. Sahne soba üstünde pişirilen ve dumanı tüten çorbalar, elle yıkanmış, kurumakta olan çamaşırlar, yamayan delik çoraplar, soğuktan buz tutmuş camlar, iyice göze batan sefalet var. Oyun bambaşka bir boyut kazanıyor böylece.

1993 yılında içinde yeni bir deli kıpraşıyor. Bu seferki tiyatrocü bir deli. Onun, hatıra defterim dediği aslında yazıp, sahnede prova ettiği, oynadığı kendi yaşamı. Yaşıyor mu, uyduruyor mu belli değil. Tiyatro bu çünkü, gerçekte düş arasında gidip geliyor. **Konuşan ve mektup yazan köpekler, dokuzuncu dereceden bir memurun İspanya Kralı olması ancak bu tiyatral dünyada mümkün. Ne müthiş bir yazar bu Gogol.** Daha XIX. yüzyıldayız. Sürrealizm yok ortada, absürt tiyatro yok, Kafka yok ama bir bakıyoruz geleceğe açılan bir pencere onun öyküleri. Boşuna dememişler, biz hepimiz Gogol'un paltosundan çıktık diye.

Bu çilgin tiyatral yorumda gene çok değerli sanatçılar vardı yanımda. Sahne tasarımı Duygu Sağırdoğu belkeninin ötesinde acayip zengin ve çilgin. **Sevim Çavdar'ındı. Mete İvanoviç'in** hastalığını tetikleyen sosyoekonomik nedenler üstünde

Tiyatro bu çünkü, gerçekte düş arasında gidip geliyor.

bir delinin hatıra defteri

GOGOL

bizimleydi, üç yıl boyu kapalı gişe oynadık. Tüm Türkiye'yi dolaştığımız gibi Avustralya'ya kadar uzandık.

Geldik 2015 yılına. İlk Deli'ninüzlerinden 50 yıl geçmiş. Hangi oyuncuyanasip olur 50 yıl arayla aynı rolübir kez daha oynamak. Bizdeyok sanıyorum, yeryüzünde de varsa bile çok ender görülenbir durumdur herhalde. Benim için bu ayrı yorumun sentezini yaparak, onları aşmayı

deneyerek, bu sefer bilge bir deliyigündeme getiriyorum. Görmüş geçirmiş, bir o kadar muzip, kendileve dünyayladalga geçen ama geneyalnız, kırıgın, hüznölü ve asi. Enbaşkın özelliğibu galiba. Dünyadaki tüm haksızlıkları gören ve isyaneden, kabuletmeyen, kendine özel, şiirsel birdünya yaratıp orayaşıgınanbir deli. Nematlu bana, şimdi izlemişti, şimdi sıra torunlarda.

▶ AHMET GÜLHAN

HABABAM SINIFI

Teknisyen geldi ve dedi ki "Ulvi Bey sizi çağırıyor." Fuayede yapıyoruz okuma provalarını, Rifat Ilgaz gelmiş. Ulvi Bey de ona "Bizim çocuklar senin Hababam Sınıfı'nı oyunlaştırmaya çalışıyorlar bir baksana," demiş. Rifat Ilgaz "Olmaz," demiş.

Rifat Ilgaz'ın Hababam Sınıfı romanı, roman olarak çok beğenildi, çok okur kazandı. Zeki, romanı okumuş ve bir gün gelip "Baban bu çok güzel bir roman, harika oyun olur bundan," dedi. Biz de romandaki karakterleri sevdik ve oyun yapışa da buradaki rolleri oynasak diyorduk. Bayağı bir heveslendik. Elbette Rifat Ilgaz'ın bundan haberi yoktu. Ulvi Uraz'a konuyu açtığımızda ise "Bakarsız," dedi. Çok da önem vermedi. Biz bu arada kendi aramızda eseri oyunlaştırmaya çalışıyoruz, karalamalar yapıyoruz. Kaba da olsa bir şeyler çıktı ortaya. Bir tekst. Tam da bu sıralarda bir oyunun provasındaydık. Sanırım Alexandru Mirodan'ın "Altın Yumurtlayan Horoz" isimli oyunuydu. Teknisyen geldi ve dedi ki "Ulvi Bey sizi çağırıyor." Fuayede yapıyoruz okuma provalarını, Rifat Ilgaz gelmiş. Ulvi Bey de ona "Bizim çocuklar senin Hababam Sınıfı'nı oyunlaştırmaya çalışıyorlar bir baksana," demiş. Rifat Ilgaz "Olmaz," demiş. Onun yerine "Karadeniz'in Kıyıcığında" diye bir oyun getirmiş Ulvi Bey'e. "Bunu oynar mısınız?" demiş.

Sonra gittik hocanın odasına. "Efendim hoş geldiniz," dedik. Ulvi Bey "İşte bizim çocuklar bunlar," dedi. Önce pek önem vermedi bize. Ulvi Bey "Su oyuna bir hale," dedi. İsrar etti. İşte bu ısrarlardan sonra Rifat Ilgaz oyunu aldı gitti. Muralımız de bozuldu elbette. Neyse işte derken bir 20-25 gün sonra Rifat Ilgaz geldi, Hababam Sınıfı oyununu bitirmişti. "Tamam," dedi. Hepimiz sevindik. İsteyerek, severek çalışmalara başladık.

Ulvi Bey'in enteresan bir çalışma prensibi vardı. Masa çalışmasında önce rol taksimini yapar, herkes rol kendinin zanneder, sonra değiştirir. Bizim de beğendiğimiz roller vardı. Eyyvah, gitti verdiği rol diyorduk. Taktığı suyu; sen rolünü başla oyuncuya verdiğinde, sen oynadığın rolü bir de arkadaşından dinliyorsun ve ıslakladığın yerleri, el sıkıştığın kısımları görüyorsun. Yeni bir şeyler duyuyorsan. Tüli be ben onu atlamışım diyorsun. Elbette verdiği roller doğru çünkü Tulum Hayrî'nin şımarık olması lazım, Güdük Necmi'nin zayıf ve kosa olması lazım...

Nihayetinde ortaya çok güzel bir oyun çıktı. Küçük Sahne 279 kişilikti ve bir sezon boyunca kapalı gişse oynadık. Ankara'ya turneye gittik. Ankara Büyük Sinema 750-800 belki de 1.000 kişilikti hatırlıyorum. 15 gün oynayacaktık ve biz gittiğimizde 15 günlük biletler tükenmişti. İzmir'de Açık hava Tiyatrosuna gittik, 2.000 kişilik koltuklar tamamen dolmuştu. Anadolu turnesinde hep 700-800 kişi izledi. Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://ranney.org>

Ilgaz'ın bu romanını bir de sahnede görmek istemişti. Biz de bu oyunu gerçekten severek oynamıştık. Rollerimizi çok sevmiştik. İşte böylelikle bir Hababam Sınıfı macerasız başlamış oldu.

Ulvi Uraz'ın bir usulü vardı. Öğretmeyi, bilgileri aktarmayı çok sevdi. Bebek'te bir konakta oturuyordu. Oyundan sonra beni, Zeki'yi ve Metin'i de alıp evine götürürdü. Yol boyunca hep tiyatrodan konuşurdük. Güzel bir evi vardı, yardımcılar vardı. Yemekler hazırlanırken ve yenirken de yalnızca tiyatro konuşulurdu. Ulvi Uraz'ın hocalığı anlatırdı. Ders gibiydi, okul gibiydi. Zeki'ye, Metin'e ve bana çok şey kattı.

SİDİKLİ TURHAN

Kenan Tatlı

KALEM ŞAKİR

Ercan Yazgan

Ö
Ğ
R
E
T
M
E
N
L
E
R

PIYALE İHSAN

Ulvi Uraz

KEL MAHMUT

Ali Yalaz

ERKEK SEVİM

Nur Insel

TULUM HAYRİ

Zeki Alasya

REFİYE EKREM

Metin Akpınar

GÖK NECMİ

Ahmet Gülhan

ÇILGIN SONBAHAR

Martin rolünün karşısında adımlı gördüm, hemen kütüphaneye koştum, teksti aldım bir köşede heyecanla okumaya başladım. Çok hoşuma gitti oyun. Orta yaş bunalımlarını anlatan çok keyifli bir hikâye.

Yeni sezon distribüsyonları kulis girişindeki panoya asılmaya başlanmıştı. Eskiler teziyat derdi. Sezon başında oynanacak oyunlar ve görev dağılımları sahne direktörlüğünün panosunda ilan edilirdi. Hangi oyunda kimlerle çalışacağımızı bu antetli kâğıtlardan öğrenirdik. 1989-90 sezonunun sonunda sonraki sezon için hazırlanacak bir oyun ilan edildi: Ellisinden Sonra. Tatlı bir Fransız aile komedisi. Martin rolünün karşısında adımlı gördüm, hemen kütüphaneye koştum, teksti aldım bir köşede heyecanla okumaya başladım. Çok hoşuma gitti oyun. Orta yaş bunalımlarını anlatan çok keyifli bir hikâye. Kadro; Atacan Arseven, Alev Gürzap, Şükrü Türen, Cem Davran, bir de küçük tek sahnesi olan bir genç kız rolü var. Yönetmen aynı zamanda çevirmen Gencay Gürün, dahası Gencay Hanım tiyatrosunun genel sanat yönetmeni ve o sırada çarşı pazar karışık. Belediye destekli muhalif bir grup ile tiyatroya yönetimi arasında büyük sorunlar var. Gencay Hanım tiyatrosunun bu karışık döneminde kendi çevirisini oynatıyor saçmalıklarına yol açmasın diye, tek bir okuma provası yaptığımız oyunu repertuvardan çıkardı. Benim genç Fransız Martin'i oynama heyecanım yok oldu.

Oyun ilk Yıldız-Müşfik kardeşler için önerilmişti ama olmadı.

Daha sonra Dormen Tiyatrosunda Nevra ve Metin için düşünüldü, her iki oyuncu da oyuna bayıldı. İkinci dönemini yaşayan Dormen Tiyatrosu henüz daha eski parlak günlerini yakalayamamışken, Haldun Abi, Gencay Hanım'a, "Gel o zaman sen yönet bizim tiyatroya oyunu," dedi. Anne-baba, Nevra-Metin Serezli, oğulları Hakan Ökten ve Martin rolü? Şehir Tiyatrosunun özel izniyle konuk oyuncu olarak **Dormen Tiyatrosunda oynayacağım ama bu sefer de kendi tiyatromda başka bir oyunun provasındayım, yine suya düştü hayalim.** Gencay Hanım boştaki genç aktör Arif Akkaya'yı aldı götürdü, provalara başladılar. O güne kadar dramatik roller oynayan Arif oyunun en hareketli, en komedi ritmi isteyen karakterinde bakalım ne yapacak?

Provalardan haberler sızıyor, Arif ve yönetmen gerginlikleri anlatılıyor. Gencay Hanım "olmuyor" diyor, sonunda Arif de "o zaman başka oyuncu getirin oynasın" diyor ama oyunun başlamasına çok az var. Bir akşam Gencay Hanım aradı, "Ben bu oyunu defalarca Fransa'da izledim, Martin rolünü oynayan aktör antre sorti alkışları alırdı, maalesef burada sıkıntı var, karakteri çıkaramıyor aktör, lütfen hazır olun, üç beş oyun oynansın sonra sizin oynamanızı istiyorum," dedi. "Şehir Tiyatrosunda oyunum var zaten, oyuncu arkadaş da başlamış bir kere, oynadıkça halleder umarım, kısmet değişmiş efendim," dedim. Gencay Hanım ıtırız etti, "söz bilirsiniz" falan dedim ama telefonu kapattıktan sonra konuyu unuttum bile. Belli ki bu rol benim kaderimde yok diye düşünmüştüm. Oyun oynamaya başladı, ben de kendi tiyatromda yeni oyuna başladım, bir gece geç vakit yine telefon çaldı, Gencay Hanım, "Arif'in ayağı kırıldı, alçıda. Yarın iki oyun var, matine suare, gelin izleyin birkaç gün, seyirciye anons edilecek, oyuncu oturarak oynayacak, hazır olduğunuzda rol sizin," dedi.

Ertesi gün matineyi izledim, tabii Arif bir köşede oturup replik söylediği için mizansen göremiyordum, muhteşem bir dans sahnesi var biliyorum ama o da yok sahnede. Oyun bitti, Gencay Hanım geldi yanıma, "Ne zaman oynayabilecek duruma gelirsiniz, ona göre bu hafta prova koyacağım," dedi. "Bu akşam oynarım," dedim, "yani birkaç saat sonra." Gencay Hanım'ın fal taşı gibi açılan gözlerini hiç unutmam. "İsterseniz acele etmeyin, bazı oyunları da erterlezi izice hazırlanırız," dedi, "Gerek yok akşam oynarım," dedim tekrar. Uzatmayayım akşam sıfır hatayla oynadım. Oyuncularla matine suare arası küçük bir prova yaptık, oradan buradan alçı kostümler ayarlandı ve suare başladı. Gencay Hanım izlerken "Fransa'daki aktörden çok daha iyi oynuyor, birkaç saatte bunu nasıl yaptı," demiş. Oyun bitince

yüzlerce kez oynanan Çılgın Sonbahar, Dörmey Tiyatrosunun diriliş oyunu oldu. Nevra-Metin Serezli ve Hakan Ökten'le müthiş bir sahne uyumu yakaladık, oyun döneminin en çok dikkat çeken, biletleri haftalar önceden tükenen bir efsaneye dönüştü. Beş yüze yakın oyunun macerasına dair küçük küçük anekdotlar anlatayım da Çılgın Sonbahar'ın hikâyesitarıhe eksiksiz kalsın.

Feriköy'deki Dörmey Tiyatrosu bir pasajın içindeydi. Aykıl biletlerin satışa çıkacağı sabah o pasajdan yollara taşan upuzun bir kuyruk olur ve en geç akşam üzeri Çılgın Sonbahar oyununun aylık biletleri tükenirdi. Bir günyaşlıcabir adamı oyuna biletbulamadığıçin elindeki şemsiyeyle cama çerçeveye vururken gördüm. Tiyatro müdürü Mehmet Öztopuz duruma el koyup çözmüş, bilet bulamayanlara bir sonraki ay için söz vermişti. Mehmet Abi'nin müdüriyet ofisitiyatrosunana girişininhemen solundaydı. Oyundan çıkan seyircilerin "Kim o çocuk?" sorularından öyle sıkılmıştı ki artık gelen seyirciye broşürün içinde özel bir kâğıt dağıtıyordu: Çılgın Sonbahar oyunumuzda Martin rolünü Cem Davran oynamaktadır. Paranteziçinde de "Şehir Tiyatrolarının izniyle" yazıyordu. Bu kâğıttan bir tane hâlâ saklıyorum.

Mayısta 45 gün Ankara, ağustosta 45 gün İzmir turnelerine yer bulmak için insanlar gündüzden kuyruklara giriyor, Çılgın Sonbahar efsanesi kulaktan kulağa yayılıyordu. Sonrasında belki de Türkiye'nin oynanabilecek her yerinde oynadık. Aylarca turneden eve dönmeyorduk. Özellikle Nevra Abi belki de Türkiye'nin önemli zamanlarından birini yaşıyor, Mehmet Abi orkestra şefi olur, turne

deneyimini ekibe ve oyuna yansıtıyor, ben de artık tiyatroseyircisinin hatıralarına en büyük adımlarımı atıyordum.

Ay sonlarına doğru Şehir Tiyatrosu oyun programıyla senkron Dörmey Tiyatrosu programı yapılıyordu ve ben neredeyse her gün sahnede oluyordum. Bir sezon için asal görevimi aksatmamak koşuluyla, özel izinle oynadığım Çılgın Sonbahar tam dört yıl hiç durmadan oynandı ve Dörmey Tiyatrosu ikinci kuruluş döneminin tartışmasız en şaşılahtı yıllarını yaşadı. Küçük ama sevimli "Honda Güzel" rolünü yıllar

içinde sırayla Ceylan Palay, Banu Köksal ve Şebnem Özinal başarıyla oynadılar. Oyun arkadaşım Hakan Ökten tam bir takım oyuncusuydu ve bana inanılmaz göllük paslar atıyordu. Tekrar ikiüstayadönersem; Metin Abi ve Nevra Abi'a tam da demlenme yaşlarında bu güzel metnin hakkını veriyor ve bir daha benzeri yapılamayacak kadar iyi oynuyorlardı. Sahiden böyle oldu, yıllar sonra başka bir kadroyla denendi, sonuç hüsrana oldu.

"Çılgın Sonbahar" bir tiyatrosunun başına gelebilecek en güzel şeylerden biriydi. Kişisel hikâyemin de dönüm noktalarından biriydi aynı zamanda. Sonrasında Dörmey Tiyatrosu bu çitainin yanına bile yaklaşılamadı ve üzülelele eridi gitti. Buna rağmen Türk Tiyatrosu'nun en sık yapılarından biriolarak tarihte yerini aldı kuşkusuz. Bütün çocukluğu Darülbeydi'de geçmiş bir genç olarak ilk özel tiyatro deneyimimdi ve çok şey öğrendim oradaki herkesten. Metin abime saygı ve rahmetle anıyorum, bütün büyüklerime küçüklerime sağlığı, mutlu bir yaşam diliyorum.

Çılgın Sonbahar'ın hasarı, kıvrak ve sempatik Martin karakteriyle bir süpürme tozu olmaya başlamış. Meğer benim kaderimmiş o'duma dönüşmek ve kendi karakteri çok seviyorum.

"Çılgın Sonbahar"
bir tiyatrosunun
başına gelebilecek
en güzel şeylerden
biriydi.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

SUÇSUZLAR

Sermet Çağan mevcut yapıtları sahnelemek yerine üçünü de benim çevirdiğim Fast'ın "Suçsuzlar"ı, İtalyan gazetecilerin oyununu ve Noah'nın "Avukat"ı harmanlayıp yeniden yorumlayarak özgün bir oyun yazdı.

insanlık tarihinde övünç kilometre taşları olduğu kadar, belki daha da fazla utanç kilometre taşları var. Bunların başta gelenlerinden biri, hiç kuşkusuz Saccoile Vanzettiolayı. Bu yazıyı okuyanlardan çoğunun konuyu bildiğine eminim, yine de kısa bir hatırlatma yapmak istiyorum. Nicola Saccove Bartolomeo Vanzetti'yi İtalyan göçmeniymi. Amerika'nın kapitalist düzeni içinde göçmen oldukları yetmiyormuş gibi bir de anarşistler. Zorunlu askerliği reddetmişler, savaşa karşı eylemlere katılmışlardı. Balık satarak geçimmeye çalışan Sacco'nun karısı ve iki çocuğu vardı. Bekâr Vanzetti de bir ayakkabı fabrikasında işçi idi. Kı sacası düzenin gözünde suçlu olarak kabul edilmeleri için koşullar uygundu. 1920 yılında faili meçhul bir soygun ve cinayet, ismarlama giysi gibi iki dostun üzerine geçirildi. Tutuklandılar, 1921'de başlayan ve yıllarca süren davada savcının elinde hiçbir delil olmamasına karşın, bütün siyasi davalarda olduğu gibi suçlu ilan edilip idam cezasına hüküm giydiler. 1926'da Sacco ile aynı cezaevindeki hükümlü Celestino F. Madeiros o soyguna katıldığını söyleyerek suçunu itiraf etti. Bu arada sadece Amerika'da değil, birçok ülkede aralarında Albert Einstein, Romain Rolland, Bernard Shaw gibi kişilerlen de öldüğü uydunlar Saccoile Vanzetti'nin suçsuzluğunu kabul ettirmek için destek kampanyaları düzenlediler.

Ne var ki sonuç değişmedi ve iki İtalyan göçmen-işçi 1927'de elektrikli sandalyede idam edildi.

Dünyada büyük yankılar uyandıran idam hakkında

Türkiye'den de yürekli bir ses yükseldi. Nazım "Yuvarlanıyor, iri sıcak damlalar / bakır yanaklarımızdan / Yuvarlanıyor, iri sıcak damlalar / Kalbimize! / Kalbimiz artık dar geliyor bize!" dizeleriyle başlayan "Sakkoile Vanzetti" şiirini dünyanınyüreğine armağan etti. Başkasanaatçılar da konuyu irdeleyen yapıtlar ürettiler. Howard Fast "Suçsuzlar" kitabını yazdı. Olay beyazperdede aktarıldı. İki İtalyan gazeteci birtiyatrooyunu ylasuçsuz hemşerilerinin başına getirilenleri aktardı (12 Mart'ta tutuklandığım zaman polis bütünaşşivimiyok ettiğii için ne yazık ki o gazetecilerinadını anımsayamıyorum). Amerikalı oyun yazarı Robert Noah "Avukat" adlı oyunuyla olayı Saccove Vanzetti'yi savunana avukatın gözünden anlattı.

1920'den 1927'ye kadar...

Vanzetti'nin savunmasını çeviren her seferinde gözyaşlarımı tutamadım.

Türkiye'deki tiyatronun yeri doldurulamaz adlarından Sermet Çağan, Türkiye Öğretmenler Sendikasının o dönemdeki başkanı Fakir Baykurdostomuzla biröneri götürdüve ülkedeki ilk ve tek sendika tiyatrosu olan Tiyatro TÖS kuruldu. Haritamızdaki bütün kentleri, kasabaların ve köylerin çoğunu kapsayan bir turneyle önce "AyakBacak Fabrikası", ardından "Suçsuzlar" sergilendi. Sermet Çağan mevcut yapıtları sahnelemek yerine üçünü de benim çevirdiğim Fast'ın "Suçsuzlar"ı, İtalyan gazetecilerin oyununu ve Noah'nın "Avukat"ı harmanlayıp yeniden yorumlayarak özgün bir oyun yazdı. Oyunun sahne tasarımı ve yönetmenliğini yaptı. Sacco'yu Aydın Engin'in, Vanzetti'yi Aras Ören'in, Madeiros'u Şevket Altuğ'un canlandırdığı oyun, sahnedeki oyuncularla, filmdeki oyuncuların karşılıklı diyalogları gibi yepyeni sahne düzeni uygulamaları

çerçiyordu. O başarılı çalışmaya katıldığım için onur duymam yanı sıra, 64 yıldır sürdürdüğüm çevirmenlik mesleğinde, çevirdiğim kitaplarla arama mesafe koymaya hep dikkat etmeye karşın, o üç yapıtta da Vanzetti'nin savunmasını çeviren her seferinde gözyaşlarımı tutamadım. Benim için çok özel yeri vardır Sacco ile Vanzetti'nin.

Nazım'ın o şiirinin son dizeleriyle bitirmek istiyorum "Burjuvazi, / Katletti içimizden ikimizi / bu iki ölü ölmeyen ölümsüzdür! / Burjuvazi, / kavgaya davet etti bizi / davetleri kabulümüzdür!..."

ZENGİN MUTFAĞI

Oyun, yukarıdakilerle aşağıdakiler arasındaki tarihi çelişkilerin, yukarıdakilerin bazı faşist beslemeleri kullanarak iktidarı ele geçirme çabalarının alışılmış yöntemlerini anlatan bir klasiktir.

Zengin Mutfağıoyunu, Ankara Sanat Tiyatrosunun prestijli oyunlarından biri olmuştur. En karanlık günlerimizde, ekibimizin hem ekonomik hem de politik misyonunu yerine getirmesi açısından büyük bir güç olmuştur. Sadece Ankara'da değil, yurdudörtayrındabaşarıyla oynanmış seyircitarafındanyoğun ilgi ve sevgiyle karşılanmıştır. Ekip için yorucu olmasına rağmen iki yıla yakın bir zaman diliminde, haftanın üç günü Ankara'da, üç günde turnede olmak üzere Anadolu'yu dolaşmıştır.

Zengin Mutfağı, Vasif Öngören'in, Brecht'in Nazi Almanyası'nı ustaca anlattığı "Hitler Rejiminin Korkulu Sefaleti" oyunundaki "Tebeşir İşareti" adlı bölümün, 12 Mart dönemi faşizmiyle ortak noktalarından yola çıkarak ve 15-16 Haziran olaylarıyla güncelleştirerek emek-sermaye çatışmasını ortaya koyduğu, zekice yazılmış bir alegoridir. Bu oyunu, sermayeye faşizmin emekçilerle olan uzun süreli çatışmasının Türkiye'deki bir görünümü olarak algılamakta yarar var.

İlk oynandığı günlerde, Zengin Mutfağı güncelliğini ve sıcaklığını koruyordu. Zira oyunun ana konusu ve söylemi, doğrudan sokağın gündemine dayanıyordu. Bu nedenle seyircinin olayları kavrama ve durumu değerlendirmeye olanaklı çok daha güçlüydü. Bu durum, seyircinin düşünerek ve kıyaslayarak değişmesine neden oluyordu. Daha sonraki yıllarda, 15-16 Haziran olaylarından uzaklaşıldıkça seyircideki bağ kurma ve kavrama gücü de yavaş yavaş silindi. Böylelikle ayrıca bir tarih hatırlatılması sorunu ortaya çıktı. Yakın dönemlerdeki temsillerde bu sorun daha da arttı. Halkımızın geçmişe olan ilgisizliği ve geçmişten ders almama zafiyeti de büyüdü. Oyunlara sadece oyuncuları popüleritesine için giydirmeye başlandı. Dahada kötüsü, oyuncuların ve yorumcuların ana metindeki politik önermeye değinmekten kaçınmalarıyla Zengin Mutfağı, sulandırılmış popüler kültürün metası bir oyun hâline getirildi. Oysa bu oyun, yukarıdakilerle aşağıdakiler arasındaki tarihi çelişkilerin, yukarıdakilerin bazı faşist beslemeleri kullanarak iktidarı ele geçirme çabalarının alışılmış yöntemlerini anlatan bir klasiktir. Her dönem bunun örneklerini gördük ve göreceğiz. Bu konuya, sanatın amaçlarını konuşarak devam edebiliriz. Klasik sorudur: Sanat sanat için midir? Yoksa toplum için midir? Bana göre sanat, toplum içindir.

İnsan yaratıcılığının, duygularının ve düşüncelerinin, estetik ve gerçekle harmanlanarak toplumları değiştiren kültürel bir eylem olarak algılanması.

AS'ın "Zengin Mutfağı"

Devlet yardımı alama yan AS' için ayrıca yardım kampanyası da açıldı

AKHMET TUNEL

GHC'nin 1980'de, 1981'de 1982'de 1983'te 1984'te 1985'te 1986'da 1987'de 1988'de 1989'da 1990'da 1991'de 1992'de 1993'te 1994'te 1995'te 1996'da 1997'de 1998'de 1999'da 2000'de 2001'de 2002'de 2003'te 2004'te 2005'te 2006'da 2007'de 2008'de 2009'da 2010'da 2011'de 2012'de 2013'te 2014'te 2015'te 2016'da 2017'de 2018'de 2019'da 2020'de 2021'de 2022'de 2023'te 2024'te 2025'te 2026'da 2027'de 2028'de 2029'da 2030'da 2031'de 2032'de 2033'te 2034'te 2035'te 2036'da 2037'de 2038'de 2039'da 2040'da 2041'de 2042'de 2043'te 2044'te 2045'te 2046'da 2047'de 2048'de 2049'da 2050'de 2051'de 2052'de 2053'te 2054'te 2055'te 2056'da 2057'de 2058'de 2059'da 2060'da 2061'de 2062'de 2063'te 2064'te 2065'te 2066'da 2067'de 2068'de 2069'da 2070'de 2071'de 2072'de 2073'te 2074'te 2075'te 2076'da 2077'de 2078'de 2079'da 2080'de 2081'de 2082'de 2083'te 2084'te 2085'te 2086'da 2087'de 2088'de 2089'da 2090'da 2091'de 2092'de 2093'te 2094'te 2095'te 2096'da 2097'de 2098'de 2099'da 2100'de 2101'de 2102'de 2103'te 2104'te 2105'te 2106'da 2107'de 2108'de 2109'da 2110'da 2111'de 2112'de 2113'te 2114'te 2115'te 2116'da 2117'de 2118'de 2119'da 2120'de 2121'de 2122'de 2123'te 2124'te 2125'te 2126'da 2127'de 2128'de 2129'da 2130'da 2131'de 2132'de 2133'te 2134'te 2135'te 2136'da 2137'de 2138'de 2139'da 2140'da 2141'de 2142'de 2143'te 2144'te 2145'te 2146'da 2147'de 2148'de 2149'da 2150'de 2151'de 2152'de 2153'te 2154'te 2155'te 2156'da 2157'de 2158'de 2159'da 2160'da 2161'de 2162'de 2163'te 2164'te 2165'te 2166'da 2167'de 2168'de 2169'da 2170'de 2171'de 2172'de 2173'te 2174'te 2175'te 2176'da 2177'de 2178'de 2179'da 2180'de 2181'de 2182'de 2183'te 2184'te 2185'te 2186'da 2187'de 2188'de 2189'da 2190'da 2191'de 2192'de 2193'te 2194'te 2195'te 2196'da 2197'de 2198'de 2199'da 2200'de 2201'de 2202'de 2203'te 2204'te 2205'te 2206'da 2207'de 2208'de 2209'da 2210'da 2211'de 2212'de 2213'te 2214'te 2215'te 2216'da 2217'de 2218'de 2219'da 2220'de 2221'de 2222'de 2223'te 2224'te 2225'te 2226'da 2227'de 2228'de 2229'da 2230'da 2231'de 2232'de 2233'te 2234'te 2235'te 2236'da 2237'de 2238'de 2239'da 2240'da 2241'de 2242'de 2243'te 2244'te 2245'te 2246'da 2247'de 2248'de 2249'da 2250'de 2251'de 2252'de 2253'te 2254'te 2255'te 2256'da 2257'de 2258'de 2259'da 2260'da 2261'de 2262'de 2263'te 2264'te 2265'te 2266'da 2267'de 2268'de 2269'da 2270'de 2271'de 2272'de 2273'te 2274'te 2275'te 2276'da 2277'de 2278'de 2279'da 2280'de 2281'de 2282'de 2283'te 2284'te 2285'te 2286'da 2287'de 2288'de 2289'da 2290'da 2291'de 2292'de 2293'te 2294'te 2295'te 2296'da 2297'de 2298'de 2299'da 2300'de 2301'de 2302'de 2303'te 2304'te 2305'te 2306'da 2307'de 2308'de 2309'da 2310'da 2311'de 2312'de 2313'te 2314'te 2315'te 2316'da 2317'de 2318'de 2319'da 2320'de 2321'de 2322'de 2323'te 2324'te 2325'te 2326'da 2327'de 2328'de 2329'da 2330'da 2331'de 2332'de 2333'te 2334'te 2335'te 2336'da 2337'de 2338'de 2339'da 2340'da 2341'de 2342'de 2343'te 2344'te 2345'te 2346'da 2347'de 2348'de 2349'da 2350'de 2351'de 2352'de 2353'te 2354'te 2355'te 2356'da 2357'de 2358'de 2359'da 2360'da 2361'de 2362'de 2363'te 2364'te 2365'te 2366'da 2367'de 2368'de 2369'da 2370'de 2371'de 2372'de 2373'te 2374'te 2375'te 2376'da 2377'de 2378'de 2379'da 2380'de 2381'de 2382'de 2383'te 2384'te 2385'te 2386'da 2387'de 2388'de 2389'da 2390'da 2391'de 2392'de 2393'te 2394'te 2395'te 2396'da 2397'de 2398'de 2399'da 2400'de 2401'de 2402'de 2403'te 2404'te 2405'te 2406'da 2407'de 2408'de 2409'da 2410'da 2411'de 2412'de 2413'te 2414'te 2415'te 2416'da 2417'de 2418'de 2419'da 2420'de 2421'de 2422'de 2423'te 2424'te 2425'te 2426'da 2427'de 2428'de 2429'da 2430'da 2431'de 2432'de 2433'te 2434'te 2435'te 2436'da 2437'de 2438'de 2439'da 2440'da 2441'de 2442'de 2443'te 2444'te 2445'te 2446'da 2447'de 2448'de 2449'da 2450'de 2451'de 2452'de 2453'te 2454'te 2455'te 2456'da 2457'de 2458'de 2459'da 2460'da 2461'de 2462'de 2463'te 2464'te 2465'te 2466'da 2467'de 2468'de 2469'da 2470'de 2471'de 2472'de 2473'te 2474'te 2475'te 2476'da 2477'de 2478'de 2479'da 2480'de 2481'de 2482'de 2483'te 2484'te 2485'te 2486'da 2487'de 2488'de 2489'da 2490'da 2491'de 2492'de 2493'te 2494'te 2495'te 2496'da 2497'de 2498'de 2499'da 2500'de 2501'de 2502'de 2503'te 2504'te 2505'te 2506'da 2507'de 2508'de 2509'da 2510'da 2511'de 2512'de 2513'te 2514'te 2515'te 2516'da 2517'de 2518'de 2519'da 2520'de 2521'de 2522'de 2523'te 2524'te 2525'te 2526'da 2527'de 2528'de 2529'da 2530'da 2531'de 2532'de 2533'te 2534'te 2535'te 2536'da 2537'de 2538'de 2539'da 2540'da 2541'de 2542'de 2543'te 2544'te 2545'te 2546'da 2547'de 2548'de 2549'da 2550'de 2551'de 2552'de 2553'te 2554'te 2555'te 2556'da 2557'de 2558'de 2559'da 2560'da 2561'de 2562'de 2563'te 2564'te 2565'te 2566'da 2567'de 2568'de 2569'da 2570'de 2571'de 2572'de 2573'te 2574'te 2575'te 2576'da 2577'de 2578'de 2579'da 2580'de 2581'de 2582'de 2583'te 2584'te 2585'te 2586'da 2587'de 2588'de 2589'da 2590'da 2591'de 2592'de 2593'te 2594'te 2595'te 2596'da 2597'de 2598'de 2599'da 2600'de 2601'de 2602'de 2603'te 2604'te 2605'te 2606'da 2607'de 2608'de 2609'da 2610'da 2611'de 2612'de 2613'te 2614'te 2615'te 2616'da 2617'de 2618'de 2619'da 2620'de 2621'de 2622'de 2623'te 2624'te 2625'te 2626'da 2627'de 2628'de 2629'da 2630'da 2631'de 2632'de 2633'te 2634'te 2635'te 2636'da 2637'de 2638'de 2639'da 2640'da 2641'de 2642'de 2643'te 2644'te 2645'te 2646'da 2647'de 2648'de 2649'da 2650'de 2651'de 2652'de 2653'te 2654'te 2655'te 2656'da 2657'de 2658'de 2659'da 2660'da 2661'de 2662'de 2663'te 2664'te 2665'te 2666'da 2667'de 2668'de 2669'da 2670'de 2671'de 2672'de 2673'te 2674'te 2675'te 2676'da 2677'de 2678'de 2679'da 2680'de 2681'de 2682'de 2683'te 2684'te 2685'te 2686'da 2687'de 2688'de 2689'da 2690'da 2691'de 2692'de 2693'te 2694'te 2695'te 2696'da 2697'de 2698'de 2699'da 2700'de 2701'de 2702'de 2703'te 2704'te 2705'te 2706'da 2707'de 2708'de 2709'da 2710'da 2711'de 2712'de 2713'te 2714'te 2715'te 2716'da 2717'de 2718'de 2719'da 2720'de 2721'de 2722'de 2723'te 2724'te 2725'te 2726'da 2727'de 2728'de 2729'da 2730'da 2731'de 2732'de 2733'te 2734'te 2735'te 2736'da 2737'de 2738'de 2739'da 2740'da 2741'de 2742'de 2743'te 2744'te 2745'te 2746'da 2747'de 2748'de 2749'da 2750'de 2751'de 2752'de 2753'te 2754'te 2755'te 2756'da 2757'de 2758'de 2759'da 2760'da 2761'de 2762'de 2763'te 2764'te 2765'te 2766'da 2767'de 2768'de 2769'da 2770'de 2771'de 2772'de 2773'te 2774'te 2775'te 2776'da 2777'de 2778'de 2779'da 2780'de 2781'de 2782'de 2783'te 2784'te 2785'te 2786'da 2787'de 2788'de 2789'da 2790'da 2791'de 2792'de 2793'te 2794'te 2795'te 2796'da 2797'de 2798'de 2799'da 2800'de 2801'de 2802'de 2803'te 2804'te 2805'te 2806'da 2807'de 2808'de 2809'da 2810'da 2811'de 2812'de 2813'te 2814'te 2815'te 2816'da 2817'de 2818'de 2819'da 2820'de 2821'de 2822'de 2823'te 2824'te 2825'te 2826'da 2827'de 2828'de 2829'da 2830'da 2831'de 2832'de 2833'te 2834'te 2835'te 2836'da 2837'de 2838'de 2839'da 2840'da 2841'de 2842'de 2843'te 2844'te 2845'te 2846'da 2847'de 2848'de 2849'da 2850'de 2851'de 2852'de 2853'te 2854'te 2855'te 2856'da 2857'de 2858'de 2859'da 2860'da 2861'de 2862'de 2863'te 2864'te 2865'te 2866'da 2867'de 2868'de 2869'da 2870'de 2871'de 2872'de 2873'te 2874'te 2875'te 2876'da 2877'de 2878'de 2879'da 2880'de 2881'de 2882'de 2883'te 2884'te 2885'te 2886'da 2887'de 2888'de 2889'da 2890'da 2891'de 2892'de 2893'te 2894'te 2895'te 2896'da 2897'de 2898'de 2899'da 2900'de 2901'de 2902'de 2903'te 2904'te 2905'te 2906'da 2907'de 2908'de 2909'da 2910'da 2911'de 2912'de 2913'te 2914'te 2915'te 2916'da 2917'de 2918'de 2919'da 2920'de 2921'de 2922'de 2923'te 2924'te 2925'te 2926'da 2927'de 2928'de 2929'da 2930'da 2931'de 2932'de 2933'te 2934'te 2935'te 2936'da 2937'de 2938'de 2939'da 2940'da 2941'de 2942'de 2943'te 2944'te 2945'te 2946'da 2947'de 2948'de 2949'da 2950'de 2951'de 2952'de 2953'te 2954'te 2955'te 2956'da 2957'de 2958'de 2959'da 2960'da 2961'de 2962'de 2963'te 2964'te 2965'te 2966'da 2967'de 2968'de 2969'da 2970'de 2971'de 2972'de 2973'te 2974'te 2975'te 2976'da 2977'de 2978'de 2979'da 2980'de 2981'de 2982'de 2983'te 2984'te 2985'te 2986'da 2987'de 2988'de 2989'da 2990'da 2991'de 2992'de 2993'te 2994'te 2995'te 2996'da 2997'de 2998'de 2999'da 3000'de 3001'de 3002'de 3003'te 3004'te 3005'te 3006'da 3007'de 3008'de 3009'da 3010'da 3011'de 3012'de 3013'te 3014'te 3015'te 3016'da 3017'de 3018'de 3019'da 3020'de 3021'de 3022'de 3023'te 3024'te 3025'te 3026'da 3027'de 3028'de 3029'da 3030'da 3031'de 3032'de 3033'te 3034'te 3035'te 3036'da 3037'de 3038'de 3039'da 3040'da 3041'de 3042'de 3043'te 3044'te 3045'te 3046'da 3047'de 3048'de 3049'da 3050'de 3051'de 3052'de 3053'te 3054'te 3055'te 3056'da 3057'de 3058'de 3059'da 3060'da 3061'de 3062'de 3063'te 3064'te 3065'te 3066'da 3067'de 3068'de 3069'da 3070'de 3071'de 3072'de 3073'te 3074'te 3075'te 3076'da 3077'de 3078'de 3079'da 3080'de 3081'de 3082'de 3083'te 3084'te 3085'te 3086'da 3087'de 3088'de 3089'da 3090'da 3091'de 3092'de 3093'te 3094'te 3095'te 3096'da 3097'de 3098'de 3099'da 3100'de 3101'de 3102'de 3103'te 3104'te 3105'te 3106'da 3107'de 3108'de 3109'da 3110'da 3111'de 3112'de 3113'te 3114'te 3115'te 3116'da 3117'de 3118'de 3119'da 3120'de 3121'de 3122'de 3123'te 3124'te 3125'te 3126'da 3127'de 3128'de 3129'da 3130'da 3131'de 3132'de 3133'te 3134'te 3135'te 3136'da 3137'de 3138'de 3139'da 3140'da 3141'de 3142'de 3143'te 3144'te 3145'te 3146'da 3147'de 3148'de 3149'da 3150'de 3151'de 3152'de 3153'te 3154'te 3155'te 3156'da 3157'de 3158'de 3159'da 3160'da 3161'de 3162'de 3163'te 3164'te 3165'te 3166'da 3167'de 3168'de 3169'da 3170'de 3171'de 3172'de 3173'te 3174'te 3175'te 3176'da 3177'de 3178'de 3179'da 3180'de 3181'de 3182'de 3183'te 3184'te 3185'te 3186'da 3187'de 3188'de 3189'da 3190'da 3191'de 3192'de 3193'te 3194'te 3195'te 3196'da 3197'de 3198'de 3199'da 3200'de 3201'de 3202'de 3203'te 3204'te 3205'te 3206'da 3207'de 3208'de 3209'da 3210'da 3211'de 3212'de 3213'te 3214'te 3215'te 3216'da 3217'de 3218'de 3219'da 3220'de 3221'de 3222'de 3223'te 3224'te 3225'te 3226'da 3227'de 3228'de 3229'da 3230'da 3231'de 3232'de 3233'te 3234'te 3235'te 3236'da 3237'de 3238'de 3239'da 3240'da 3241'de 3242'de 3243'te 3244'te 3245'te 3246'da 3247'de 3248'de 3249'da 3250'de 3251'de 3252'de 3253'te 3254'te 3255'te 3256'da 3257'de 3258'de 3259'da 3260'da 3261'de 3262'de 3263'te 3264'te 3265'te 3266'da 3267'de 3268'de 3269'da 3270'de 3271'de 3272'de 3273'te 3274'te 3275'te 3276'da 3277'de 3278'de 3279'da 3280'de 3281'de 3282'de 3283'te 3284'te 3285'te 3286'da 3287'de 3288'de 3289'da 3290'da 3291'de 3292'de 3293'te 3294'te 3295'te 3296'da 3297'de 3298'de 3299'da 3300'de 3301'de 3302'de 3303'te 3304'te 3305'te 3306'da 3307'de 3308'de 3309'da 3310'da 3311'de 3312'de 3313'te 3314'te 3315'te 3316'da 3317'de 3318'de 3319'da 3320'de 3321'de 3322'de 3323'te 3324'te 3325'te 3326'da 3327'de 3328'de 3329'da 3330'da 3331'de 3332'de 3333'te 3334'te 3335'te 3336'da 3337'de 3338'de 3339'da 3340'da 3341'de 3342'de 3343'te 3344'te 3345'te 3346'da 3347'de 3348'de 3349'da 3350'de 3351'de 3352'de 3353'te 3354'te 3355'te 3356'da 3357'de 3358'de 3359'da 3360'da 3361'de 3362'de 3363'te 3364'te 3365'te 3366'da 3367'de 3368'de 3369'da 3370'de 3371'de 3372'de 3373'te 3374'te 3375'te 3376'da 3377'de 3378'de 3379'da 3380'de 3381'de 3382'de 3383'te 3384'te 3385'te 3386'da 3387'de 3388'de 3389'da 3390'da 3391'de 3392'de 3393'te 3394'te 3395'te 3396'da 3397'de 3398'de 3399'da 3400'de 3401'de 3402'de 3403'te 3404'te 3405'te 3406'da 3407'de 3408'de 3409'da 3410'da 3411'de 3412'de 3413'te 3414'te 3415'te 3416'da 3417'de 3418'de 3419'da 3420'de 3421'de 3422'de 3423'te 3424'te 3425'te 3426'da 3427'de 3428'de 3429'da 3430'da 3431'de 3432'de 3433'te 3434'te 3435'te 3436'da 3437'de 3438'de 3439'da 3440'da 3441'de 3442'de 3443'te 3444'te 3445'te 3446'da 3447'de 3448'de 3449'da 3450'de 3451'de 3452'de 3453'te 3454'te 3455'te 3456'da 3457'de 3458'de 3459'da 3460'da 3461'de 3462'de 3463'te 3464'te 3465'te 3466'da 3467'de 3468'de 3469'da 3470'de 3471'de 3472'de 3473'te 3474'te 3475'te 3476'da 3477'de 3478'de 3479'da 3480'de 3481'de 3482'de 3483'te 3484'te 3485'te 3486'da 3487'de 3488'de 3489'da 3490'da 3491'de 3492'de 3493'te 3494'te 3495'te 3496'da 3497'de 3498'de 3499'da 3500'de 3501'de 3502'de 3503'te 3504'te 3505'te 3506'da 3507'de 3508'de 3509'da 3510'da 3511'de 3512'de 3513'te 3514'te 3515'te 3516'da 3517'de 3518'de 3519'da 3520'de 3521'de 3522'de 3523'te 3524'te 3525'te 3526'da 3527'de 3528'de 3529'da 3530'da 3531'de 3532'de 3533'te 3534'te 3535'te 3536'da 3537'de 3538'de 3539'da 3540'da 3541'de 3542'de 3543'te 3544'te 3545'te 3546'da 3547'de 3548'de 3549'da 3550'de 3551'de 3552'de 3553'te 3554'te 3555'te 3556'da 3557'de 3558'de 3559'da 3560'da 3561'de 3562'de 3563'te 3564'te 3565'te 3566'da 3567'de 3568'de 3569'da 3570'de 3571'de 3572'd

SANATIN HER DALINDA BAŞARILI BİR SANATÇI: LALE ORALOĞLU...

Ben onu ilk defa Kenterlerin Ankara'dan gelişlerinde seyretmiştim. Lale Oraloğlu, inandığımı yapan bir kadındı.

Lale Oraloğlu'nu tanıdığım zaman, sanatın her dalında başarılarla dolu, çok genç bir sanatçıydı. Tiyatronun yanında; müzik, beste, film gibi sahalarda da eserler veriyordu. Oldukça yetenekliydi. Ben onu ilk defa Kenterlerin Ankara'dan gelişlerinde seyretmiştim. Lale Oraloğlu, inandığımı yapan bir kadındı. Değerli esi, gazeteci Ali Oraloğlu da her zaman yanındaydı. Lale, son derece cesur bir sanatçıydı. Oynanmaz denilen, kimsenin cesaret edemeyeceği; Evlilik Dolabı, Kötü Tohum, Lady Chatterley ve Kadınlar I-ih Derse gibi önemli oyunları sahnelemişti.

Aristophanes'in Lysistrata adlı eserinden

uyarıldığı Kadınlar I-ih Derse ise başlı başına bir olaydı. Lale, maruz bırakıldığımız baksız sansüre ve baskıya karşı açlık grevi yaparak durumu protesto etti. Biz de 16 gün boyunca tiyatroyu yalnız bırakmadık. Klasik kostümlerde kılın üstüne pelerin gelince görüntü başka bir çağrışım yaratmış. Bahse konu olan yasak bundan. Yani bizim buzağı, pelerinin altına kaçmış. Güler misin ağlar mısın... Bütün sapkınlıklar bu çarpık düşüncelerden çıkmıyor mu? O kadar uzun bir hikâye ki öyle kısa anlatılmaz. Her gecemiz ayrı bir olaydı. Tiyatromuzun ve ülkemizin Lale Oraloğlu gibi cesur ve aydınlık sanatçılara her zaman çok ihtiyacı var.

**Bütün
sapkınlıklar
bu çarpık
düşüncelerden
çıkmıyor mu?**

Kahraman haydızın «Kadınlar I-ih derse» bühne oyunu müdahaleyi haydızın yosaklaması...
Kenterin 5 gündür açlık grevi yapma Lale Oraloğlu (öster) ve sahnedeki onuma grevi ya
pın san'atçılar girişilıyorlar...

«AÇLIK GREVİ»NDE 5. GÜN

**Lale Oraloğlu bugün
vasiyetname yazdı!**

**Lale Oraloğlu sekiz
gündür açlık grevi
yapıyor**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

► MACİT KOPER

70'Lİ YILLARDAN BİR ANI

Dönemin sanat direniş odaklarından biri, Dostlar Tiyatrosu. Dostlar Tiyatrosunun oyunlarından biri Alpagut Olayı. 1969 yılında Çorum'un bir köyü olan Alpagut'ta linyit madeni zarar ettiği gerekçesiyle ka patılır.

Yetmişli yıllar... Özgürlükten otoriteye... Ordu ve militarizm... Anarşi... Gecekondu direnişleri ve gizli açık hertürlü direniş... Sağ-sol kutuplaşması ve elbette çatışması. CHP ve hayal kırıklığı ve Ecevitve Milliyetçi Cephe... DISK'in yükselişi... Kanlı 1 Mayıs ve daha neler neler...

Dönemin sanat direniş odaklarından biri, Dostlar Tiyatrosu. Dostlar Tiyatrosunun oyunlarından biri Alpagut Olayı. 1969 yılında Çorum'un bir köyüolan Alpagut'ta linyitmadeni zararetteği gerekçesiyle kapatılır. Bu arada işçilerinmaasları aylardır ödenmemiştir. **İşçiler ne yapar?**

"Üreten bizsek yöneten de biz olacağız" deyip madenin yönetimine el koyarlar ve bir ay kadar işletirler. Jandarmaya olaya el koyana kadar. Dostlar Tiyatrosu İşçi Kolu rahmetli Haşmet Zeybek'in eline kalemi verip "Alpagut Olayı" adıyla bir oyun yazdırır. Oyun Dostlar Tiyatrosunda rahmetli Mehmet Akan'ın yönetimi ve Metin Deniz'in dekoruyla, yetmişli yıllarınortalarında oynanır. Oyunun başınahem İstanbul'da hem de Anadolu turnesinde gelmeyen kalmaz ama ben benim BAŞIMA GELEN'i anlatmak istiyorum bu kadar uzattıktan sonra. Şevket Altuğ şimdi anımsayamadığım bir sebeptenoyundan ayrılınca "OyunBabas" rolübirdenbirebanakaldı.

Nereden esti ya da hangi ilerici devrimci rüzgârla ilham geldiyse "İşte bu düzen çok yakında böyle yıkılacak," deyiverdim.

Sahnearalarında seyirciyebir yandan olayınnasıl geliştiğini anlatıp bir yandan işçilerineyleminönemin altınıçizmeye çalışıyorum. Fazla prova falan da yapamamışım, heyecanlıyım. Kendi rolüm de var, iki rol arasında koşturupduruyorum. Yine öyle iki sahne arasında seyirciye dil dökerken... Şimdi bir dakika... Metin'in yaptığı dekorun

arkasındakömürle kaplı siyah ve büyükpanolar duvarlar var, orası linyitocağı ya işte o linyit kaplı panolardan biri "daaank" diye kafama düşmez mi? Düştü ve ben bana saatlerkadar uzun gelen birkaç saniye her şeyi unutup hiçbir şey görmeden böylece kalakaldım. "Macit oğlum kendine gel" diyeceğim ama ismini anımsamıyorum ki pano sırtımda, ne yapmam gerek? Önce şu sahneyi bitirmeliyim, sonra ne olacaksa olsun ve bu bitiş bu kazaya uygun olmalı. Nereden esti ya da hangi ilerici devrimci rüzgârla ilham geldiyse "İşte bu düzen çok yakında böyleyıkılacak," deyiverdim. Işıklarönüyor, arkadaşlar karanlıkta ben sahne arkasına taşırarken seyirciayağa kalkmış, salon alkıştan ykılıyor. Bayılmadım elbette o alkışları kaçırır mıym? Madenlerle, maden işçileriyle ilgilier olayda aklıma gelir, sanki ben de bir zamanlar bir madende... Tiyatrocu safdilliği mi? Aynen öyle.

En unutamadığım, en gurur duyduğum oyun, iki ayrı prodüksiyonda 580 kez oynadığım "Tovaritch (Şahane Züğürtler)" oldu.

Amerika'daki günlerimde beri oynadığım roller 150'yi geçti sanırım. Tabii bunların arasında başroller olduğu kadar minik roller de var. Bunların çoğundan büyük keyif aldım. Bazıları da birer kabus oldu. Örneğin **başrolünü bir kadının oynadığı, Muhsin Ertuğrul'un sahneye koyduğu ve benim de "Leartes" rolünü üstlendiğim "Hamlet" o kâbusardan biriydi.** Bugüne kadar oynadıklarım arasında benim en unutamadığımı, en gurur duyduğumu oyun, ilk ayı prodüksiyonda 580 kez oynadığım "Tovaritch (Sahane Zühtürlü)" oldu. İlk prodüksiyonun Fransa'da yapılmasını 36 yıl sonra Dörtnül Tiyatrosunda sergilenen, benim de başrol olan "Press Milica" 1'i canlandırdığım prodüksiyonu, Sahane Zühtürlü'nün ilk oynadığını muhtesem kadrosunda Ayfer Feray, Nisa Serezli, Tuncel Kurtiz, Suna Keskin, Bayar Sabuncu, Turgut Borala, Sema Özcan ve Tulin Özer gibi önemli isimler vardı. Oyun perdesini açtıkları sonra büyük süske yarattı ve tiki tiki tiki tiki oldu oynamıştı. Oyunun bir sahnesinde çalan "Oç Coriye" parçası benim simgem haline gelmiş, bütün müzik mekânları tarafından bu şarkıyla selamlanmış basladım.

Sahane Zuğurtlı'da beni en mutlu eden şey, Prens Mikail'in karakterinde kendimden çok şey bulmam, bu nedenle de onu çok iyi anlamam olmuştur. Prens'in devrilmiş Rus Çarı için yaptığı fedakarlıklar, bu nedenle yeni bir zengin evine ulaşarak girmeyi kabul etmesi beni çok çok mutlu etti.

90'lı yıllarda yaptığımız ve başrolünü bu kez Nevra Serezli'ye paylaştığımız ikinci prodüksiyon da birincisi kadar tutmuş ve tıklım tıklım oynamıştı. Her küçük yok ki bu oyunun konusunda ve karakterlerinde inanılmaz bir büyü vardı. İki oyundaki zaman oyuncuyu mutlu etmemesine ve seyirciyi etkilememesine olanak yoktu.

Şahane Züğürtler'in ilk oynanışında beni en mutlu eden, unutamadığım yerlerden biri de o yıllarda hâlâ Rusya'dan İstanbul'a göç eden ve burada yaşayan Ruslar'ın oyundan sonra sahne arkasına gelip beni göz yaşları içinde sarılıp öpmeleri ve teşekkür etmeleri. Benimle birlikte bu "şahane" maceraya atılan, bu "şahane" oyunu yaratan ve artık bizde de olmayan "şahane" insanları

asamizda olmayan "sahane" insanlari

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

«Şahane Züğürtler» in bir sahnesi. Haldûn Dormen.
Turgut Borah ve Nisa Serenli.

Şahane Züğürtler

“ TOVARITCH ”

Yazan: Jacques Doual.
Çeviren: Asude Zeybekoğlu.
Sahnaya koyan: Erol Keskin.
Dekor: Leylâ Şiren.
Kostüm: G. Ernoy — B. Doymaz.
Rol dağıtım: Haldun Dormen (Prens Ustiatieff), Ayfer Feray (Grande Düğün Ustiatieff), Mehmet Öskil (Dubieff), Nisâ Serelil (Fernande Dupont), Turgut Moralı (Charles Dupont), Sinâ Sun (Helene Dupont), Başar Sabuncu (Georges Dupont), Tuncel Kurtis (Grochenko).

dormen tiyatrosu

Jaguar Deval'in şahane komedisi
SAHANE ZÜĞÜRTLER

(Tovaritsc

Centre
Aside
REVENUE

East
WISCONSIN

Leyla
SAYGUS

B. DORMEN
C. FRENCH

gərgəllək, qut bağlayıb bir uşağı... Kərim (Ləzgi)
mənimləm mən həl uşağı... Andan (Kürd)
qut zəncəllərdə mən bədar gələndim... Şəhər (Əfəndi)
Mən bədar gələndim Düşməni Təpədən səhərləri... Şəhər
(Əfəndi) mən bədar gələndim bədar gələndim...

vi = <https://rantey.org>

“SAKINCALI” BİR PİYADE ER

Yurtsever, ilerici, devrimci bir aydının yedek subaylık hakkı tehlikeli görülerek askerlik görevini er olarak yapması uygun görülür ve “sakıncalı” koduyla piyade er olarak askere gönderilir.

Cumhuriyetimizin demokrasi tarihindeki kara lekelerinden biri olan 12 Mart'ın hesaplaşma ürünlerinden en çarpıcı olanı şüphesiz ki teröre kurban verdiğimiz Uğur Mumcu'nun “Sakıncalı Piyade”sidir. Yurtsever, ilerici, devrimci bir aydının yedek subaylık hakkı tehlikeli görülerek askerlik görevini er olarak yapması uygun görülür ve “sakıncalı” koduyla piyade er olarak askere gönderilir. Tüm bu süreci Uğur Mumcu trajikomik bir üslupla kaleme alır.

Kısa sürede çok büyük bir ilgiyle okunan bu eseri sevgili ustamız Rutkay Aziz sahneye taşımak istedi, Uğur Mumcu'yla iletişime geçip birlikte dramaturjisini oluşturdular. Ortaya tiyatromuzun ölümsüz eserlerinden biri çıkmıştı. Uğur Mumcu tiyatro

metninin bu hâline kendisinin şu cümlesiyle beğeni sunmuştur: Rutkaycığım, sen gelecek yıl Ankara telefon rehberini bile tiyatro metni hâline getirebilirsin. Bu tevazu dolu cümle tiyatro seyircisinde müthiş bir beğeniyle karşılık buldu. Müzik: Timur Selçuk, şarkı sözleri: Çiğdem Talu, dans düzeni: Altan Tekin, dekor: Haldun Ertekin ve rejî: Rutkay Aziz. AST'nin tarihi sahneden ayrılmak zorunda kaldı. 1977 yılında Kızılay Menekşe Sokakı, Menekşe Sinemasındaki oyunun galası kırmızı plakalı bakan otoları, milletvekilleri ve AST'nin kadim dostlarıyla beraber yapıldı. Ankara ve yurt içi turnesindeki toplam oyun sayısı 950'ye ulaşan oyun, aynı yıl SSCB'nin konuğu olarak Rusya'ya davet edildi. T.C. Kültür Bakanlığının bütçe yetersizliği nedeniyle AST'nin kendi maddi olanaklarıyla Moskova'ya yapılması planlanan bu davet, kara yoluyla Kars Akyaka'dan surların geçtiği kapı özel izinlerle açılarak (O yıllarda Türkiye SSCB'ye canlı hayvan ihraç ediyordu.) Ermenistan, Azerbaycan ve Türkmenistan bölgelerinde 24 günlük bir gezi olarak gerçekleşti. Koskoca SSCB 24 gün içinde bizi Moskova'ya götürmedi. Hayret ve hüsrana yalnızca Türkmenistan'da bir oyun Rus askerlere kendi yaratımızla düzenlediğimiz dekorda oynayabildik. İki sezon kapalı gişe oynayan Sakıncalı Piyade yerini repertuvardaki diğer oyunlara bıraktı, ta ki 1993'te Uğur Mumcu'nun katledilişine kadar.

Sağanak yağmurun altında Mumcu'yu ölümsüzlüğe yolcu eden ülkenin ilerici, yurtsever, devrimcileri Sakıncalı Piyade'yi ölümsüztürmek için oyunun yeniden sahnelenmesinin bir görev olduğunu dile getirip AST'yi tekrar Uğur Mumcu'yla buluşturdular. Bu kez bir oyun sahnelemekten çok, bir acıyı yüreğimiz buruk sahneye taşımak sorumluluğuyta baş başa kaldık. Tüm çekilen acılara karşın ülkemizin geleceğine umudu yitirmeden. Oyuncu kadrosundaki değişik isimler dışında rejî ve müzik 1977'deki gibi gerçekleşti, sadece final

*Bir acıyı
yüreğimiz buruk
sahneye taşımak
sorumluluğuyla
baş başa kaldık.*

sahneleri Mumcu'yu sonsuzluğa gönderdiğimiz sağanak yağmurlu töreni anımsatan semsiyeli mizansen dışında. **Binden fazla oyun sayısına yurt içi ve yurt dışı turneleri de dahil olup her final sahnesi gözyaşlarıyla ayakta alkışlandı.**

Her iki sahnelenişte de değişik roller oynayarak bu onurlu anlara tanıklık ettim. Her oyun günü en az ikişer, bazen de üç kez üst üste oynadığımız Sakıncalı Piyade, tüm AST emekçilerinin kalbinde gururla yerini aldı. Kara dönemleri ve darbeleri ebediyen tarihe gömmek olunuydu, selam olsun tiyatroya, emekçilerine, seyircilerine, bize örnek olanlara, emeği

GIORDANO BRUNO

1997-98 sezonunda oyunun yazarı ve yönetmeni Erhan Gökçü, Ankara Devlet Tiyatrosunda bu oyunu sahneleyeceğini, benim de Giordano Bruno'yu oynamamı istediğini söylediğinde sevincimden yanıt bile veremediğimi anımsıyorum.

"Tanrı iradesini hakim kılmağın yeryüzündekiği insanları kullanır,yeryüzündeki kötü insanlarıse kendileritahhik kılmağınTanrı'yıkullanır."G.B.

Seksenli yıllarda üniversitede fizik eğitimi alırken tanıştım hem Giordano hem de Galileo'yla. Giordano Bruno (D:1548 - Ö:1600) din adamı, filozof, gök bilimci. Galileo Galilei (D:1564 - Ö:1642) astronom, fizikçi, mühendis, filozof, matematikçi.

İkikiyaşımı çoksevenama inançlarını yaşamasevencinin de üstündetutan biri. Diğer tabağındaki eti son kırıtısına kadar yiyenlerden. Nedensehep ikisini karşılaştırmam gereksinimi duydum. Hem bilimsel hem de yaşam ve davranış biçimleri olarak. Aynı dönemde tiyatroya da merak saldım. Yine hemen hemen aynı dönemlerde Bertolt Brecht'in "Galileo'nun Yaşamı" ve Erhan Gökçü'nün "Giordano Bruno" oyunlarını okuma fırsatım oldu. Ne yalansöyleyeyim Giordano Bruno'nun hayatı, yaşama karşıtavrbeni buyüledi. Biryanda inançları uğrunasekizyil engizisyon işkencelerine

"Yeryüzündeki kötü insanlar" bu laflardan rahatsız olmuş olacaklar ki 17 oyun sonra bir bahaneyle son verdiler oyuna.

katlanıp, diri diri yakılmayı göze alan bir din adamı, diğeryanda o işkenceletlerini görürse bile korkusundan kendinive düşüncelerini, gerçekleri inkâr eden bir bilimadamı.

Önce Dominikan Tarikatı'na girerek manastır eğitimine başlayan Bruno, birkaç yıl içinde din adamlarınasahtekarlıklarının, ikiyezülülüklerinin ayrılmavariyord. Genç bir papazolmasınarağmen "Evrende, Dünya'dan başkabirçok gezegen vardır. Dünya evrenin merkezi değildir, dolayısıyla papalık da Dünya'nın merkezideğildir" diyerek Orta Çağ skolastikdüşünceyle hiç bitmeyen bir çatışmaya girenBruno, 20 yıllaşkın bir süre, Roma, Kuzey

İtalya, Paris, Londra ve Almanya'da sür günhayatıyaşıyordu. Sapkınlığıyla(!) ilgili yapılan uyarı ve soruşturmalara "Negördüğüm hakikati gizlemekten hoşlanırım ne de bunu açıkça ifade etmekten korkarım. Aydınlık ve karanlık arasındaki, bilim ve cehalet arasındaki savaşa her yerde katıldım. Bundan dolayı her yerde zorluklarla karşılaştım ve cehaletin babaları olan resmi akademisyenlerin yanı sıra kalfalık açığına uğruştuğum öfkesinde hedef olarak yaşadım" sözleriyle karşılık veriyordu. Sonunda 1592 yılında engizisyon mahkemesitarafından sekizyıl boyunca işkence görüyor, her işkence sırasında af dilemek, yarıldım demek yerine "Pismanlık duyacağım hiçbir düşüncemi benimsemedim," diye haykırıyordu.

Bütün yaşamını "Bil giszizliğineaz gınlığına karşı savaştım. İnanın ki dünya nimetleri ya da öz saygı için bu acıyakatlanmıyorum yaşamı ben de çok seviyorum, fakat inançların bunun üstündedir" felsefesiyle yaşayan Bruno, 1600 Şubat'ından anıncanlı yakılırken bile "Ölümümü bildirirken siz benden daha çok korkuyorsunuz" diyordu. Bruno'ya hayran olmuştum; inancına, inadına, kararlılığına, cesaretine... 1997-98 sezonunda oyunun yazarı ve yönetmeni Erhan Gökçü, Ankara Devlet Tiyatrosunda bu oyunu sahneleyeceğini, benim de Giordano Bruno'yu oynamamı istediğini söylediğinde sevincimden yanıt bile veremediğimi anımsıyorum. **Hayatımı onun felsefesine, onun düşüncelerine, kişiliğine göre şekillendirmeye çalıştığım birini oynamak ne büyük bir fırsat, ne büyük bir onurdu benim için.** Her sahnesini, her repliğini niyetimden geldiğince, en titiz şekilde canlandırmaya çalıştım. Geçmemesi gerekiyordu.

Zorlanmadım desemeyalan olur ama büyük bir istek ve gayretle çalıştım. Fikirlerini zaten yıllardır benimsemiştim. Bunları seyirciye de eksiksiz aktarmalıyım. Her tirat bir dersti benim için. Bruno'yu ve oyunu nasıl benimsediysem artık, bu yazıyı yazmadan önce bir kez daha oyunu okuduğumda her replik, her sahne gözlerimin önüne geldi. Oyundaki işkence sahnelerinin birinde engizisyon üyelerinden biri "Bırakın, yoksa ölecek" diyor. Bu sözlerin aynısı, oyunu yaşadığımız dönemde polisler tarafından dövülerek öldürülen gazeteci Metin Göktepe için bir komiser tarafından kullanılmıştı. Dört yüz yıl sonra aynı laflar ediliyordu. "Yeryüzündeki kötü insanlar" bu laflardan rahatsız olmuş olmalıydı. Ama ne oldu? Ne oldu?

son verdiler oyuna. Ne şaşırtıcı değil mi, skolastik döneminkaranlık, acımasız engizisyonunun üzerinden 800 sene geçmesine rağmen yaşadığımız dünyada hâlâ aynı şeyler oluyor. Aynı çarpık, çağ dışı Orta Çağ düşüncesi dinialet ederek, inançları ve cehaleti kullanarak farklı coğrafyalarda benzer biçimlerde karşımıza çıkabiliyor. Kadınlara, çocuklara tecavüz edip, onları öldürebiliyor. Doğaya, ağaçlara, hayvanlara, tarihi-kültürel değerlere vahşice saldırabiliyor. Kendi gibidüşünmeyenleri zindanlarında çürütebiliyor. Ne acı, ne üzücü, ne insanlık dışı, ne utanç verici... Her birimiz, en az Giordano Bruno kadar cesur, kararlı ve inancılı olamazsak 21. yüzyılın bağıra çağıra, gülere gülmeye, şakıya, şakıya...

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

KÜHEYLAN

Benim aklımda olan, rahmetli Hadi Çaman'ın, bana yeni başlayacakları oyunda minik bir rol vermesi ve beni tekrar seyirciye alıştırmasıydı. Fakat o, bana "Hoş geldin," deyip "al bu role çalış; Alan Strang'i oynayacaksın," dedi.

“Seçkin adlı atla, hep böyle, sarmış dolaş...”
İşte bu tam da Alan'ı ve tapıştı at olan Küheylan'ın anlatılan cümle.

1996 sonbaharında akademi den döndükten sonra, hiç vakit kaybetmeden sahneye tam anlamıyla âşık olduğum yere, “Yeditepe Oyuncuları”na koştum, çünkü 1991-92 yıllarında orada kursiyer olmuş, aynı yıllarda “Oyuncaklar da Sever” adlı çocuk oyunuyla profesyonel olarak mesleğime başlamıştım. Dolayısıyla öğrendiklerimi ve geliştirdiklerimi, vefa borcum olan sahneye geri verme vaktim gelmişti. Elbette benim aklımda olan, rahmetli Hadi Çaman'ın, bana yeni başlayacakları oyunda minik bir rol vermesi ve beni tekrar seyirciye alıştırmasıydı. Fakat o, bana “Hoş geldin,” deyip “al bu role çalış; Alan Strang'i oynayacaksın,” dedi. Sevindim. Çok da bir şeyin farkında olmadan, başladım rolümü ezberlemeye. Ama okudukça hayretim ve korkum arttı, zira hem oyun 141 sayfa idi hem de Alan başrol. İşte sahneye olan aşkım bu rolle bir evliliğe dönüştü. **Hadi Ağabey'in bana güveni, şahane yönetmen Şakir Gürzumar'ın inanılmaz rejisi ve desteğiyle ve pek tabii kıymetli kadronun yorulmaksızın çalışmasıyla, 1996 yılının 6 Aralık günü ben Küheylan oldum.** İyi ki de oldum. Hâlâ zaman zaman gözlerimi kapadığımda o sahnede seyircilerin arasında at sırtında koşturup 22 yaşında “Ben artık özgürüm!” diye haykırdığım anları görebiliyorum: haykırdığım 572 temsili...

Peter Shaffer'ın ustalık döneminde yazdığı bu, psikanaliz olarak başlayıp neredeseyse gerilimli bir dedektif öyküsüne dönüşen hikâyesinde kahramanımız Alan, tutucu bir annenin, yatağının tepesine astığı İsa resmiyle çalkalanmaya başlayan hayatını, sol ekşisi agnostik bir babanın buna tepki olarak o resmi kaldırıp yerine koca ve derin gözleri olan bir at başı resmi asmaya kaldığı ikilemi anlatıyor. Tabii bu, sizleri fazla yormamak için seçtiğim açıklama şekli, zira öylesine yoğun bir oyunda ki genelde seyircilerin birçoğu oyun sonunda ya ağlıyor ya da Alan'a sarılmak istiyorlardı.

Muhteşem bir deneyimdi. Rahmetli Osman Şengezer'in efsanevi ve yalın dekoru sayesinde, oyunda belirli zamanlarda at sırtında en arkadaki seyircinin yanına kadar gidebiliyor, onu da oyunun tam merkezine taşıyabiliyorduk. Elbette bu hayli yed bu kadar anlattığım rahattı. Hadi Çaman'ın arkadaşları, arkadaşları, arkadaşları...

HADI ÇAMAN YEDİTEPE OYUNCULARI

Yazar: Jelena Kohout

Hadi Çaman
Tolga Çevik

Yöneten: Macit Koper

Recep Yener
Emel Pala

Şahin Şeker
Ertuğrul Özkal

ve
Füsün Erbulak

SEN BENİ SEMİYORSUN

• 15, 16, 22, 23 Mayıs Saat: 21.00

• 17, 24 Mayıs Saat: 19.30

Hadi Çaman Tiyatrosu

Teşvikiye Cad. 180 Nispetiye-İstanbul

Tel: (0-212) 225 71 98 - 246 17 77

EFES Pilsen'in kültür ve sanat katkılarını artırarak süreci.

Tarkan Yılmaz arkadaşım. İyi ki yedi ben tam anlamıyla sırtında taşıdı.

Günümüzde birçok genç arkadaşımızın bilgisi dahilince olmayan bu efsanevi oyunun bir parçası olmak benim için her zaman gurur oldu, daima da olacak. Küheylan, tiyatromuza ve bana birçok ödül getirdi. O zamanlar tiyatrocular, birbirimize “Nasıl gidiyor oyun?” diye sorduğumuzda, kullanılmaktan şeref duyduğumuz bir tabir vardı: Kapılar kırılıyor. Gerçekten de kapılar kırıldı. Tam 572 temsil. Çok şanslıyım, hep şanslıydım. Bu rol herkese nasip olmaz. Güzel günlerdi.

Şimdi bazen büyüklerimle ya da güzel yürekli seyircilerimizle karşılaşıncı bana, “Niye yine öyle şeyler oynamıyorsun?” diyorlar. Haklılar. Ama 22 yaşında öyle oyunlarla sahneye başladım ki “Küheylan”, “Kelebekler Özgürdür”, “Sen Beni Semiyorsun” gibi oyunlar arkadaşlarımda...

Sahneye olan aşkım bu rolle bir evliliğe dönüştü.

► ZUHAL OLCAV

BALKON

Oyun için hazırlıklarımın önemli kısmını evde halletmişim ve fakat sinirler laçka, ilaç da alamam malum oyun var!

Zaman gerçekten de şefkatli, yaşarken "ölüyorum" dediğin şeyleri yıllarsonradadağının kenarınakondurduğun bir gülümsemeyle anımsıyorsun. Yıllar önce, sıkı bir komedi oynuyoruz, ilgi de az buz değil hani. Bu aradahayatımın da makasdeğiştirdiğim bir süreci ve hâliyle de sancılı bir dönem.

Her oyun, her canlı performans zordur elbette ama bu oyun beden ve söz koordinasyonu açısından iyice bir zor, provalarda az terlemediğimiz, çok zorlandığımız bir oyun. Hemen hemen haftanın her günü oynuyoruz bazı günler de matine suaremalum (heygidi günler). Neyse yine art arda oynadığımız günlerden bir gün ve ben hayatıminzorluklarıyla artık pek fazla da baş edemiyorum. Oyun için hazırlıklarımın önemli kısmınevde halletmişim ve fakatsinirler laçka, ilaç da alamam malum oyun var!

Gözümviski takıldı, "bi yudumdan ne olacak, az biraz iyi gelircarpıntıma" deyip... Aaa ilk yudumda bile bir rahatlatınca ikinci derkenüçüncü

yudum, ehh hâliyle yatıştım ve gayet muttuyum. Makyajı da yapmışım ya evde ohh rahat, oyunun başlamasına 20 dakika kala falan kulis kapısından antre yaptım tiyatroya ve biraz sonra da aynı antre sahneye.

O akşamda sinemacı bir dostum gelecekti, yerini ayırtmışım en önde, oyun başladı. Karanlıkta girdim sahneye, masabaşında seyirciyle konuşarak başlatıyorum oyunu. Işıklar yandı "o da ne" en önde oturan davetli arkadaşım ama yanında aynından bir tane daha! "İkizi mi vardı bunun, bu ne be? Ayrıca neden aynı giyinmişler!" dememle birlikte aydım duruma ki o durumda bu da büyük başan; zilturuna değil ama alkolün dozu hafif kaçmıştı.

Ne tuhaftır ki oynadığımız en güzel oyunlardan biriydi ya da ben öyle zannettim. Zaman acımasız derler ya yalan, dediğim gibi şefkatlidir zaman.

Not: Ve ayrıca alkol tüm kötülüklerin uzaktan akrabasıdır. :)

**Zaman
acımasız derler ya
yalan, dediğim
gibi şefkatlidir
zaman.**

ÜÇ BABA HASAN

Levent Kırca'nın yıllardır kafasında taşıdığı büyük bir oyun ortaya çıkmıştı! Ancak aynı oranda büyük bir sorun vardı. Türkiye'de bu kadar büyük bir oyunu sahneleyecek büyük bir sahne yoktu.

Levent Kırca -benim Levent abim- bir grup arkadaşıyla Londra'ya müzikal değil, müzikaller seyretmeye gitmişti. Oyunun bir tanesinin bileti karaborsaya düşmüş. Mecburen karaborsadan almışlar. Biletlerden birisi diğerlerinden farklıymış. Levent Abi'nin İngilizcesi bu farkı anlamaya yetmemiş. Yerine oturunca bir de ne görsün; önünde koskocaman bir sütun var. Sahneyi zırnak göremiyor. Mesele sonradan anlaşılmış. **Londra'da müzikaller o kadar büyük ilgi görüyor ki sütunların arkasında kalıp da sahneyi göremeyen koltukları bile satıyorlar.** Görme engellilere özel koltuk diyerekten... İşte Levent Abi de Türkiye'de böyle büyük ilgi gören, böyle büyük müzikaller yapmak istiyordu... Büyük dekorlar, sahneye inen helikopterler, sahneye giren trenler, neler neler... Yapacağı müzikalleri izlemeye başka ülkelerden, başka şehirlerden otobüslerle insanlar gelsin istiyordu. Bunu hedefliyordu. Daha önce Gereği Düşünüldü isimli müzikalde iki katlı dekor yaptırmıştı ama hayalleri bundan kat kat fazlaydı... Onun kafasında sahneye helikopter inen, tren giren onlarca oyuncunun yer aldığı büyük bir oyun vardı. Bu düşünceler artık kafasına sığmıyordu. Taşıdığı hayaller kafasından dışarı taşın istiyordu. Bizlerden, yani kendi yazar ekibinden kısa oyunlar yazmalarını istedi. O kısa oyunlar birleşip büyük bir oyun olacaktı. O sırada yedi kişi olan yazarlar yirmiden fazla oyun yazdı. Bunların arasından üç oyunda karar kılındı. İkisinin hikâyesini de Levent Abi vermişti.

Levent Kırca'nın inşa ettirdiği tiyatro binası bugün alışveriş merkezi oldu.

O birbirinden bağımsız bu üç kısa oyun, nasıl bir bütün oluşturacaktı? Bunu Levent Abi'nin pratik zekâsı çözdü. Üç kısa oyunda Levent Abi'nin oynadığı üç baba rolü vardı. Levent Abi oyunu baba teması etrafında birleştirmeye karar verdi. "Babalarının hepsinin ismi Hasan olsun," dedi. Böylece oyunun ismini de bulmuş oldu: Üç

Baba Hasan... Afişte üç yazarın ismi yazıyordu; Hüsnü

Özçetin, Yaşar Arak ve benideniz Müfit Can Saçinti.

Almanya turnesinden sonra Yaşar'ın yazdığı bölüm teknik bir sebeple oyundan çıkarıldı ama yazarın adı afişte kaldı. Bir şarkı sözü de Yaşar'a aitti...

Müzikler (Prof.) Server Acim'e aitti ama sözleri yazmak kolay olmadı. Levent Abi hem yazar kadrosuna hem dışarıdan bazı isimlere şarkı sözleri yazdırdı. Hatta bunun için ayrıca ödemeler de yaptı. Ama bir türlü olmadı. Sözler çok güzel oldu da Server Hoca bestelenmeye uygun olmadığını düşünüyordu. Sonunda nedense Levent Abi benim yazmamı istedi. Ben şöyle pratik bir yol buldum; sevdiğim şarkıların, türkülerin bestelerine

söz yudururdum. Böylece sözler ölçülü bir şekilde bir ritme ve bestelenmeye uygun oluyordu. Ancak benim ölçüyü tutturmak için kullandığım besteleri Server Hoca bilmediği için ortaya son derece özgün şarkılar çıkıyordu. Ben çok hızlı yazdım. Server Hoca çok hızlı besteledi. Şarkıları her oyunda büyük bir senfoni orkestrası canlı olarak çalacaktı.

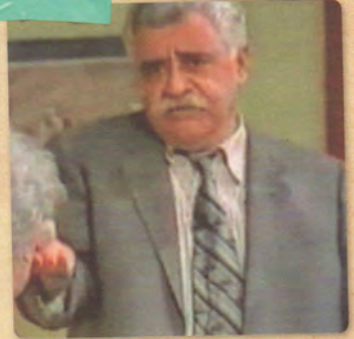
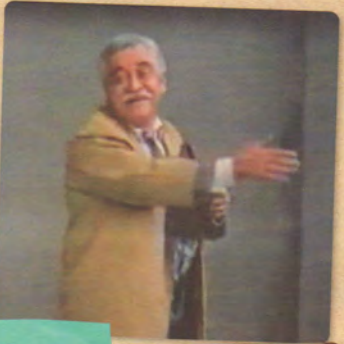
Devlet Opera ve Balesinden gelen dansçılarla çok iyi bir dans grubu oluşturuldu. Böylece Levent Kırca'nın yıllardır kafasında taşıdığı büyük bir oyun ortaya çıkmıştı! Ancak aynı oranda büyük bir sorun vardı. Türkiye'de bu kadar büyük bir oyunu sahneleyecek büyük bir sahne yoktu. Bunu nasıl çözecekti?

Almanya turnesinden sonra İzmir Fuarı'na gittik. Açık hava Tiyatrosu İzmir'in en büyük tiyatrosuydu ama sahnesi bizim dekorlar için küçüktü. Levent Kırca öndeki üç koltuk sırasını kaldırarak tüm sahneyi büyüttü.

Levent Abi tiyatro salonunu 30 günlüğüne kiralattı. Yani 150.000 seyirciyi hedefliyordu. Gişeye açıldı. İlk gün seyirci ilgisini merakla bekliyorduk. O zamanlar tabii online bilet satışı da yok. Öğlen saatlerinde gişeye gittik. Kaç bilet satıldığını hevesle sorduk... Gişeci gayet sakin bir sesle 15 bilet satıldığını söyledi. 150.000 kişi hedefliyorduk ama 15 bilet satılmıştı. İlk akşam tiyatronun dolması için 4.985 bilete daha ihtiyacı vardı.

İkinci gün de aynı durum vardı. Bir saat kadar

dolaşıptekar geldik. Gişeciyeni rakamları açıkladı; 25 veya 30 bilet... geçmişgün, tam hatırlamıyorum ama rakamlar hayallerimizi kırıyordu. "Neyse" dedik, "son iki saat 300-500 kişi gelir büyük bir hezimet yaşamayız." Son iki saat geldiğinde bilet sayısı 100 civarıydı. Bizim moraller iyice bozuldu.

Ne olduysa son yarım saat oldu. **Son yarım saat içinde 5.000 kişi sanki sözleşmiş gibi geldi. Koltuklar doldu; ek sandalyeler konuldu. Sandalyeler bitti; insanlar merdivenlere oturdu. Onlarca kişi ayakta seyretmeye razı oldu.** Sonundaoyunu sadece ayakta kalanonlarcakişi değil, bütün seyirci ayakta alkışladı.

Graham Belltelefonu, Edisonampülü bulunca o gece nasıl güzel bir uyku uyuduySabence Levent Kırca da öyle rahat bir uykuyuydu. 30 gün planlanan İzmir turnesiyöğünilgiüzlerine 40 güne uzatıldı ve en az 200.000 kişiye ulaşıldı. Yaz bitince sezonu İstanbul'da açacaktık. İstanbul'da bizi yinebüyükbir sorun bekliyordu; böyle biroynunu sahneleyecek kadbüyükbirsahne! Levent Kırca ya yeni bir sahne bulacak ya yeni bir sahne yapacaktı. Yeni bir tiyatro yapma yolunu seçti. Küçükİftik Parkı'ndaki lunaparkın yanındaki boş araziyi aylık 30.000 dolara eski "gazinolar ve lunaparklar"krallı Osmanlı döneminde yapılmıştı. Levent Kırca yapacaktı. Ancakburası sit alanıydı veburayabina yapmakyasaktı.

Levent Kırca yine de hareketegeçti. Olayı duyanlar bilenler ona deli gözüylebakıyordu. Acabane yapacaktı?

Mimar ve mühendislere projeler yaptırıp, oraya gökdelenler dikecekmış gibi sağlam temeller attırdı. Üzerine köprü kuracaktı gibiçelikbina omurgalarıyaptırdı. Ortaya adıçadır olsa bilegerçekte sağlam bir tiyatrotçıktı. İçine de devasa birsahtne yaptırdı. Üç Baba Hasanburada oynanmayabaşlandı. O kadbüyük o kadbüyük ilgi gördü ki LeventKırca'nın hayallerindeki gibi Trakya'dan, Bursa'dan, Eskişehir'den özel otobüslerle seyircilergeliyordu. Başka şehirlerden organizatörler Üç Baba Hasan'a özel turlar düzenliyorlardı. 1.500 kişilksalonunbiletleri günler öncesinden bitiyordu. Bütün ünlüler, siyasilere bu müzikale koşuyordu... Hatta dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel gelmiş ve içinde son derece siyasi işlemler barındıran oyunu ayakta alkışlamıştı. Sonra neler mi oldu; sadece tiyatrotarihçilerinin değil, siyasi tarihçilerin de yazacağı gelişmeler... Yoksabugelişmeler gelişmemeler miydi? Bunatarih karar verecek.

LeventKırca'nınınışa ettirdiği tiyatrobinasıbugünalışveriş merkezi oldu. Son salonu ise Kadıköy'de 200 kişilik bir salonda, tiyatro hayatı orada sonbuldu. Çünkü Levent Kırca, o salonun sahibi ökeç çok erken öldü. Simdilikbu kadarnı yazabiliyoruz. Çünkü tarih herşeyi yazılır. Yarınlarda tarih Levent Kırca'yı tam da hak ettiği gibiyazacaktır.

YOLCU

1977 yılında, hayattaki en yakın dostlarımdan biri olan Savaş Dinçel, Nâzım Hikmet Ran'ın "Yolcu" adlı oyununu sahneye koymak istediğini söyledi. Savaş, oyunda kendisiyle birlikte benim, Erdal Özyağcılar'ın ve Candan Sabuncu'nun da oynamasını istedi. Provalara başladık.

1963 yılında, konservatuar öğrencileri olan ağabeylerim ve abıblarım tarafından Grup Altı Tiyatrosu adlı bir tiyatro grubu kurulmuş ve Erdek Sanat Şenlikleri'ne katılmıştı. Ben de 1963 yılının Kasım ya da Aralık ayında Grup Altı Tiyatrosuna katıldım. İrlandalı oyun yazarı John Millington Synge'in "Denize Giden Atıklar" oyunundan esinlenerek Brecht'in yazdığı "Carrar Ana'nın Silahları" oyununu, Üsküdar'da sahnesini ve salonunu kendi ellerimizle inşa ettiklerimiz ve sonradan yekânâ yarı amatör bir tiyatrodâ oynamaya başladık. İşte benim Bertolt Brecht'le tanışmam ilk bu şekilde oldu. "Epik tiyatro"yu sonradan kendisinin "Diyalektik tiyatro" şeklinde değiştirdiği tiyatroya aklıyosuna merakım böylece o yaşlarda başlamış oldu. Ve ondan sonra tiyatroya yaşamımda diyalektik tiyatroya üstüne çok araştırma yaptım ve çok okudum.

1964 yılında Kent Oyuncuları'nda bu sefer Bertolt Brecht'in "Uç Kurusık Opera" oyununda rol almaya başladım. 1968 yılında Kent Oyuncuları'ndan, Tiyatro Oyuncuları Sendikası'na katıldığımız için Erdoğan Akdoğan'la birlikte 4.500'er TL tazminat verilererek kovulduk. Biz de Erdoğan'la aldığımız tazminatları o zamanki Halk Oyuncuları'na vererek tiyatroya ortak olduk. Aynı yıl Halk Oyuncuları çatısı altında "Devri-i Süleyman" oyununda rol almaya başladım. Adalet Partisi Zeytinburnu Gençlik Kolları bir gece bizim salonumuzu yaktı. Ertesi akşam Akşaray Küçük Opera Salonu'na geldiğimizde salonu yerinde bulamadım! Halk Oyuncuları İstanbul ve Ankara olmak üzere iki gruba ayrılmıştı. Bizler de tiyatromuz yanınca Ankara'daki gruba katıldık. Böylece Ankara'da oyun yazarı Vasfi Öngören ve Halil Ergün'le tanıştım. Vasfi Öngören yazdığı bir oyunu bana okuttu. Oyun "Asiye Nasîf Kurtulur"du! Oyun tam benim kafamdaki, benim benimsediğim tiyatroydu. İşte bu yeni diyalektik tiyatroya uygun bir oyun buldum.

En dramatik biçimde yazılmış oyunu bile diyalektik biçimde sahneye koymak mümkündür.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

heyecanlandım. Arkadaşlarımla bu oyunu repertuvarımıza almamız konusunda ısrâa etmeye çalıştım ancak onlar kabul etmediler çünkü kendileri daha çok geleneksel tiyatroyu benimsiyorlardı. Bu yüzden biz de -Vasfi, Halil, Erdoğan ve ben- Halk Oyuncuları'ndan ayrılıp Ankara Birliği Sahnesini kurduk. 1969 yılında "Asiye Nasîf Kurtulur"u oynamaya başladık. İki yıl aralıksız oynadık. Aradan yıllar geçti. 1974 yılında İstanbul Şehir Tiyatrolarına girdim. 1977 yılında, hayattaki en yakın dostlarımdan biri olan Savaş Dinçel, Nâzım Hikmet Ran'ın "Yolcu" adlı oyununu sahneye koymak istediğini söyledi. Savaş, oyunda kendisiyle birlikte benim, Erdal Özyağcılar'ın ve Candan Sabuncu'nun da oynamasını istedi. Provalara başladık. Okuma provaları sırasında ben Savaş'a dedim ki: "Biz bu oyunu diyalektik tiyatroya anlayışla yani Brecht'in yöntemine uygun biçimde sahneye koyalım."

"Yolcu" oyunu Milli Mücadele sırasında ıssız bir tren istasyonunda geçer. Oyunun kahramanları olan İstasyon şefi, karısı ve makası sanki dışarıda savaş yokmuş gibi kendi gündelik hırsları ve kavgaları içinde yaşamaktadırlar. Biz oyunu sahneye koyarken Malsin Gorki'nin "Küçük Bir İnsan" adlı romanı vardı. Gorki der ki "Küçük insanlar çok şey görürler. Çok konuşur, az düşünür!"

GENAR TIYATROSU

NAZIM HİKMET

YOLCU

Oyun 3 Perde

CAHİT İRGAT

EROL GÜNAYDIN

SUNA KESKİN

TUNCEL KURTİZ

VALÂ ÖNENGÜT

Bugün 21.15 den itibaren biletler satılmaktadır.

Tel: 49 31 09

Reklamcılık 4760 - 16955

SAVAŞ DİNCEL'İN YÖNETTİĞİ

"YOLCU" İLE

NAZIM HİKMET'İN

OYUNUNA

YENİ BİR

YAKLAŞIM

GETİRİLİYOR

Aşağıya

İstanbul'da 1967 yılında yayınlanan bu kitap, Nazım Hikmet'in 'Yolcu' adlı oyununun ilk baskısıdır. Kitabın başlığında 'Yolcu' yazmaktadır.

Nâzım Hikmet oyunu genelinde acıklı bir üslupla yazmıştır; oyunda seyirciyi ağlatarak çokyervardır. Oysa biz bu oyunu Brecht'in "Küçük Orphanon" da söylediği "Gülene ağlar, ağlayanagülerim" tezinden yola çıkarak sahneye koymaya çalıştık. Sonunda "Yolcu"yu Brecht'in diyalektik tiyatro anlayışıyla sahneledik. Oyun çok izlendi. Amacımıza uygun olarak o üç karakterin ağlanacak hâllerine seyirciyi güldürmeyi başarmıştık. Biz seyircinin ağlayıp rahatlama sıyrineoyundan çıkınca düşmesini istiyorduk.

Oyunda Erdal Özyağcılar istasyon şefi rolünü üstleniyordu. Finalde istasyon şefi vurulur ve ölür. Olmeden önce söylediği sözler Nâzım Hikmet'inistediği gibisöylense alkış alır ve seyirciyi ağlatır. Yanıbizim amacımızın tam tersi bir sonuç ortaya çıkar. Bizseyirciağlamasın, alkışlamasın, rahatlamasınistediğimiz için,Erdal'a her oyun öncesi derdim ki "Seiyirciyi sakın ağlatma! Sakın alkışlama!" Erdal'da 250 kez sahnelediyimiz oyundabüyük bir oyunculuk körneği göstererek, o sahnede sadece ikiveya üç kerealkış aldı. Yanibecermişolduk Brecht'in yöntemini! Bütün bunları bunun için anlattım: En dramatik biçimde yazılmış oyunu bile diyalektik biçimde sahneye koymak mümkündür. Seyircinin arınmasını, katarsisi sağlamak yerine onu düşündürmeye sevk etmek, izleyicinin salondan çıktuktan sonra oyunu tekrar tekrar düşünüp tartışmasını sağlamak benim tiyatro anlayışına çok daha uygun bir biçimdir.

"Yolcu" benim hayatımda çok kıymetli bir anıya da ev sahipliği yapmıştır. Oyunu Üsküdar'da oynarken, ben sahnedeyken Memet Ali doğmuş. Erdal bana oyununsonundasöyledi: Erdal, Savaşveben koşarak doğduğunu hastaneye, Ökmece'de Hastanesine gittim. Memet Ali'yı ilkdefa üçümüz birlikte

► SUNA KESKİN

YOLCU

Muhtar Kocataş'a ait Gen-Ar Tiyatrosunda Nâzım Hikmet'in "Yolcu" isimli oyununu sergiledik. Sahneye konulan ilk Nâzım Hikmet oyunlarından.

Yanlış hatırlıyorsam 1967 yılı idi. Muhtar Kocataş'a ait Gen-Ar Tiyatrosunda Nâzım Hikmet'in "Yolcu" isimli oyununu sergiledik. Sahneye konulan ilk Nâzım Hikmet oyunlarından. Bir diğeri de Gülriz Sururi & Engin Cezzar Tiyatrosunda sahnelenen "Ferhat ile Şirin" oyunudur.

O yıllarda bir Nâzım Hikmet oyunu sahnelemek cesaret gerektirirdi. Erol Günaydin, Tuncel Kurtiz, Cahit İrgat ve ben bir ortaklık kurup oyunu sahneye koyduk. Dekorlarımız Duygu Sağdıroğlu ve Metin Deniz yapmıştı. Oyunumuz İstanbul'da büyük ilgi gördü. Gen-Ar'ın küçük salonu yetmemeye başladı. Atlas Sinemasını kiralayıp büyük salonlarda oynamaya başladık. Nihayet sonunda turne zamanı geldi çatı. Bir aylık Anadolu turnesi organize edildi. Gittiğimiz her şehirde oyunumuz yasaklandı. Hâlbuki İstanbul'da dolu salonlara oynamıştık.

Çorum'da bir akşam vakit tüm oyuncular, Tuncel Kurtiz, Erol Günaydin, Cahit İrgat, Vala Önengüt, Nevzat Şenol ve ben, Atatürk büstünün önüne bir çelenk bıraktık. Otele dönerken, aramızdan 12 yaşlarında sekiz on çocuğu geldiğini gördük. Peşimizden "Komünistler, komünistler, komünistler..." diye bağırıp teneke çalışıyorlardı. Belli ki ellerine üç beş kurus sıkıştırılmış, provokasyon amaçlı üzerimize gönderilen çocuklardı. Otele kadar bizimle geldiler. Fakat yılmadık, pes etmedik. Ne var ki tüm çabamıza rağmen gittiğimiz her yerde aynı muameleyle karşılaştık.

Tiyatromuz, işte o Anadolu turnesinde battı. İstanbul'da döndüğümüzde oyunu aynı ilgiyle oynamaya devam ettik. Daha sonra İhan Selçuk, Anadolu turnesinde olanları köşesine taşıdı ve bizi döneme mistli olmuştuk.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

WEST SIDE STORY TARİHİNDE BİR İLK

"Evet, anladığım kadarıyla müzikal anlamda geçer notu aldık ama ne oynayacağım? Ben bu Porto Rikolu köpek balığı çetesinden kimi oynayacağım?" diye sordum. "Sen çete elemanlarından birini değil, Tony'yi oynayacaksın," dedi...

1 988'de İstanbul Devlet Tiyatrosuna tayin oldum. Gelir gelmez ev bulma telaşı falan derken resmi olarak gelen "sarı zarfı" imzladım ve "garnizona teslim oldum". Benim geldiğim sene Devlet Tiyatrosunun müdürü Zafer Ergin'di. Odasına uğradım, "hoş geldin, hayırlı olsun" dileklerinden sonra o sene repertuvarında hangi oyunların olduğunu konuşurken "Yahu adas, şimdi gelir gelmez hemen bana bir soluklanma fırsatı bile vermediler diye düşünme, tiyatro, opera ve bale ortak prodüksiyon olarak West Side Story müzikalını AKM büyük salonunda yapacağız. Yukarıda 620 numaralı büyük prova salonunda seçmeler yapılıyor. Amerika'dan Nancy Roads adında bir kadın rejisör geldi. Üç gündür seçmeler yapılıyor. Dans edebilen, şarkı söyleyebilen kadın-erkek kim varsa herkes geliyor. Sen de git. Bak yaz tatilinde simsiyah olmuşsun. Senden çok iyi Porto Rikolu çete elemanı olur," dedi.

Hiç ikiletmeden seçmelerin yapıldığı salona gittim. Salona sırayla kadınlar erkekler girip çıkıyorlar. Aynı kattaki kafeterya bile insan dolu. Uzun bir süre sıranın bana gelmesini bekledim. Nihayet içeri aldılar. Büyük bir masanın tam arkasına dizilmiş seçici kurulun önüne çıktım. Kendimi tanıttım. Metalik kahverengi rengine de yanık tenimle "Porto Rikolu çete üyelerinden birini oynamaya talibim," dedim. Nancy Roads, "Müzik kulağınız ve ses renginizi anlayabiliyoruz için bir şarkı söyle misiniz?" dedi. Hani hep böyle olur ya, yüzlerce şarkı bilirsın ama hadi bir tane söyle denince kolay kolay aklına gelmez insanın. Orkestra şefi Babür Tongur piyanonun başına geçti ve bana "Çok uzaktı kalma, söyle yanıma gel," dedi. Piyanonun başına geldim, "Ne söyleyeceğiz? Vallahi aklıma bir şarkı gelmiyor," diye fışıldadım. Babür Tongur, piyanonun içine iyice gömüldü ve "Yaklaş," dedi. "Bak burada üç gündür üç yapılabilmek için müzik, ritim, dans seçmeleri yapıyoruz. Kadına mahcup olduk. Ortada, başrol Tony ve Maria yok henüz çünkü şarkıları kimse söyleyemiyor. Üstelik şarkı diye yönetmene Yaman Ayrıllık, Maden Dağı Dumandır'la Ferdi Özbeken ve Sezen Aksu şarkıları söylədiler. Allah aşkına ne söylersen söyle ama hiç olmazsa Amerikanın anlayacağı bir şey olsun," dedi.

Yurdakul'du. Bana her dersten önce "Santa Lucia" söyler, sonra derse geçerdik. "Napoliten şarkı Santa Lucia'yı söylesem olur mu?" dedim. "Bilmiyorum. Amerikalı ablaya sormak lazım," dedi. Sorduk, pek sevindi. Çok eski bir İtalyanca şarkı olduğu için bilmesi gayet doğal tabii. Salonda tam bir sessizlik oldu ve şarkıya girdim. Söylemeden önce hangi tondan söyleyeceğimi şefle konuşmadığım için içimden geldiği gibi parçaya daldım. Aa baktım gayet rahat söylüyorum, daha da bir öz güven geldi. Bari Amerikalı misafirimiz mutlu olsun, kadına hem bir hoşluk hem de espi olsun diye düşündüm. **Parçayı bitirirken ünlü İspanyol tenor Plácido Domingo gibi içimi nefesle doldurdum, en tiz notalardan "SANTAAAAA LUCIIIIAAAAA..!" diyerek noktayı koydum.** Önce bir sessizlik oldu. Ardından Nancy ayağa kalktı. Sonra sağlam bir alkışla "Sen kaç gündür nerelerdedin? Niye daha önce gelmedin?" falan söylediler ve masanın

Sahnede herkesin çok iyi bildiği bir şarkıyı söylemek başka, herkesin çok iyi bildiği, dünya çapında bir müzikalde başrol oynamak çok çok başka.

O anda aklıma geldi konservatuvarda kişiye özel haftada bir ders şan dersimiz vardı.

"Sen kaç gündür nerelerdedin? Niye daha önce gelmedin?" falan söylediler ve masanın

► SÜHEYL UYGUR

CİBALİ KARAKOLU

**TIYATRONUZ
NEJAT UYGUR**

Diğer tüm oyunlarında yaptığı gibi bu oyunda da her şey Nejat Uygur'ca oluyor. Dekor da afiş tasarımlarını da kendisi yapıyor. Reklam ve tanıtımları yine babam kendisi hazırlıyor.

1950'li yılların başında Muammer Karaca tarafından uyarlanan harika bir oyundur. Yıllarca Muammer Karaca ve ekibi bu güzel oyunu sahnelemişler. Babam Muammer Karaca'dan izlememiş oyunu ama methini duymuş. Tabii benim de izleme fırsatım olmadı. Çünkü şimdiki imkânlar ne yazık ki o zaman yok. Telefon, internet, bilgisayar gibi teknolojik cihazlar yok. Dolayısıyla oyunun bir video kaydı yok. Keşke olsaydı da izleme fırsatımız olsaydı. Ne kadar güzel olurdu.

Nejat Uygur Anadolu turnesindeyken Cibali Karakolu oyununun metni eline geçiyor. Sonra belki ben de oynamam diye düşünmüş. Aradan geçen bir zaman sonra ustam ve babam Nejat Uygur tarafından tekrar sahneye alındı. Ama babam, Muammer Karaca tarzından daha farklı bir şekilde yorumladı. Kendi tarzına göre bazı yerleri uyarladı.

Anadolu'nun birçok sahnesinde sahne aldı Cibali Karakolu. Düşünün ki o zamanlar sosyal medya yok, TV reklamları yok yani reklam ve tanıtım yapacak mecralar yok. Ama hâlâ günümüzde geçerli olan bir reklam türü var. O da kulak reklamı. Daha oynadığı şehirden bir sonraki şehre gitmeden oyunun haberleri gidiyor. Bu sayede her yerde kapalı gişe oynuyor Cibali Karakolu. Tabii diğer tüm oyunlarında yaptığı gibi bu oyunda da her şey Nejat Uygur'ca oluyor. Dekor da afiş

**Her işte olduğu
gibi kadro
çok önemlidir
tiyatrodaki. Tıpkı
futbol gibi.**

seycirye doğru biraz meyilli yapmıştı. Yani seyciri koltuklarından baktığınızda, nerede otursanız oturun, masanın üzerindeki rahatlıkla görüyordunuz. Bunun sebebini babama sorduğumda "Seyciri sahne üzerindeki her detayı görmeli," dedi. Nejat Uygur'dan yeni bir şey öğrenmişim. Dekorun tümünde biraz daha çizgi film dokusu hükümdü.

Her tiyatroun güvendiği bazı oyunlar vardır. Yıllar geçse de o oyunlar eskimez. Her sezon muhakkak seycircis vardır.

Babamın da güvendiği bazı oyunlar vardı. Cibali Karakolu gibi Süt Kardeşler (Alo! Orası Timarhane mi?) gibi ve bunlar gibi bazı oyunlar garantili oyunlardı. Seyirci bu oyunlara kesinlikle gelir. Sezon boyunca hattı iki üç sezon boyunca devam eder. Sadece İstanbul için söylemiyorum bunu. Tüm Türkiye'de bu oyunlar ilgi görür. Cibali Karakolu böyle şanslı oyunlardan biridir.

Yıllar önce, babam Cibali Karakolu'nu babam 80'li yılların başında İstanbul Şişli'de Ümit Tiyatrosunda oynadı. Sonra babama İdil Sinemasından teklif geldi. Daha sonraları orası Haldun Dormen Tiyatrosu oldu. Yıllarca Haldun Dormen oynadı. Ama babama İdil Sinemasından teklif geldiğinde çok kötü bir sinemaydı. Hatta dönemin seks filmlerinin gösterildiği

bir sinemaydı. Dolayısıyla ailelerin gelmediği bir salondu. Babama böyle bir teklif gelince, buna ben dün gibi hatırlıyorum, epey bir düşündü. Ne yaparım? Ne ederim? Fakat babam her zaman önce kalbini sesini dinlerdi. Ben bu salona gireceğim ve adam edeceğim dedi ve kararı verdi. Hakkâten de öyle oldu. Ve salona girdi Feriköy İdil Sinemasına. Kolay değil tabii ki. Hani futbol da bir tabir vardır, genelde yönetimler ya da teknik direktörler söyler: Enkaz devraldık. İşte böyle bir salonda Nejat Uygur'un devraldığı.

Salonu en başından yapıp gibi dekorasyonundan tutun da kulllanılacak en ufak malzemeye kadar her şeyyle teker teker ilgilendi. Salonun eski kötü şöhretini unutturabilmek ve büyük-küçük herkesin gelebileceği bir salon ortaya çıkarabilmek için çok çabaladı. Sonuçta harika bir salon oldu. Dönemin en güzel salonlarından biriydi. Bu salon daha sonra Haldun Dormen Tiyatrosu olarak devam etti. Ama Haldun Dormen Tiyatrosu enkaz devralmadı. Her santiminde Nejat Uygur dokunmuş oldu ve güzel bir salon devraldı. Babam salonu elden geçirip yepyeni bir salon hâline getirtince bu yeni salona güzel bir oyun yakışır diye, ne yapacak, hangi oyunu oynasak diye düşünmeye başladı. Derken aklına Cibali Karakolu geldi. Daha önce de belirttiğim gibi tüm Anadolu'da bu oyunu kapalı gişe oynanmış ve gişe rekorları kırmış.

Tespikiye'de evde otururken, bati annemle oyunlar oynadık çok konuşurdu. Bize hissettirmeden, bizim de fikrimizi alarak, Haldun Dormen'in öldüğünü söyleyeceklerdi. "Baba, çok güzel oyun, hemen oynayın," diye fikrimizi bildirdik. O zamanlar İstanbul'da Nejat Uygur'un Tiyatrosunda Cibali Karakolu'nu

Saygılı Saygınlılar

*Şişli'deki Tiyatronun ilahip iş Hanı
Yapılınca, bu sezon Pınaraltı Sığırakın
Cod. İdil Sinemasında pazarlarımızı açtık,
24 Eylülde Kadro ile Müzikal Komedi
Oyunu oynadı.*

*Hemde Rubei'den sonra
1945 Yılında Cibali Karakolu
İstanbul'da bu sezonun ilahip alalım*

*Sahne Sanatları Kurumu
41 37 37
Neyazhan'da görülmüş
1949*

NEJAT UYGUR

*Yeni birimler
mümkün*

Mehmet Ali & Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

► NEVRA SEREZLİ

HİSSELİ HARİKALAR KUMpanyası AÇIYOR PERDELERİ!

Bizim devrimiz tiyatrosunda ayrıca bir özen gösterilirdi tiyatroya. Çünkü bir olaydı tiyatroya gidebilmek. Önceden kuyruğa girilir, günler öncesinden bilet alınır, ondan sonra erken saatte gidilir, fuayesinde insanlarla sohbet edilirdi.

Hisseli Harikalar Kumpanyası, 80'li yıllarda, yapımcılığıni Egemen Bostancı'nın üstlendiği, Haldun Dormen ve Erol Günaydın'ın yazdığı, Haldun Dormen'in aynı zamanda yönettiği; Adile Naşit, Aysen Gruda, Yüksel Gözen, Turgut Borali, İlyas Salman, Asuman Arsan, Erol Evgin, Kaan Kartal ve daha nice değerli sanatçının rol aldığı bir müzikaldi. Bir daha tekrarlanamayacak ve bir daha yaratılamayacak bir şekilde oynandı. Uzun süre kapalı gişe olarak sahnelendi. Çok çok önemli bir müzikaldi. Müziklerini Melih Kibar ve Çiğdem Talu yapmıştı. Şan Sineması çok önemli bir yerdı. Hepimizin nostaljik duyulan mahvoldu gitti. Benim orada çok anılarım var tabii... Kırmızıhalî seremonisi gibi insanlar oyalanlara, galalara gelirlerdi.

Merddivenler vardı, etrafı aynalarla kaplı. Eskiden gazinoydu orası. İnsanlar merdivenlerde bulunankırmızıhalînin üstünden yürüyerek gelirdi. Zaten bizim devrimizde tiyatroya gitmek başlı başına bir olaydı. İnsanlar düğüne gider gibi giyinir, kuşanır, hiç öyle sallapattı kıyafetlerle gidilmezdi. Çok büyük saygı duyulurdu ve değer verildi. İnsanlar utanırdı. "Bugün kıyafetsizim, tiyatroya gidemem ayıp olur" denirdi o devirde. Şimdi operanın açılış gecesine bile -küçümsemiyorum ama- kot pantolonla ve yırtık tişörtlerle gelenler oluyor ki davetiye de "kıyafet mecburidir" yazmasına rağmen. Bu, sahneye sanatçıya gösterilen saygıdır.

Bizim devrimiz tiyatrosunda ayrıca bir özen gösterilirdi tiyatroya. Çünkü bir olaydı tiyatroya gidebilmek. Önceden kuyruğa girilir, günler öncesinden bilet alınır, ondan sonra erken saatte gidilir, fuayesinde insanlarla sohbet edilirdi. Yani geleneksel

bir kültür hâlinde olurdu her şey. Şimdi internetten bilet alıyordı, yerinin bile farkında değildi. "Nasıl bilet bende" diyor. Geliyor oturuyor, susadım diyor çıkıyor, acıktım diyor çıkıyor. Yani biraz da o saygı yok oldu.

Ankara'da An Sinemasında da iki

Bir işin başarılı olabilmesi için tek bir noktanın bile eksik olmaması gerekiyor. Aksi hâlde orada muhakkak bir sarkma oluyor.

Hisseli Harikalar Kumpanyası bir bütün hâlinde çok önemli bir oyundu. Biliyorsunuz bir işin başarılı olabilmesi için tek bir noktanın bile eksik olmaması gerekiyor. Aksi hâlde orada muhakkak bir sarkma oluyor. Hanlarabanın bir tekerpatlak olursayürümez ya onun gibibir şey. Tutmuş bütün oyunların en büyük başını nedeninin de bu olduğunu düşünüyorum.

Hisseli Harikalar'ın anıları çok büyük. O güzel kadrodan pek çok değerli sanatçıyı kaybettik. Adile Naşitler, Aysen Grudalar, Yüksel Gözenler, Turgut Borali'lar... Evet, onları kaybettik ama sanki onlar hiç kaybolmamış gibi bundan bahsedildiği zaman insanların anılarında kalıyor. Hâlâ şarkıları söyleniyor. Geçenlerde yine bir toplantıda grup hâlinde; bütün insanlara yaşıyacak kıp, aynı ağızdan tempo tutarak söylemiştik. Hisseli Harikalar Kumpanyası'nın bu tür hayat gibi unutulmaz bir müzikal olarak

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://raney.org>

HAMLET

Hakkını yemeyelim yedi sene de kapalı gişe oynadı. Çünkü haklı. Shakespeare haklı. Hamlet haklı. Akılla cevap verilemez artık. Delilik doğruyu söylemeli, herkes ölmeli.

Eveet... Telefon geldi Şevket Abi'den, dedi ki: Onur böyle böyle bir sayı olacak KAFA dergisinde. Sen de Hamlet dönemini anlatır mısın? Anlatırım tabii. Tiyatro, koronadan dolayı epeydir kapalı ve yardım almadığı için tamamen kapanmak üzere. Delta varyantı, asılanmayan insanlar, Sedat Peker, gemi gemi kokain ticareti, bitmiş bir ekonomi, yarısı işsiz geri kalan yarısı mesleksiz bir ülke, hâlihazırda devam eden orman yangınları ve çay fırlatmalar, ölen yüz binlerce canlı ve kayyum denen şeylerin boş bakışları, popülist, siyasetsiz, liyakatsiz kişiler ve yönetimler, Boğaziçi direnişi, bu yazını yazarken öldürülecek kadınlar, LGBTQ+ haksızlıkları, saraylar için çalınan kumlar, milyon milyon milyon çalınan paralar, 128 milyar dolar nerede, otel sahibi kültür bakanları, göçmenler, sigırmacılar ve yükselen ırkçılık, ofke, ofke, ofke, ofke, ofke, utanç, alkol tutulması, öldürülen ve hapisteki dostlar, geleceksizlik, kültür sanatı kapatmak isteği ve kamu yankıları, bu arada Jeff Bezos uzaya gitti geldi ama harcadığı paraya dünyada on binlerce okul açılıyorsa, ayrıca dünyadaki okulların yüzde 52'sinde su yok, Türkiye'nin sadece üçte biri sigortalı çalışan, 24 milyon işsiz başyurusundan beş milyon eksilmiş, yani beş milyon artık iş aramayı bırakmış kim bilir ne yapıyorlar, Türkiye'de doğurganlık oranı 1980'lerde bir kadına altı çocuğa yakarken, şimdi bir kadına 1.70'e düşmüş ama yine de dünya nüfusu yedi milyar ve 2050 yılında 11 milyar olacak, artık havalar kontrol edilemez dercede sıcak ve ABD dünya karbon salımlarında kotayı doldurmayan ülkelerin kotasını satın alarak senin plastik ayırıştırmanı ağır anlamsız hâle getirecek şeyler yapıyorvhattadahasundaaklimageleneleyenonlar cabok gibiseyneratarafabaksançürümüşbişeylervarozamanhelelülülübebebebbü bulubübulübulübulü.

Ama anlatırım abi. Kapatım kendimi küçük tuvaletin dış kabinine, denerim bir şeyler.

Bu oyun da yakında tiyatromuzun olacağı gibi, bütün bu kaos içinde yok oldu. Ama hakkını yemeyelim yedi sene de kapalı gişe oynadı. Çünkü haklı. Shakespeare haklı. Hamlet haklı. Akılla cevap verilemez artık. Delilik doğruyu söylemeli, herkes ölmeli.

Moda Sahnesi tiyatro hayatına Ekim 2013 yılında başladı. Önce "Hamlet", bir hafta sonra "Bütün Çiğniler Sever Beni", kısa bir süre sonra "Palyançolar Okulu" çocuk oyunuyla. İnşaat ve prova metaforik bir biçimde aynı anda başlayıp bitti. Çok zor bir dönemde, zaman çok ağır ilerledi, çok istekliydik, sadece zorluk aşırıydı çok eğlenceliydi. KA demisti ki önce oyunu çevireceğiz.

Benim İngilizcem var, KA'nın Shakespeare ve literature kısmı

hâkimiyeti, fikirleri ve asistan genç Emre Adıyaman'ın çipil gözleri. Kafkas Pasajı'nda bir ofis, aşağıda hilti, onlarca kaynak kitap, bu pasajda sigara yasak mıydı? Çay. Çok çay.

Ben genelde ayaktayım çünkü Shakespeare'in cümlelerini çevirmeye çalışırken herhâlde daha fazla oksijen gerekiyor. KA'nın gözükleri üstünden bana bakışları. Günde sekiz saat. Aylarca sürecek gibi. Ne yapacak?

Gezi Parkı olayları başladı. Polonius denen herif uzaktan baktınca komik tabii ama baksana her gün dayak yiyoruz bu da komik değil. Ne yapacak? Arzu nesneleri ve toplum mühendisliği ha? Claudius'un tiradı balkon konuşması mı? Hmm... açılış olarak mı? Balkon nasıl yapıyoruz tiyatrodan? "Bir adım ileri çıkarsın, konuşma bitince bir adım geri gideriz." Mantıklı.

Bedava. Balkonla olmayan evlerde de yapılabilir. Ülke tamamen yangın yeri. Başbakan nerede? Odasında günah çıkarıyor. O sahne tuhaf mesela. "Bir yandan bir şeyler yese iyi olur," dedi KA. Toma olarak Catapult mu vardı acaba o dönem? Gezi Parkı'na niye çıktık ne oldu? İkimiz mi şişti Horatio? Delirelim mi? Delirmek seçmeli mi? Arzu nesnelerimize saldırı ha? Gertrude farkında mı? "Ophelia'ya kızıyor muyuz, KA?" Düşünsene gelecek kız. Baskı baskı baskı içgüdü arzu baskı arzu... "Son tiradı da tam bu şifreni - Ophelia iflas eden paradigmadır." Camdan aşağı atılmışlar kız mahkeme diyor ki intihar etmiş. Abisi Laertes sağda solda çok din satıyor ama Fransa'ya serserilik yapmaya giden bir bakan çocuğu aslında. Gemileri varmış. Claudius'tan yana fotoğraflı çıkmış sosyal medyada. İntikam mı yani? Kimin? Babasının mı? O niye tam teşekküllü asker kıyafeti içinde? Neden cehennemde? Savaş suçlusu gibi bir şey mi? İntikam bu adam için mi? Demiş askerî törenle gömülürdü. Belki yaşlılığında resim yapardı.

Hamlet'i duvar yazısında gördüm bugün Beşiktaş'ta. "Ay resmen devrim" O zaman çeviri bir uyarlamadır? Türkleştirme, Türkçeleştirme, çevirme, uyarlama, oynamak için çevirme, yerleştirme, kafiye yapma, çalısmak çok saçma, şiir çevirmiyor değil mi, ne simdi bu? Ben bu Shakespeare denen adamı onlara kere çalıştım konservatuvarda. Siloci, ne diyor belli değil, bıkıkbıkı felsefe. Hiç öyle değiliş.

Bilgi bir ikilem. Bilmediğini bilmediğini için çok bildiğini sanıyorsun. Konservatuvarcıım bunda senin de payın var.

Kadro hazır. KA'da her şey hazır. Utanırın kendinden her gün. O derece hazırız o. Mayıs 2013 gibi başlayan çeviri süreci, iki ay falan sürdü. Ben yazımla daha önce mi bir zaman çevirmedim. Oyunun KA'nın kısıltığı karakteri çevirmiştim. Özgünlüğüne de bu kadar bağlı etmekte. Yine de uzun.

**Bilgi bir ikilem.
Bilmediğini
bilmediğin için
çok bildiğini
sanıyorsun.**

"Senhizli konuşubirsin," dedi KA.

Benhizli konuşurum. Busebepleoyundancıknoldu. Ağüstosta kir, pas, inşaat, parasızlık, Gezi Parkı, toz, alerji ve motivasyon fazlasıyla başladı prova. Yazını yazarken bu şişve ve ekonomik zorlukların, oyunun olaylarına olan paralelliğiyle ilgili romantizm yapmayacağıma dair söz verdim. Ama iyi gaz yedik.

Yedi tabut, boş sahne. Hadi buyurun. Bu bir dönem oyunu mu? Dönemse hangi dönem? Yazıldığı dönem mi? Olayın geçtiğini varsaydığımız dönem mi? Dönem olsaydı oynamazdık. Danimarka diye de bir şey yok. Olay Danimarka'da geçseydi oynamazdık. Prens diye de bir şey yok. Bir prenskintisolsaydı oynamazdık. Dekor diyebilir şey yok. Paramız olsa da yapmazdık. Tiyatronun engebeli illüzyonları da yok, seyirciyi ulaşı.

-Neden sıkıcısınız?Şiirli konuşuyorsunuz diye mi?

-Efendimabi?

-Shakespeareher şeydenönce seyircisini eğlendirmeyebilir. Bu işinpuştluğudur. Dünyanınüm bilgisi ne de içnesigürsan, önceseyirci eğlenecek. Shakespearekomiktir. Busöylediğinizcümlelerkomik. O kadar ciddisinki Polonius buçok komik. O kadar aptalsın kizisdensadece ajan olmuş. Tabutlara oynadığınız kavramları yazın.

-Ne yazalımabi?

Semboller diyor KA, ihtiyacımız olan şeyler. Kareli mavi ceket, gözetleme dürbünü, asker kostümü, makyaj malzemesi, tabut, şarap, ahlak kitabı, sivil polisşapkası...

Parmak sallama Onur, sen o sembolik işaretin tam karşındaki birisin. Parmaksallayanolsa o parmağıyala.

Hamlet'indelmisesininhaklılığını tek bir unsur oluşturur:

Çevresinin zaten başka bir anlamda çoktan delirmiş olması. Hamlet'i bu dünyaniniçine sokun. Sıkıcılığın, çokbilmişliğin, ahlaksızlığın, açgözlülüğün, şehvete düşkünlüğünüz, ciddiliğinin, dincacılığınız, korumakönvoylarınız...

Tiyatronuzun vergisi %40. Fortinbras kısımlarını oyundan attık. Yanıbiz bu oyununiye oynuyoruz? Sonuçta herkes ölüyor.

Sizce buoyun,ne olmazsaolmazdı?

Hamlet örgütlenmektir.

Mizantrop.

Deliliğe Övgü.

ThomasMore Utopia'ylaaramızakatıldı.

Rabelias, kendisini grotesk dünyasının hastasıyız.

Nietzsche, onun gideribizimhoşumuzagider.

Spinoza, seviyorsun bu hayatı.

Freud.

Lacan.

Premiyerdesandalıyok provaerkenbitsinde Halk Eğitim'dentaşıyalım.

Amaçok izlendi, başlarda yuhalandı, öldü dirildi, haklıcıktı, rüzgâr arkasınaaldı, iyigezdi, çok gelişti, seyircisi buoyunuyedisene oynattı. COM D geldi. Devletsiz bir yönetim biçimine geçtik. Bu oyun da mecburen bitti.

En güzeli de bir daha yok.

Yazıdaki birçok diyalog su aşağıdakiinsanlarla gerçekleşti.

Editörden o alanı pembe çiçeklere boğmasını rica ediyorum.

Olmasa siz hıyal edin.

► UĞUR POLAT

HAMLET

Konservatuvarda sevgili hocam Müşfik Kenter bu rolü çalıştırırken kullandığı benzetme kulağıma küpe oldu: JİLET GİBİ.

Her aktörün oynamak istediği oyun ve rol: Hamlet... İstanbul Devlet Tiyatrosunda Müge Gürman rejisiyle bize

nasip oldu oynamak. Bize diyorum çünkü Hamlet'in ruh hallerini iki Hamlet'le dışa vurmaktı rejinin püf noktası. Zafer Algöz ve ben zaman zaman klasik, çoğu zaman da grotesk bir yorumla canlandırdık rolü. Özellikle deliliğe vurduğu ruh hâlini, Zafer şarlı kılıcı ve tavırları, annesine ve saray ahalisine öfkelerini, ben dramatik ve metot oyunculuğuyla sahneledik.

Konservatuvarda sevgili hocam Müşfik Kenter bu rolü çalıştırırken kullandığı benzetme kulağıma küpe oldu: JİLET GİBİ. Tam üç ay boyunca final sahnesi için eskrim dersi aldık, çok iyi bir ekip çalışması yaptık, sonuçta ortaya seyir keyfi yüksek bir prodüksiyon çıardı. Oyunculuk kariyerimde beni geliştiren, bakış açımı değiştiren önemli kilometre taşlarından biridir Hamlet.

Hamlet projesi aslında daha büyük bir projenin son halkasıydı. O dönem genel müdürlük görevine atanan Yücel Erten ve dönemin Kültür Bakanı Fikri Sağlar öncülünde, merkezi yönetimden bağımsız, kendi sanat yönetmeni ve kurulları olan "birim tiyatrolar" oluşturmaktı amaç. Bunun ilk pilot uygulaması benim de aralarında olduğum kırka yakın arkadaşla gerçekleştirdik. İlk sezonun repertuarını belirledik, sanat yönetmenimizi seçtik. İlk oyun olarak Hamlet'i belirledik. Sezon tamamlanmadan Yücel Erten görevden alındı, birim tiyatro lağvedildi, sonrası sessizlik...

Hamlet projesi aslında daha büyük bir projenin son halkasıydı. O dönem genel müdürlük görevine atanan Yücel Erten ve dönemin Kültür Bakanı Fikri Sağlar öncülünde, merkezi yönetimden bağımsız, kendi sanat yönetmeni ve kurulları olan "birim tiyatrolar" oluşturmaktı amaç. Bunun ilk pilot uygulaması benim de aralarında olduğum kırka yakın arkadaşla gerçekleştirdik. İlk sezonun repertuarını belirledik, sanat yönetmenimizi seçtik. İlk oyun olarak Hamlet'i belirledik. Sezon tamamlanmadan Yücel Erten görevden alındı, birim tiyatro lağvedildi, sonrası sessizlik...

Ücretsiz PDF-Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

► FULYA ÖZCAN

DELi

Karakter hoşuma gitmişti. Tıp okuyan, akli başında, güzel bir karakterdi Nermin. Perde açıldığında tenisten geliyor, evin hizmetçisinin arkasından tıp kitabındaki bilgileri okuyor, insan vücudundaki kemikleri sayıyor.

Deli oyunu, Refik Erduran'ın bir oyunuydu. Benim de ikinci oyunumdu. Sonra TRT'ye dizi olarak da çekildi. Liseyi yeni bitirdiğim yıllardı, tiyatroyla hiç ilgim yoktu. Avusturya Lisesinde yatılı olarak okuyordum.

Refik Amca, Deli oyunundaki Nermin karakterini oynamamı istedi. Bu karakter hoşuma gitmişti. Tıp okuyan, akli başında, güzel bir karakterdi Nermin. Perde açıldığında tenisten geliyor, evin hizmetçisinin arkasından tıp kitabındaki bilgileri okuyor, insan vücudundaki kemikleri sayıyor. Tatlı bir havası vardı. O zamanlar zayıfım ve Nermin'in kıyafetlerini de çok beğenmiştim. Gönül Ülkü'nün oynadığı Samiye karakterinin kızıydı Nermin. Evlerine balık getiren adama, yani bir balıkçıya aşık. Bana enteresan gelmişti. Rolümü sevmiştim. Bu oyun, tam bir vedvil değildi. Gönül Ülkü'nün damga vurduğu bir oyundu. Deli oyununun hikâyesiyle seçtiçiyi verdiği çok güzel mesajlar vardı. İki kardeş birbirleriyle para için tartışıyorlar. Sonunda kardeş, Gönül Ülkü'yü, yani Samiye'yi tumarhaneye atıyorlar paraya düşkünlüğünden. Yani "yaşamak güzel şey, para her şey demek değil, aşka karışmayın anneler gibi" güzel mesajları vardı.

Gönül Ülkü & Gazanfer Özcan Tiyatrosunda gördüğüm esas şey, hiç argo ve politika olmadan güldürmektir. Güldürmek zor iştir.

Rahmetli Nejat amcam, Nejat Uygur, "Soğan da ağıtır, siz hiç güldüren sebze gördünüz mü?" derdi. Hatta rahmetli Ali Sururi, Gülriş Sururi'nin amcası, "Gazanfer kuyumcu gibi işler oynadı," demişti. Yani gelen seyirci, bir kere daha gelirdi. Gönül Ülkü & Gazanfer Özcan Tiyatrosunda hep, Şehir Tiyatrolarının kuralları işlerdi. Örneğin bir imza cetveli vardı. Tiyatroya geliyorsunuz, isminizin yanına imza atıyorsunuz. Saat sekiz buçukta, oyun başlamadan yarım saat önce imza cetvelinde isminiz yoksa yanmıştınız.

Bir gün nöbetçi rejisördüm, ertesi gün geç kalacağımı anladığım için geceden imzalayayım dedim. Babam gördü ve kıyameti kopardı. Bir gün de yine bir oyunda tam antre yapacağım, bana bir panikatak geldi. Babam gördü oradan. Yanıma geldi ve "Ne oluyor?" dedi. "Baba fena'yım," dedim. "Kim fena?" dedi. "Ben baba ben fena'yım," dedim. "Senin bu oyundaki adın ne?" dedi. "Nurten," dedim. "Nurten hasta değil, hadi çabuk içeri," dedi. Bu hakikaten iyi geldi bana. Yoksa talaklı kalacaktım orada.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

**Deli oyununun
hikâyesiyle
seyirciye verdiği
çok güzel
mesajlar vardı.**

Babam, oyunculuğuma dair üzerine çok düşmezdi. Tonlama ve duruşun üzerine yönlendirmeleri oldu. Birde şunu öğretti bana;hani alkış gelirya oyun oynanırken, bazısı ih ç susmaz, üstüne konuşurdakonuşur.Şayetalkış gelmişken konuşursan hem ne dediğin anlaşılmaz hem de seyirciyesaygısızlık olur.Babamınbunahiç tahammülü yoktu. Birde öğrettiği, hani sahneyedekordangirisiniz ve örneğin; "Beyefendisizi çağırıyorlar" diyeceksiniz. Siz konuştuğunuzkişinin sağda oturduğunuzbildiğiniz içinsığa bakarsınız. Babam bu ezberi bozmak için yer değiştirirdi. Bu yüzden sahneye çıktığımda ezberbir alışkanlıklahareket etmekteyerine öncegözetirle

şöyle bir bakınırdım. Gönül Ülkü'den ellerimi nereye koyacağımı, nasıl kullanacağımı öğrendim. Tiyatroda el hareketleri çok önemlidir. Ellerinizi nereye koyacağınızı, nasıl kullanacağınızı bilmezseniz çuvallarsınız. Babam daduruşekli gösterdi. Biristerseniöyle bırıyaparki seyirciye arkanıdöneröylece kalırsın. Tiyatroya ilk başladığımda, yanımda canım bir tanem

Şemsi İnkaya vardı. Ayrıca Selma Sonat da vardı. Sonra o kadar çok ustaylaonyadım kitabii ki hepsinden önemlidersleraldım. Zira almamış olmak için özel bir çağa göstermek gerekir. Her yanımda çok usta ve çok değerli isimler vardı: Zihni Küçümen, Adile Naşit, Selim Naşit, Üstün Asutay, Doğu Erkan, Göksel Kortay, Teoman Aksoy, Toygun Ateş, Engin Gürmen, Saltuk Kaplangı, Atilla Yiğit, Sedat Demir, Zafer Önen, Rıza Pekutsal, Demet Akbağ... Demet o zamanlar küçük roller oynuyordu ama çok güzel taklit yapardı. Ona hep "Aslında babamın kızı sen olmalıymışsın" derdim. Babam daçokgüzel taklityapıyordu.

Amatörlük yıllarımda Şemsi İnkaya bana çok yardımcı olmuştu. Hiç unutmam, ilk oyunum, küçüğüm, 21 yaşında falanım. Korkudan takma kirpiğim düşmüştü. Şemsi İnkaya orada beni toparlamış, oyunum içinde kalmamı sağlamıştı. Yani hep beni sahnede toplayabilen isimlerle oynadım. Sizbırlafı unutursunuz, karşınızdakitecrübesive birikimiyle sizitoparlar. Fakataksidurumlarda oluyorduelbette. Meselâ bir gün repliğimi unuttum. Karşımdaki tecrübeli aktris hanım öyle donuk bir şekilde baktı bana. Hiçbir şey demedi. Seyirci bir boşluk olduğunu anlar anlamaz Gazanfer Özcan sahneye girdive arkasından devametti. Sonra bir daha hiç böyle bir kaza geçirmedim. **Sahne Gazanfer Özcan değil de Gönül Ülkü biri gülerse çarasını yakardı. Babam da inadına onu bunu güldürürdü.** Ben azar işiteceğim diye o kadar korkardım ki gülmezdim. Gülemezdim. Antre kaçırana tahammül yoktu. Güzel bir şekilde haslanırdınız. Bunlarıbildiğimiçin çok dikkatederdim amayine deen büyükarabın iştiridim. Buda sanırım "Kızım sana söylüyorum, gelinimsenanla" demektir.

Babam Gazanfer Özcan, oyunculuk bilgilerini beniden fazla torunu Tarık'a aktardı. Onuküçük yaştanberi oynatıyordu dizide. İşte düşününetrafında: Suna Pekuysallar, Erol Günaydınlar, Ayşegül Atıklar vardı. Bu değerli isimlerle oynuyordu. Benim şimdiki duam, oğlumu bir gün sahnede acemiyken değil, şöyle oturmaş, profesyonel bir aktör olmuşken seyredebilmek. İşte bu, benim minik ailemiz ve

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://irantey.org>

Mehmet Ali & Aksamsefası

ARTİZ MEKTEBİ

Ben kadromu yaptım ve oyunu sahneye koymaya başladım. Kadroda Perran Kutman, Savaş Dinçel, Mehmet Ali Erbil, Çiğdem Tunç gibi ünlü sanatçıların yanında, hocalık yaptığım konservatuvardan aldığım üç pırlanta genç oyuncu da vardı: Yasemin Yalçın, Demet Akbağ, Arif Akkaya...

Seksenli yıllar... Taksim Elmadağ'daki Şan Sineması Egemen Bostancı tarafından kiralanarak "Şan Müzikholü" olarak açıldı. Biz de bu tarihlerde Kandemir Konduk'la birlikte "Güldürü Üretim Merkezi"ni kurmuştuk.

Tiyatrolara oynarlar, sinemaya senaryolar, gazetelere de mizah sayfaları hazırlıyorduk. **Egemen Bostancı benden müzikal bir oyun istedi. Kandemir'le oturduk daktiloların başına yazmaya başladık. Güim ekibinden Sadık Şendil, Ümit Yaşar Oğuzcan gibi ünlü yazar ve şairler oyunun şarkı sözlerine katkıda bulundular.** Ben kadromu yaptım ve oyunu sahneye koymaya başladım. Kadroda Perran Kutman, Savaş Dinçel, Mehmet Ali Erbil, Çiğdem Tunç gibi ünlü sanatçıların yanında, hocalık yaptığım konservatuvardan aldığım üç pırlanta genç oyuncu da vardı: Yasemin Yalçın, Demet Akbağ, Arif Akkaya... Oyun bir sezon kapalı gişe oynadı.

Yıllar sonra Müjdat Gezen Tiyatrosunda bir kez daha perde açtı. Geçtiğimiz yıllarda ise İlker Ayık, Günay Karacaoğlu, Betül Demir, İlhan Daner, Kıvanç Tiner, Sonat Tokuş, Cavidan Kutlu ve oyuncularla bir sezon kapalı gişe oynadı. Oyun içinde komedilerde kendimiz yapıp da öğrencilerimize sakın bunları yapmayın dediklerimiz olmuştur derslerde. Savaş'la karışıklık sahnelerimiz vardı. Fakat

Savaş'ın bir özelliği vardı; ne kadar güldürmeye çalışırsan çalış, gülmeydi. Ben ise sahnede çok kolay gülerdim. Oyunda giydiği torkyoların içine beyaz çorap giyiyor. Bir gün karşılığı sahnemizi oynarken bana gözleriyle çoraplarını işaret etti. Bakтім, biri kırmızı biri beyaz. Tutamadım kendimi güldüm. Kuliste dedim ki: Ulan Savaş, senden fena intikam alacağım. "Biliyorsun ben gülmem," dedi.

Yaşlı bir öğretmeni oynuyorum. Savaş da bana "Hoca saat kaç?" diye soruyor. Ben de cep saatime bakarak söylüyorum. O gece o sahne geldi. Savaş bana sordu "Hoca saat kaç?" Ben cep saatimi çıkardım "Üç..." o gece taktığım kol saatine baktım, "çeyrek var," dedim. Gülmeydi. Bana döndü "O ne o?" dedi.

"Niye iki saat taşıyorsun?" Ben de hazırladığım repliği söyledim "Öğretmeniz oğlum, dar gelirliyiz. Birinin akrebi yok, ötekinin yelkovanı."

Perran Kutman'la da buna benzer pek çok olayımız var. Sahnede tanıdığım en yumuşak oyuncularından biridir. Mehmet Ali Erbil ise tiyatro oyunculuğu yapmadığı için bence tiyatro adına büyük kayıptır. Demet Akbağ ile Yasemin Yalçın için söylenecek pek bir şey yok. Bence Perran Kutman'ın ustalığını yakalamayı başarmış iki büyük komedyendir.

"Öğretmeniz oğlum, dar gelirliyiz. Birinin akrebi yok, ötekinin yelkovanı."

SANATTAN BESLENEN BİR UMUT ORTAYA KOYMALIYIZ

Mey|Diageo, yıllardır kültür-sanata verdiği desteklerle iş dünyasında öncü bir rol oynuyor. Bizlerse, onları yakından takip ederek bu zamana kadar yaptıklarını yapacaklarının teminatı saymaya devam ediyoruz. Mey|Diageo Genel Müdürü Levent Kömür'le "başka kafa" dedikleri bu anlayışı konuştuk.

Mey|Diageo olarak kültür-sanata verdiğiniz desteklerle iş dünyasında öncü bir rol oynuyorsunuz. Konunun temeline inerek, bu desteklerin arkasındaki felsefeyi öğrenebilir miyiz?

İnsan uygarlığı, tarihin hiçbir döneminde sanata bu kadar ihtiyaç duymamıştı. Bu yüzden hepimiz bilim, sanat ve hayallerden beslenen bir umut ortaya koymak zorundayız. Hem bireysel hem de kurumsal olarak... Biz de bu sebeple, bizlere umut verenlere

yani sanatçılara bir nebze de olsa destek vermeye çalışıyoruz. Kültür-sanata verdiğimiz desteğin arkasındaki felsefe tam olarak bu...

Bir hikâye vardır. Karıncaya sormuşlar "Nereye gidiyorsun?" diye. "Bir ateş var, o ateşi söndürmek için ağzımla su götürüyorum" demiş. Soranlar şaşırmış: "Senin ağzındaki suyla o ateş söner mi?" diye sormuşlar. Karınca da şöyle cevap vermiş: Olson, tarafınız belli olsun. İşte bizim de yaptığımız bu kocaman bir ateş

ağzımla su götürmek, tarafımızı belli etmek.

Mey|Diageo olarak, birlerce yıllık geleneklerimize, toprağımıza, çiftliğimize, emeğimize, sanatımıza, paydaşımıza, meşinliğimize, geleceğimize karşı sorumlu olduğumuzu biliyoruz. Tüm çalışmalarımızı da bu farkındalıkla yürütüyoruz.

Bu felsefeyi uygulamaya geçerken ne tür projeler gerçekleştiriyor, hangi alanlara destek veriyorsunuz?

Biz kendimizi kültürel bir mirasın taşıyıcısı olarak görüyoruz.

kurumsal üyesiyiz; sanatın tüm boyutlarıyla geniş kitlelere duyurulması için gösterdikleri gayreti ve etkin çalışmaları destekliyoruz. 2020 yılından bu yana, kültür-sanata ve tiyatro sanatının güçlenmesine destek vermeye amaçlayan KüçükÇiftlik Bahçe Tiyatrosu'nun kurumsal destekçisiyiz. Tiyatro Kooperatifinin "Bizde Yerim Ayrı" kampanyasına ve "Yaz Buluşmaları" etkinliğine destek olarak tiyatrolara dayanışma sağladık. Zorlu PSM'nin kültür-sanatını sürdürülebilirliği için gerçekleştirdiği projeleri desteklemek adına 2019 yılından bu yana Altın Koltuk Projesi'ni destekliyoruz ve iki adet Altın Koltuk hakkımızı pandemiye rağmen devam ettiriyoruz. Pembe Hayat LGBT+ Dayanışma Derneğinin gerçekleştirdiği Pembe Hayat Kuir Fest'in kurumsal sponsoru olduk, bu da Türkiye'de bir ilk.

Yurt dışında da çalışmalarımız var. Berlin ve Londra'da duvar resmi çalışmamız aralık ayı itibarıyla yurt dışındaki rakibelerle buluştu. İçinde bulunduğumuz şartlarda bize umut veren tasarımcı ve global ölçekte başarılı işlere imza atmış mural sanatçımız Öner (önnurpainting) iş birliğiyle, tüm ekosistemimize

"Cheers to Togetherness" dedik. Bu bir birliklik mesajıydı. Tasarımdaki astronot, pandemi süresince aile ve arkadaşlarımızla aramızda geçen mecburi mesafeye dikkat çekiyor, aramızdaki uzaklık/yalıtılmışlığınsı sembolize ediyor.

Bunlar kültür-sanat ekosistemiyle dayanışma içerisinde olduğumuz projelerden bazıları... Aslında bütün bu desteklerin ve projelerin temelinde büyük bir iddia var: Biz, "başka bir şirket" in mümkün olduğunu kanıtlamaya çalışıyoruz. Sanatı destekleyen, kadın, LGBT ve işçi haklarını savunun, çevreye pozitif bir etki yapan, yani kurumsal sosyal sorumluluğunu yerine getirmenin de ötesinde "sorumlu bir sosyal kurum" olmaya çalışan bir şirket mümkün.

Son olarak bizim için önemli bir detayı da paylaşmak istiyorum. Sanata karşı bu saygı duygumuzu, anıralı gemisi markamızın şişesinde de somutlaştırdık. Şişemizin üzerindeki mikrofona ve saz müzisyenlere, kâğıt ve kalem ise dünyadaki sanatçıların sesini duyurmak için. Bunun da altım

Yayınlanması için destek verdiğiniz birçok kitap, belgesel vb. çalışma olduğuna da biliyoruz. Bunlar hakkında bilgi verebilir misiniz?

Evet, sanatsaletliklerin yarınsırkültür arşivoluşturulusu konusunda da birçok çalışmamız bulunuyor. Raki Ansiklopedisi, Raki Gastronomisi, Tan Morgül'ün Rakı and Fish kitabı gibi ödüllü kitapların hayata geçirilmesine katkıda bulunduk. Metin Solmaz'ın Mehmet Teoman - "Anılar saçılmış odaya, her yere" kitabını, Sengün Kılıç Hristidis'in Kadehlerdeki Dudak İzleri kitabını, Murat Meriç'in Hayat Dudaklarında Mey kitabını, Vefa Zat'ın gastronomi dünyasına ışık tutan kitaplarını ve birçok mezek kitabını destekleyerek bu kültürün gelişimine katkıda bulunduk. Tan Morgül'ün İstanbul Meyhaneleri belgeselini de büyük bir mutlulukla destekledik. Budesteker bizi çok kıymetli. Çünkü biz kendimizi kültürel mirasın taşıyıcısı olarak görüyoruz. Bu kültürden besleniyor, bu kültürü beslemeye çalışıyoruz.

Bu sayı dergimizin tiyatro özel sayısı. Bu sebeple tiyatroya desteğinizi detaylı olarak sormak istiyoruz. Neden tiyatro?

Bizim şirket olarak bir misyonumuz var, bu toprakların sevinci de hüznü de paylaşma, yani bir anlamda sosyalleşme mirasını yenileyerek gelecek nesillere aktarmak. Sevinç ve hüznü denincede akla hemen tiyatro maskelerindeki gülünce ağlayan yüzler geliyor. Busebeple şirket olarak yollanımızın tiyatroyla kesişmesi çok normal aslında.

2020 yılından buyana KüçükÇiftlik Bahçe Tiyatrosu'nun kurumsaldesteğisiyiz. Bunun bizim için önemi nedeni var. İlki tiyatrolakesiştigimiz küme; tiyatro çok önemli bir sosyalleşme vesilesi ve biz de bir sosyalleşme şirketi. İkincisi ise KüçükÇiftlik Bahçe Tiyatrosu bizim kıymetli bir müşterimiz ve biz de bu önemli projelerinde onları yalnız bırakmak istemedik.

KüçükÇiftlik Bahçe Tiyatrosu, sadece tekbir tiyatroya yada oyunadeğil; birçok tiyatroya destek oluyor, birçok oyunaev sahipliği yapıyor. Ayrıca uzunsüredir sosyal hayattan uzak kalan sanatseverler ile sahanelerinden uzak kalan sanatçıları bir araya getiriyor. Bütün bunları düşündüğümüzde, KüçükÇiftlik Bahçe Tiyatrosu'nun tek

kurumsaldesteğisi olarak tiyatro sanatını desteklediğimiz ve tiyatroseverlerin içleri rahat bir şekilde sosyalleşerek tiyatro oyunlarını izleyebilmesine katkı sağladığımız için heyecanlı ve mutluyuz. 2020 yılındatoplam 19 oyunda 10 bin tiyatroseverağırlandı. 2021 yılında isetoplam 200 oyün gösterimi gerçekleştirildi. Biz de bunun bir parçası olabildiğimiz için gururluyuz.

Ayrıca, Tiyatro Kooperatifinin iki projesine de mutlulukla destek verdik. Bunlardan ilki, Tiyatro Kooperatifinin geliştirdiği "Bizde Yerin Ayır" kampanyası. Bu yıl Dünya Tiyatrolar Günü vesilesiyle bu kampanyaya destek vererek 33 tiyatroyla dayanışma sağladık; tiyatroların, tiyatroyuncularının ve tiyatroseverlerinin yanında olduk. Satın aldığımız biletleri yilçerisinde tajiçin şirketimize başvuru yapan üniversite öğrencilerine armağan ederek, kültür-sanatı gençlerimizin nezdinde yaygınlaştırmaya da destek oluyoruz. İkincisi iseyine Tiyatro Kooperatifinin bu yileylülünde gerçekleştirilen Yaz Buluşmaları... Bu buluşmalar kapsamında, Ataşehir Programı'nda yer alan 16 oyuna bilet satılmalardesteğolduk.

Son olarak ne istedikleriniz neler?

Dünya bambaşka bir yöne doğru gidiyor. Eskiden tüketici ler fiyat gibi kriterlere göre ürün tercihinde bulunurdu; şimdi ise seçim kriterleri evriliyor, "duyuları tüketici" kavramı ön plana çıkmaya başlıyor. Kendimden örnek vereyim; ben beyaz peynir alırken yönetim kurulunda kadın çoğunluğu olan şirketin markasını tercih ediyorum. Balık alırken çevreye katkıda bulunan markayı satın alıyorum. Mahallesakini olan kedinin, köpeğin yaşam hakkına saygı duyan bakkaldan alışveriş yapıyorum. Çünkü bunlar, benim hayat duruşumla uyumlu...

Tüketici artık kadının davasında markaları yanında görmek istiyor. Eril dil kullanları ya da "maço" kimliği sahip markaları redd ediyor. Çevre konusundağ kalındığının farkında. Sadece çevreye nötr olan değil, pozitif etkibirakan markaları tercih ediyor. Sanatı, çevreye emekçileri -miş gibi değil, öde destekleyen markaları kendine yakın buluyor. Ve bu da bizim markalarımız için çok iyi bir haber...

► DEMET TANER

KEŞANLI'NIN SERÜVENİ

Keşanlı'nın ve onun gibi daha nice Türk eserinin serüveni Türk tiyatrosu var oldukça hiç bitmeyecek ve biz dünya sahnesindeki yerimizi onlara borçlu olduğumuzu hiç unutmayacağız.

Keşanlı Ali'yle ilk tanışmamız 1964 yılında oldu. Benim gibi herkes o yıl İstanbul'da Türk epik tiyatrosunun bu ilk ve seçkin eserini bağrına bastı. *Keşanlı bir olaydı. Türk tiyatro dünyasının kalbine bir yıldız gibi düştü.* Yalçın Tura'nın müziğiyle; Gülriz Sururi, Engin Cezzar, Semiha Berksoy, Genco Erkal, Çetin İpekçaya, Mehmet Akan ve daha birçok değerli sanatçı, Türk tiyatrosunun yıldızları, İstanbul'daki bu başarıyı yurt dışı turnelerine de taşıdılar. Aynı yıl Atıf Yılmaz tarafından filme alındı. Başrollerinde Fikret Hakan ve Fátma Girik vardı.

1968'de Nüvit Özdoğru'nun çevirisiyle Londra'da Corbett Tiyatrosunda oynandı. Şimdi benim arşivimde olan o günlere ait pek çok belge ve resimleri görmem için birkaç yıl geçmesi gerekecekti.

1970'li yılların başında Keşanlı, Gülriz Sururi ve Engin Cezzar tarafından ikinci kez sahnelendi. Bu kez yanımda Haldun Taner de vardı. Birlikteydik. Artık hayranlıkla seyrettiğim sanatçılar benim dünyamın da gerçek birer yakınıydılar. Mengü Ertel'in çizgileriyle afişleri süsleyen Keşanlı tiplemesi, benim gibi pek çok İstanbullunun belleğine çoktan yerleşmişti.

Oyun Çekke, Macarca ve Arapçaya da çevrildi. 1974'te Bruno'da oynandı. Sahneye koyan Çek rejisör ve yapımcısı İstanbul'da birlikte ağırladık. 1976'da Beyrut'ta, 1977'de Budapeşte'de sahnelendi.

1980 yılında Berlin'de ünlü Schaubühne'de Peter Stein'in rejisiyle Türkçe ve yer yer Almanca olarak sahneye kondu. Tuncel Kurtiz, Ayla Algan, Dilek Türker, Şener Şen Berlin'i mekân tutar. Söylendiğine göre Berlin senatosu yalnızca dekor için o günün parasıyla 100.000 Alman markı harcamaktan çekinmemişti.

1981'de Hamburg'da Ernst-Deutsch Tiyatrosundaki galasına gittik. Oyunu Almancaya çeviren Gerd Gieseler Berlin'den geçirdi. Hamburg'da kaldığımız üç gün boyunca oyun üleriyle yola çıktık.

davetler birbirini izledi. Berlin'e döndükten sonra oyunun müziklerini yazan Otto Schütt, Berlin'e gelip Haldun Taner'den yeni bir müzikli oyun yazmasını ve birlikte çalışmak istediğini söyledi: eğer istersek Türkiye'ye de gelecekti.

Devlet Tiyatrosunun ise Keşanlı'yı repertuvarına alması ilk defa 1984 yılında kısmet oldu. Yücel Erten'in rejisiyle İstanbul turnesinde gördüğüm gençlik bir Nurseli İdiz, oyundan sonra artık herkesin tanıdığı bir sanatçı olmuştu.

Haldun Taner'i 1986 yılında kaybedince, sayın Gencay Gürün 1987 yılında, başında bulunduğu İstanbul Şehir Tiyatrosunda Ferhan Sensoy'un rejisiyle Keşanlı'yı sahneye koydu. Değerli oyuncuları; Zeliha Berksoy, Erhan Yazıcıoğlu, Suna Pekuysal, Savaş Dinçel, İsmet Ay, Funda Postacı ve diğerleri oyunu başarıyla temsil ettiler. Kadıköy Şehir Tiyatrosu Haldun Taner Sahnesi o yıl Keşanlı'ya açıldı. 1987 yılının bir başka sürprizi ise Gülriz Sururi-Engin Cezzar Topluluğunun, Eskişehir Anadolu Üniversitesinde Keşanlı'yı filme almasıydı.

Bu oyun yıllar boyunca Almanya'nın çeşitli şehirlerinde ve New York'ta Türk tiyatro toplulukları tarafından da sahne almıştır. Gülriz Sururi ve Engin Cezzar kullarda ise İslilerin yıl

**Artık hayranlıkla
seyrettiğim
sanatçılar benim
dünyamın da
gerçek birer
yakınıydılar.**

sonu etkinliklerinde pek çok kez Keşanlı'yızledim. Bana ilginç gelen birgelişme de iki binli yıllarınbaşındaKeşan BelediyesininKeşan'daki "Al"leri buluşturduğu Keşanlı AlıFestivalioldu.

Bugünlere gelinceye kadar İstanbul Şehir Tiyatrosunda İzmir ve Ankara Devlet Tiyatrosunda ve bazı özel tiyatrolarda da Keşanlı birçokkez sahnelendi. Keşanlı'nın vecdli bir duşmanlığı ve bir sevinç

serüveniTürk tiyatrosu varoldukçahiç bitmeyecek ve biz dünya sahnesindeki yerimizi onlara borçlu olduğumuzu hiç unutmayaacağız.

Çünkü Haldun Taner'in Sersem Kocanın Kurnaz Karısı oyununun ön sözünde söylediği gibi, "Türkiye anlamına gelen bizden, insanlık boyutundaki Biz'e uzanmak istiyoruz." Bu da ancak böyle gerçekleşiyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://ranney.org>

BU ZAMANDA TİYATRO NEFES ALDIRIR

Tiyatroseverlerin heyecanla beklediği İstanbul Tiyatro Festivali karma bir programla izleyicisiyle buluşuyor. Festival her yıl olduğu gibi bu yıl da Türkiye'den ve yurt dışından önde gelen toplulukları getiriyor.

22 Ekim - 20 Kasım 2021

NEFES ALDIRIR

kuruluşları

İKSÜ kurumu sponsor

destekçileri

"Bu Zamanda Tiyatro" sloganıyla yola çıkan 25. İstanbul Tiyatro Festivali, bu yıl fiziki yapımlardan çevrim içi gösterimlere, "kulak tiyatrosu"ndan çocuk oyunlarına, beyaz perde gösteriminden ücretsiz takip edilebilecek panel, söyleşi ve okuma tiyatrolarına uzanan zengin bir programla izleyicilerle buluşuyor.

İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSÜ) tarafından Koç Holding Enerji Grubu Şirketleri Aygaz, Opet ve Tüpraş sponsorluğunda düzenlenen 25. İstanbul Tiyatro Festivali, 20 Kasım'da dek hem sahnelerde hem de çevrim içinde sürüyor. Tiyatroseverlerin heyecanla beklediği festival bu yıl, yurt dışından ve Türkiye'den toplam 24 tiyatro, dans ve performans topluluğunun gösterisini getiriyor. Programında hem fiziki hem de çevrim içi performanslara yer veren festivalin fiziki oyunları Alan Kadıköy, Atlas 1948 Sineması, Profilo Tiyatri Merkezi, Duru Ataşehir, Moda Sahnesi, Cadebostan Kültür Merkezi, Müze Gazhane, Y. Ü. Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteyle.org>

çevrim içi gösterimlere ise festival boyunca passostudio.com adresinden ulaşılabilir.

Festivalin bu yılki Onur Ödülleri ise iki önemli isme sunuluyor: Yazar ve akademisyen Prof. Dr. Ayşe Gül Yücel ile İtalyan yönetmen Pippo Delbono.

Festivalde kaçırılmaması gereken iki uluslararası yapım: Medea ve Neşe

Kendine özgü bir tiyatro dünyasına sahip İtalyan yönetmen ve oyuncu Pippo Delbono'nun, sirk estetiği ve büyüseli harmanlayarak, "neşe" duygusunu merkeze alan gösterisi *Neşe*, 4 ve 5 Kasım'da saat 20.00'de Zorlu PSM Türkcell Platinum Sahnesi'nde izleyicilerle buluşacak. Dans, müzik ve tiyatronun iç içe geçtiği oyunda Pippo Delbono topluluğunun oyuncular, duyguların en uç noktalarını; ıstırap, mutluluk, acı, heves ve sonsuz sevinç arayışını sahneye taşıyor. Oyunun merkezinde Delbono'nun, 20 yılı aşkın bir süre, 82 yaşındaki ölümüne kadar, bütün çalışmalarında yer alan, okuma-yazma bilmeyen, sağır ve dilsiz başkahrman Bobo'nun kayıp üzerine duyduğu üzüntü var.

Festivalin merakla beklenen bir diğer oyunu *Medea*'da ise, sahnelediği her oyunu heyecan yaratan yönetmen Simon Stone, antik tragedya yazarı Euripides'in neredeyse tarih boyunca sahnelerinde *Medea*'sını, günümüzün diliyle ve gerçek bir olaydan çıkarak yeniden yazıyor. M.Ö. 5. yüzyıldan bu yana, tiyatro sahnelerinin belki de en karanlık karakteri *Medea*, bu defa sıradan bir ailenin içinde karşımıza çıkıyor. 1995'te eşinden boşanan Amerikalı bir doktorun, bu boşanma sonrasında iki çocuğunun da içinde olduğu evini ateşe verdiği gerçek bir hikâyeye selam gönderiyor. Oyunda *Medea* olarak karşımıza çıkan Marieke Heebink, performansıyla hem eleştirmenlerden büyük övgüler aldı hem de Altın Theo Ödülü gibi prestijli ödüllerin sahibi oldu.

Festivalin bir diğer uluslararası konluğu Fransa'dan *Waterfloor* başlıklı dans gösterisi. 30 ve 31 Ekim saat 20.00'de Müze Gazhane'de ücretsiz izlenebilecek gösteri herkesin katılımına açık.

İngiliz yönetmen Robert Icke'nin imzasını taşıyan uluslararası yapım *Oedipus* ise 6 Kasım'da 14.00 ve 19.15 saatlerinde Atlas 1948 Sineması perdesinden yapılacak özel bir gösterimle izleyicilerle buluşacak.

25. İstanbul Tiyatro Festivali'nde 10 yerli yapım primier yapacak

İstanbul Tiyatro Festivali bu yıl, 10'u festivalde primier yapacak 13 yerli oyunu getiriyor. Zerrin Tekindor'un performansıyla seyircilerle buluşacak *Toz*, Emre Kinay'ın performansıyla izleyeceğimiz *Irgat*, Zehra İyioğlu'nun yazdığı *Yüzleşme*, BAMIstanbul'dan *İstirap Korusu*, Sema Elcin'in metnini yazdığı, Ahmet Sami Özbudak'ın yönettiği *Gabriel'in Düğü*, Eyüp Emre Uçaray'ın yönettiği *Koleksiyoner*, Kocaeli Şehir Tiyatrolarından Mehmet Birkilye'nin yönettiği *Vişne Bahçesi*, Kadıköy Emek Tiyatrosundan *Birazdan Giderici Simdi Yağmur Yağıyor*, İstanbul Tiyatro Festivali yapımcı *Beni Sakın Yumruklardan* ile çocuk oyunları *Eşit Masallar* ve *Mitolojik Hikâyeler*, festivalde izleyicilerle buluşacak. Podacito yapımcı *Açık Aile* ise çevrim içi kulak tiyatrosu formatında dinlenebilecek.

S A H N E

17 yıldır İstanbul Tiyatro Festivali'nin
destekçisiyiz.

İstanbul Tiyatro Festivali

22 Ekim - 20 Kasım 2021

Bir Sanatkar Asla Ayı Değildir

İs ter se sa nat ka rın do yur ma sın Ye mek sa nat ka ra i yi de ğil dir

Aç a yı oy na maz sa oy na ma sın Bir sa nat kar as la a yı de ğil dir

Her gün doy sa kar nı a pı şıp ka tır Ra hat sa nat ka ra i yi de ğil dir

Bir o yun ku rar her da im al da nır Oy sa ha yat o yun de ğil se ne dir

Sey re de ni ağ la tıp ğil dir se bi le Ah ta ra fı o min a dı bok ka haz

Ku rul sa sof ra ya bir zen ğin i le Ak lın dan çık maz ah köf tey le pi yaz

Bu yaş ta bi le bir ha tı ra dır Bo şu na mı gel dik fa nı dün ya ya

Bir gün bî ka ye miz ya zı la cak tır Ya şa ya cak tır bu sey yar kum pan ya

İs ter se sa nat ka rın do yur ma sın Ye mek sa nat ka ra i yi de ğil dir

Aç a yı oy na maz sa oy na ma sın Bir sa nat kar as la a yı de ğil dir